

ERDÉSZETI LAPOK

LXXVI. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

12. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF

 Felelős szerkesztő
 BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1937. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnak.

 (Telefon: 1-237-22.)

MEGHIVÓ

az Országos Erdészeti Egyesületnek f. évi *december hó 21-én* délelőtt 11 órakor Budapesten az egyesület székházában tartandó rendes

közgyűlésére.

TARGYSOROZAT.

1. Elnöki megnyitó.
2. Ügyvezető jelentése.
3. Titkár jelentése.
4. Az 1936. évi zárszámadás és az 1938-ik évi költségvetés.
5. Elnök, két alelnök és számvizsgáló-bizottság választása.
6. Az igazgató-választmány kiegészítése: 15 választmányi tagnak 4 évre szóló megválasztásával és egy időközben elhunyt választmányi tag helyének 2 évre szóló betöltésével.
7. Esetleges indítványok.

A választmányból kilépnek, de újra választhatók: *Arató Gyula, gróf Bethlen István, báró Biedermann Imre, borhii Borhy*

György, *Czillinger* János, herceg *Festetich* György, *Földváry* Miksa, báró *Inkey* Pál, gróf *Károlyi* Gyula, *Nagyszalánczy* Brunó, vitéz *Onczay* László, *Lády* Géza, báró *Prónay* Gábor, *Rónai* György, *Urbánfy* Ignác.

Az esetleges indítványokat az alapszabályok 17. §-a értelmében legkésőbb a közgyűlést megelőző napon írásban kell a titkári hivatalhoz benyújtani.

Budapest, 1937. évi december hó 15-én.

Az elnök megbízásából:

Biró Zoltán s. k.
ügyvezető.

A közgyűlés után 14 órakor a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet székházában (IV., Reáltanoda-u. 13—15.) közös ebéd. Egy teríték ára ital nélkül 2.— pengő.

Kérjük tagtársainkat, hogy az ebédre való jelentkezésüket legkésőbb **december hó 18-ig** a titkári hivatalnak bejelenteni szíveskedjenek.

MEGHIVÓ.

az Országos Erdészeti Egyesület *igazgató-választmányának* f. évi *december hó 21-én* délelőtt 10 órakor Budapesten az egyesület székházában tartandó

ülésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Ügyvezető jelentése.
2. Az 1936. évi zárszámadás és 1938. évi költségvetés megvizsgálása.
3. A közgyűlésre beérkezett esetleges indítványok.

Budapest, 1937. évi december hó 15-én.

Az elnök megbízásából:

Biró Zoltán s. k.
ügyvezető.

Krónika

1. Az erdőmunkások kötelező öregségi biztosítása.

A földművelésügyi miniszter úr megküldötte Egyesületünknek az erdőmunkások kötelező öregségi biztosítására vonatkozó törvény tervezetét.

A hozzászólásra kiszabott 10 napos határidő, sajnos, annyira rövid volt, hogy a törvénytervezetet sem bizottsági-lag, sem az igazgatóválasztmányban nem tudtuk részletesen tárgyalni.

Ehelyett azonban megküldtük azt tíz olyan nagyobb uradalom birtokosának vagy erdőtisztjének, akiktől a kérdéshez hozzászólást vártunk.

Ezeknek a figyelembevételével készült el azután Egyesületünknek ez ügyben benyújtott felterjesztése.

Szükségét látjuk annak, hogy a tervezet felépítését és egyes rendelkezéseit itt a nyilvánosság előtt is tárgyaljuk.

Maga a törvénytervezet kötelezővé teszi az erdei üzemnél alkalmazott és 18 évnél idősebb munkások öregségi és haláleseti biztosítását.

Felmenti a biztosítási kötelezettség alól azokat, akiknek olyan ingatlanuk van, hogy annak kataszteri tiszta jövedelme a 10 pengőt meghaladja, vagy akiknek felesége, vagy a két házastárs együtt 20 pengőt meghaladó kataszteri tiszta jövedelmű birtokkal rendelkezik, akinek a gazdasági munkából eredő jövedelmét egyéb jövedelme meghaladja és még néhány kisebb kikötésen kívül azokat is, akik szerződés alapján a törvény hatálybalépéséig már követelést vagy várományt szereztek nyugdíjra.

A mentesség tehát jórészt olyan körülményektől függ, amelyekről a munkaadó birtokosnak, vagy alkalmazottnak nem áll módjában közvetlen tudomást szerezni.

Éppen ezért felhívtuk a kormányzat figyelmét arra, hogy ezt a kérdést megfelelően megoldani és különösen a munkaadót bármilyen irányban felelőssé tenni csak akkor lehet, ha az általános munkakönyvváltási kényszert a kormányzat kimondja, s a közigazgatási hatóságot kötelezi arra,

hogy a mentességre vonatkozó adatokat a munkakönyvbe bejegyezze.

Azok a szolgáltatások, amelyekből az öregségi ellátás, vagy haláleseti segély költségeit a törvénytervezet fedezni óhajtja, a következők:

1. a munkások szolgáltatása,
2. a 100 pengőnél nagyobb kataszteri tiszta jövedelmű földbirtokok szolgáltatása,
3. az állami hozzájárulás,
4. a törvényhatóságok hozzájárulása.

A biztosított munkás minden megkezdett hét után 20 fillér szolgáltatásra köteles.

Ezt a szolgáltatást a munkaadó köteles befizetni, de jogosult azt a munkás keresetéből levonni.

A kötelezettség szempontjából közömbös az, hogy a munkás hány napot töltött az illető hétből tényleg munkában.

Kétségtelen, hogy ezeknek a levonásoknak a lebonyolítása, beszolgáltatása, ellenőrzése sok gondot és munkát fog okozni.

Annál inkább áll ez, mert a díjfizetési kötelezettség kiterjed azokra is, akik csak természetbeni járandóság ellenében teljesítettek munkát, s a munkásnak jogában áll ellenőrizni azt, hogy vajjon a munkaadó a tőle levont járulékot tényleg befizette-e?

A nehézségekre külön felhívtuk a kormányzat figyelmét, kérve azt, hogy legalább a végrehajtási utasításban gondoskodjék olyan eljárásról, amelyik a birtokost és alkalmazottait, mint munkaadókat, minden zaklatástól mentesíti.

A földbirtok szolgáltatása 100—150 pengő kataszteri tiszta jövedelemnél a földadó 10%-a, 150 pengőt meghaladó tiszta jövedelemnél pedig a földadó 15%-a.

A különböző községek határában fekvő birtokok kataszteri tiszta jövedelmeit a kulcs megállapításánál együvé kell számítani.

Tisztában kell lennünk avval, hogy ez a járulék a föld-

adó mértékét két, illetőleg három %-kal a kataszteri tiszta jövedelem 22, illetőleg 23%-ára emeli.

Maga az állam évente 3,330.000 pengővel, a törvényhatóságok pedig együttesen évi 800.000 pengővel kötelesek a biztosításhoz hozzájárulni.

Ezt a 800.000 pengőt az egyes törvényhatóságok között a területükön befolyt földadó összege arányában osztja szét a kormányzat.

Az öregségi járadék, illetőleg ellátás alapdíja 60 pengő.

Erre a munkás csak abban az esetben szerez jogot, ha 18—65-ik életévéig legalább 15 évben évenként 15 hét után róttá le a járulékokat.

A 65 éves életkor előtti időre, vagy ennél korábban történő megrokkulás esetére a tervezet semminémű ellátást nem biztosít.

A 60 pengő évi járadéktörzs 1.50 pengővel csökken minden olyan naptári év után, amelyben a biztosított — 18—65. életéve között — nem róttá le legalább 6 munkahét után a 20 filléres járulékot.

Viszont ugyancsak 1.50 pengővel, mint pótlékkal emelkedik minden olyan naptári év után, amelyben a biztosított legalább 25 hét után róttá le a 20 filléres járulékot.

Az így megállapított járadéktörzshöz járul még minden évre 20%-a annak az összegnek, amelyet a munkás biztosítási-díjképpen az igényjogosultság megállapításáig ténylegesen befizetett.

Kétségtelen, hogy a megállapításnak ez a módja sok szempontból kifogásolható.

Egyesületünk rámutatott felterjesztésében arra, hogy olyan munkás, aki esetleg 47 éven át minden évben 14 hétig teljesített munkát és fizette a járulékokat, vagy akár ezenfelül 14 éven át állandó alkalmazott volt s így évente 52 hétért róttá le a járulékokat, elesik minden, a biztosítás által nyújtott előnytől azért, mert nincs 15 olyan esztendeje, amelyben legalább 15 héten át fizette volna a járulékokat.

Rámutattunk arra, mennyire méltánytalan, hogy ilyen esetekben még a befizetett járulékok egy részének visszatérítését sem kívánhatja a biztosított.

Ugyancsak erősen kiemeltük azt, hogy a 65 éves életkornál előbb bekövetkező rokkantság esetén a munkás semminő támogatásban nem részesül.

A haláleseti segély 30 pengő törzsszöszegből és minden a várakozási időbe beszámítható 1 év után további 2 pengőből áll, de legnagyobb összege 60 P.

A folyósítás feltételei jóval könnyebbek és emberségebbek, mint az öregségi járadékai.

Külön kiemeltük felterjesztésünkben azt, mennyire kívánatosnak tartanók a balesetbiztosításnak a törvény keretébe való bekapcsolását, annál is inkább, mert az a támogatás, amit a bár ritka, de rendszerint súlyos természetű erdőgazdasági baleseteknél a gazdasági munkásbiztosító eddig nyújtott, nagyon csekély és az igényeket egyáltalában nem elégíti ki.

Reméljük, hogy a javaslat törvényhozási tárgyalása előtt még módunkban lesz a tervezethez hozzászólni és a felsorolt hiányokat, valamint néhány, itt fel nem sorolt kisebb sérelmet orvosoltatni.

2. *A tűzifa vasúti díjtétele.*

Közel 3 hónapos küzdelem eredményeképpen sikerült legalább a 250 km-nél nagyobb szállítási távolságokra visszacserezni a szeptember 1-e előtt érvényben volt kedvezményes vasúti díjtételeket.

A kedvezmény hatása érvényesül már a 200 km-es szállítási távolságnál is úgy, hogy 201—260 km távolságig a 15 tonnás koci szállítási díjtétele egyformán 82 pengő 10 tonnánként.

Az ez évi szeptember hó 1-ével életbeléptetett magasabb vasúti díjszabás hatása ebből kifolyólag csak a 36—250 km-es szállítási távolságokon érvényesül és pedig olyanformán, hogy a maximális értéke 201—210 km-es szállításhoz 10.000 kg-ként 8 pengő, innen azután a 250 km-es távolságig újból fokozatosan csökken.

Teljes mértékben fenntartjuk azt az álláspontunkat, hogy ez a tarifaemelés a legszerencsétlenebb időben lett életbeléptetve és nem tartjuk indokoltnak azt, hogy az erdő-

gazdaságok egy részénél 7—8 pengővel csökkentette az azt megelőzőleg érvényben volt legmagasabb árakat 10.000 kg-ként.

Ha azonban figyelembe vesszük azt, hogy az ármaximáló rendelet módot nyújt arra, hogy a termelő a maga fáját közvetlenül fogyasztónak adhassa el és a 24.300-as rendelet 1. §. 2. bekezdésében biztosított 80%-os fuvardíjlevonás előnyéhez is hozzájusson, akkor mégis bizonyos megnyugvással vehetjük tudomásul azt, hogy legalább is a fővárostól legtávolabb fekvő és így az értékesítés szempontjából legnagyobb nehézségekkel küzdő erdőgazdaságoknál sikerült a tarifaemelésből származó hátrányokat teljesen kiküszöbölni.

3. *A fatermékek forgalmiadóváltása.*

Ismeretes olvasóink előtt, hogy az erre vonatkozólag az 1934. évben kiadott 88.000. számú pénzügyminiszteri rendelet módosításával a pénzügyminisztérium már hosszabb idő óta foglalkozik.

A múlt év folyamán hosszú ideig folytattunk az illetékes tényezőkkel ebben az ügyben tárgyalásokat és végeredményképpen a rendelet megváltoztatására irányuló szándék egyelőre halasztást szenvedett.

A legutóbbi napokban a pénzügyminisztérium újból megküldte a kérdéses rendelet intézkedéseinek módosítására vonatkozó tervezetet Egyesületünknek hozzászólás végett.

Nagyjában és egészében ez a tervezet aránylag csekély eltérést mutat a múltévivel szemben.

Azok a nehézségek, azok a hiányok megvannak benne, amelyek az előző tervezetben is megvoltak.

A magunk részéről a rendelettervezet következő kikötéseit kifogásoltuk leginkább.

A tervezet forgalmiadóváltás-köteleessé teszi azt a tűzifát is, amit a birtokos saját téglavagy mészégetőjében, szeszgyárában stb., szóval a mező- vagy erdőgazdaságtól elválaszthatatlan üzemében legtöbbször azért használ fel, mert ez a tűzifa a távolabbra való szállítás költségeit egyáltalán meg nem bírja.

Annál inkább kértük ennek a rendelkezésnek a tör-

lését, mert hiszen sok olyan melléküzemről tudunk, amelyek eladás céljaira egyáltalán semmit sem termelnek, hanem csupán a birtokos saját szükségleteinek ellátását célozzák.

A tövön eladott fa a forgalmiadóváltás alól ezúttal is mentesül, csupán a kis részletekben (nyilasokban, vagy szálanként) történő tövön való eladást vonja a rendelettervezet a váltáságkötelezettség alá.

Az adóváltásnak az ilyen eladások után való kivonása ellen végeredményében nagyon nehéz kifogást tenni, mert az ilyen anyagok csak a legritkább esetben kerülnek továbbeladásra, s így ennél az egyetlen forgalomnál kell azokat megadóztatni.

Élesen kifogásoltuk azonban a tervezetnek azt a rendelkezését, amely az ilyen eladásokat 9%-os kulcs alapján kívánja az adóváltással megterhelni.

A helyi lakosság, legtöbbszörre kisemberek beszerzését nehezíti és drágítja meg ez a rendelkezés és pedig olyan mértékben, hogy egyes fűfaválasztékoknál a forgalmiadóváltástöbblet megközelíti azt az értéket, amit az illető választékoknak a kitermelése munkabérben jelent.

Annál inkább igazságtalannak tartjuk ezt a megterhelést, mert a megállapított váltáságkulcs már magában véve jóval magasabb, mint amennyit a külföldről behozott egyes félgyártmányok (faragott fa, karó, talpfa, donga, fagyapot, stb.) után a rendelet megszab.

Érthetetlennek tartjuk, hogy amikor pl. a papírgyár összes nyersanyagbeszerzését a kormányzat minden váltáság alól mentesíti, ugyanakkor a kisemberek anyagbeszerzését ilyen nagy mértékű adóteherrel sújtja.

A rendelettervezet részletes rendelkezéseket tartalmaz arra nézve is, hogy milyen rovatokkal ellátott, milyen számadást köteles a termelő a termelt fáról vezetni.

Végeredményében ez azt jelenti, hogy az erdőgazdasági anyagszámadások rovatolását egységesen kívánja a pénzügyminisztérium megszabni.

Különösen súlyos ez a kötelezettség a fűrészüzemeknél, ahol külön anyagszámadást kíván a rönkrakodóról, külön keretkönyvet és külön készáruszámadást a tervezet.

A birtokosnak tehát négyszer kell bevételben és háromszor kiadásban tárgyalnia a faanyagot, ameddig a saját rönkje a saját fűrészéről mint fűrészáru kikerül.

Kétségtelen, hogy a helyes gazdálkodásnak, a pontos elszámolásnak, a könnyű ellenőrzésnek elengedhetetlen előfeltétele a helyesen bevezetett anyagszámadás.

El tudunk azonban képzelni olyan anyagszámadási rendszert is, amelyik sokkal kevesebb adat folyton ismétlődő bejegyzése nélkül is pontos képet ad arról, mennyit termelt, mit értékesített és ezért mit vett be a termelő birtokos.

De ismerünk akárhány kisebb erdőgazdaságot is, ahol a kezeléssel megbízott egyszerű ember, sőt nem egy esetben maga az egyszerű kisbirtokos is képtelen arra, hogy ilyen számadást vezessen.

Ezért arra kértük a pénzügyminiszter urat, hogy az egyes helyeken már jól bevált anyagszámadási rendszereket ne kívánja megváltoztatni és csupán olyan számadás vezetésére kötelezze a termelőt, amelyikből a forgalmiadó-köteles bevételek mennyisége és áruosztályonként való eloszlása minden nehézség nélkül megállapítható.

Teljesen szokatlan a rendeletnek az az intézkedése, amelyik többhelyütt a pénzügyi hatóság és a forgalmiadóhivatalok kötelezettségévé teszi, hogy az üzemeket ne csak évenként legalább egyszer, de időközben is „kémpróbákkal” ellenőrizzék.

Ha ez a rendelkezés valóra válik, el lehetünk készülve még arra is, hogy a forgalmiadó-ellenőr heteken vagy hónapokon át fogja a fűrészrakodó készleteit méricskélteni csak azért, hogy néhány pengős forgalmiadóváltás-különbözettel terhelhesse meg a dolgozó üzemet.

Bármilyen jogosnak tartjuk is minden szándékos adócsalás lehető kiküszöbölését és szigorú megtorlását, mégsem tartjuk megengedhetőnek azt, hogy ilyenféle ellenőrzésekkel, esetleg a legszorgosabb munkaidőben napokon vagy heteken át akadályozzák az üzemet a munkában.

Az érdekközösségre, egyetemleges felelősségre vonatkozólag a rendelet ugyanazokat a hibákat mutatja, mint az előző tervezetek.

Természetesen megfelelő indokolás kíséretében kértük ezeknek a rendelkezéseknek a kívánatos módosítását.

A rendelet-tervezet továbbra is fenntartja a forgalmiadómentességet a birtokos által saját erdő- vagy mezőgazdaságában felhasznált illetmény vagy ajándékképpen, vagy jóteköny célra, esetleg jutalom gyanánt, végül a haszonbér vagy kegyúri szolgáltatás fejében kiadott fára.

Ugyancsak biztosítja a forgalmiadó-mentességet arra az esetre is, ha a birtokos saját termelésű rönkjét ilyen célra másnak a fűrészén bérért vágatja fel.

Ebben az utóbbi esetben azonban az illetékes forgalmiadóhivatal, illetőleg pénzügyigazgatóság előzetes engedélyét kell beszerezni.

A rendelet külön melléklete tárgyalja azokat az átlagárakat, amelyeket a miniszter úr a bérvágás útján feldolgozott gömbölyű fából kikerülő fűrészelt anyagot, valamint a külföldről behozott különféle faválasztékokat terhelő forgalmiadóváltás kivetésénél alapul venni kíván.

Ezeknek az értékmegállapításoknak ma is megvan ugyanaz a hibájuk, ami az előző rendelettervezetben volt.

Túlzottan magas detail-eladási árakból soha el nem érhető kihozatali százalék alapul vételével vezették le a belföldi rönkre vonatkoztatott ártételeket.

Természetes következménye ennek az, hogy akárhány helyütt a külföldről behozott fűrészáru, tehát kész gyártmány, kisebb összeg után róná le a forgalmiadóváltásot, mint amekkora összeget a feldolgozatlan belföldi rönknél a tervezet alapul vesz.

Sőt van olyan eset is (hárs), ahol a bérfűrészelés útján feldolgozott belföldi rönk átlagértéke $1\frac{1}{2}$ -szeresében van megszabva annak az értéknek, amit a tervezet másik §-a a külföldről behozott kész fűrészáru forgalmiadóváltás megállapításánál alapul venni kíván.

Természetes, hogy ezekre az anomáliákra a számadatok felsorolásával hívtuk fel a magyar királyi pénzügyminiszter úr figyelmét.

Egyidejűleg azonban a földművelésügyi miniszter urat is kértük arra, hogy ezeknek az igazságtalan és a magyar

érdekekkel ellentétes intézkedéseknek a módosítása iránt hathatósan járjon közbe.

Reméljük, hogy eredménnyel.

*

Chronik. Von Z. Biró.

Der Gesetzentwurf über die allgemeine Altersversicherungspflicht der in der Land- und Forstwirtschaft beschäftigten Arbeiter ist ein weiterer und bedeutender Schritt im Ausbau der sozialen Fürsorge. Gewisse Verfügungen des Entwurfes müssen jedoch einer Überprüfung unterzogen werden und der Landesforstverein legte aufgrund der aus der Praxis einlaufenden Bemerkungen seine diesbezüglichen Vorschläge dem Landwirtschaftsminister vor.

Der harte Kampf des Vereins um die Wiederherstellung der bis 1. IX. 1. J. gültigen Ermässigung der Brennholz-Frachtsätze brachte endlich teilweisen Erfolg, da der Handelsminister vom 27. XI. an wenigstens für die 250 km überschreitenden Entfernungen die frühere Ermässigung in Kraft treten liess, was die Versorgung der holzarmen Teile des Landes (Donau—Theissniederung) wesentlich erleichtern wird.

Das Umsatzsteuerpauschale der Holzerzeugnisse wurde zuletzt im Jahre 1934. festgesetzt. Nun beabsichtigt das Finanzministerium eine Neuregelung der Frage vorzunehmen und sandte den diesbezüglichen Entwurf zwecks Stellungnahme auch dem Verein zu. Verf. weist auf einige auffallende Mängel des Entwurfes hin und wünscht die Beseitigung dieser.

*

Chronique, par Z. Biró.

La Société Nationale des Sylviculteurs a proposé de modifier sur quelques points le projet de loi prévoyant l'obligation générale de l'assurance-vieillesse des ouvriers agricoles et forestiers aussi.

Le nouveau tarif ferroviaire du bois de chauffage, accordant pour les distances supérieures à 250 km. la réduction dont les transports de bois bénéficiaient jusqu'ici, ne manquera pas d'entraîner des conséquences heureuses dans l'approvisionnement du pays en bois.

Le projet élaboré par le ministère des finances et réglant à nouveau l'impôt forfaitaire sur le chiffre d'affaires des produits de bois présente d'importantes lacunes qu'il convient d'éliminer avec soin.

Editorials. By Z. Biró.

To the proposed bill for the compulsory general old age insurance of agricultural and forest labourers some alterations were suggested also by the Forestry Society.

The new railway rates for firewood, which grant for distances over 250 kilometers the former abatements, will result in an improvement in providing the country with firewood.

The proposal of the Ministry of Finance, to change the redemption of turnover taxes on wood materials, contains some serious defects, which require careful revision.

Az erdei talajok kálium- és foszfor-háztartása különböző földrajzi szélességek és éghajlatok alatt.

Írta: Vági István.

Amióta a talajok természetes osztályozása mind nagyobb jelentőségű lett és kitűnt, hogy a talajszelvény kialakulása az esetek túlnyomó részében az éghajlattal függ elsősorban össze és csak másodsorban a talaj ásványi összetételével, nagyon érdekes olyan összehasonlításokat végezni, amelyek azt mutatják, hogy az erdei talaj legfelső rétegeiben előforduló *K* és *P* mennyiségek mennyire változnak különböző éghajlati övek alatt és milyen kapcsolatban vannak azok annak az anyakőzetnek a kémiai összetételével, amelyből keletkeztek. Ezt az összehasonlítást már azért is meg lehet tenni, mert ha nem is nagyon sok, de mégis elég analysis áll rendelkezésünkre különböző éghajlati övek alól vett talajokra vonatkozólag, amelyekből bizonyos irányban levonhatjuk a következtetéseket. Meg kell azonban jegyezni, hogy az abszolút értékek összehasonlításánál arra is kell figyelni, hogy sajnos, a régebbi analizisek nagyon eltérő módszerek szerint történtek.

Vizsgáljuk meg először a forró égövi erdei talajokat. *Blanck* és *Oldershausen* Siam területéről vizsgáltak meg erdei talajokat, amelyek granitból, thermalitból, mészkőből keletkeztek, igen erős humid éghajlat alatt 2000—2500 mm csapadék mellett. A sósavas kivonat 0.15%, 0.1, 0.17%

K_2O -ot oldott ki, viszont a CaO mennyisége 0.1—0.37% között változik. Ezek a forró égövi talajok közül egyesek sok P_2O_5 -ot tartalmaznak (0.3%) és a sósavas kivonatban is van 0.18% P_2O_5 , míg egyesek csak nyomokban tartalmaznak foszforsavat. („Chemie der Erde“ 1934—1935. 9. kötet. E. Blanck, W. Credior és Ev. Oldershausen: „Beiträge zur chemischen Verwitterung und Boden bildung in Siam“ 419—452. oldal.)

Összefoglalva kimondható, hogy a forró égöv alatt vannak talajok sok, de igen kevés foszforsavval, mikor különösen a mészkőből keletkezett talajban feltűnő a sok P_2O_5 , amelyekben azonban feltűnő a K_2O felhalmozódás az anyakőzet K_2O tartalmához képest. Természetes, hogy a forró humid éghajlat alatt a CaO a legfelső talajrétegből nagyon kimosódott.

Mérsékelt meleg égöv alatti erdei talajok.

1. *Talajok Montpelier vidékéről, amelyek a Quercetum ilicis galloprovincialis erdőtípus alatt keletkeztek.* Ezekben mind a mészből, mind mészmentes kőzetből keletkezett talajban a K_2O és P_2O_5 tartalom eltérő lehet. Így egy talajban, amely jura-mészből képződött, amelyben csak 0.06% a K_2O , ennek mennyisége a legfelső humuszos rétegben 1.6%-ra emelkedik, míg a P_2O_5 0.1%-nak felel meg. A másik talajban, amely pliocenes meszes homokból keletkezett, a legfelső humuszos réteg 1.6% K_2O -ot tartalmaz, azonban majdnem P_2O_5 -mentes, dacára annak, hogy a pliocenes homok 1.27% K_2O -ot és 0.42% P_2O_5 -ot tartalmaz. A harmadik talajnál is, amely nem mészből keletkezett, a humuszos réteg több K_2O -ot és P_2O_5 -ot tartalmaz, mint az anyakőzet. („Chemie der Erde.“ 1934—1935. IX. kötet. E. Blanck, Braun—Blanquet: „Über einige Bodenprofile und deren zugehörige Waldvegetation aus der Umgebung von Montpelier.“ 210—218. oldal.)

2. *Talajok az Adriai tengerpartról, Zengg környékéről.* Ezek a talajok erős humid klíma alatt képződtek (1583 mm csapadék) és mégis elég sósavban oldódó P_2O_5 -ot és K_2O -ot tartalmaznak 5—15 cm mélységben (0.07, 0.16, 0.21% K_2O ,

0.09, 0.04 és 0.18% P_2O_5). (Šumski pokusi 1931. *Gračanin*: „Pedološka iztrživanya Senya és bliže okoline“ 91—142. old.)

3. *Talajok a Száva-völgyi tölgyesekből.* 44° 30' Északi szélesség. Ezek a talajok a legfelső 30 cm mélységig 0.11—0.14% K_2O -ot és 0.12—0.17% P_2O_5 -ot adnak le a sósavas kivonatnak, dacára annak, hogy elég humid éghajlat alatt képződtek (1000 mm csapadék). (Glasnik za sumske pokuse. 1926. *Seiwerth*: „Bericht über das Eingehen der slavonischen Eiche auf der Bodenveränderung.“ 128—148. oldal.)

4. *Dráva-menti horvátországi talajok.* Ezeknél is a felső 25 cm vastag rétegben a sósav 0.09—0.16% K_2O -ot és 0.09—0.22% P_2O_5 -ot oldott ki. Feltűnő ezekben a talajokban a sósavban oldódó nagyobb P_2O_5 mennyiség. (Sumski pokusi. 1927. *Seiwerth*: „Beiträge zur Kenntniss der Eichenwaldböden der Drau-Niederung. 211—236. oldal.)

Magyarországi erdei talajok. (Laza homoktalajok.)

Két kecskeméti homoktalaj. Az egyikén szép, magas ákácós van, a másikon ugyanolyan korú, de egészen esenevész akácós. Elvégeztem a két talaj összes P_2O_5 tartalmának meghatározását 10—20 cm mélység között. A jobb talajban 67.1 és 63.7, a rosszabb talajban 44.6 és 44.6 mg P_2O_5 volt, míg a jobb talajból a V. B. Hissink sósavas kivonata 70 mg K_2O -ot adott.

Meghatároztam továbbá egy *Fumana*-s, teljesen terméketlen területnek az összes K_2O tartalmát 0—10 cm között fluorhidrogénsavval való feltárással, mikor 1.03, 1.06% K_2O -ot kaptam, ami *annak a jele, hogy a kecskeméti futóhomok összes kali-tartalma elég jelentős, csak a sósavban oldódó káli-mennyisége kicsi, ami természetes is, hiszen laza homoktalajról van szó.*

Több Sopron-vidéki vályogosabb erdei talajt is megvizsgáltam 10—20 cm mélységben. Az első talaj leukophyllitből keletkezett, vegyes lomberdő alakult ki rajta. Ennek összes káli-tartalma 10—30 cm között 2.49 és 2.64% volt, akkor mikor a leukophyllitben *Vendl* és *Romwalter* vizsgálatai szerint két különböző helyről vett próbában 3.44 és 3.5% K_2O volt kimutatható. A sósav viszont a talajból csak 0.239,

0.247% K_2O -ot vont ki. A talaj $CaCO_3$ -mentes volt. A második talaj luc- és tölgyerdőből való, gneiszen keletkezett és már sokkal homokosabb, mint az előbbi. Ebből a sósav csak 0.141%, 0.154% K_2O -ot oldott ki, míg az összes P_2O_5 63.7 mg-ot tett ki. A harmadik talajon luc-állomány áll és 10—20 cm között a sósav 0.341 és 0.334% K_2O -ot oldott ki, míg az összes P_2O_5 65.0 és 66.7 mg-ot tett ki. A negyedik talajon vegyes lomberdő áll és belőle a sósav 10—20 cm között 288.9 és 288.9 mg K_2O -ot oldott ki, ugyanakkor az összes P_2O_5 75.2 mg-ot tett ki.

Ezeknél a soproni talajoknál a káli-tartalom igen jelentős, ami természetes is, hiszen káli-ban dús kőzetből keletkeztek, viszont a P_2O_5 mennyisége a Száva- és Dráva-menti talajokhoz képest, továbbá különböző német talajokkal összehasonlítva kevés. Azonban a három adatból még nem lehet következtetni semmi különösre és egy másik dolgozatomban, amelyben több sopronvidéki talaj P_2O_5 -tartalmát fogom ismertetni, még erre külön kitérek.

Megvizsgáltam továbbá az osztrák határ közelében levő talajokat is Sopron környékéről, amelyek már a szürke erdei talaj határán fekszenek és belőlük a mész majd egészen kimosódott.

Az egyik talaj Brenneri rétegeken keletkezett, rajta luc, gyertyán, feketefenyő és vörösfenyő található. 10—20 cm között a talaj még nyomokban sem tartalmaz $CaCO_3$ -ot, de a sósav belőle a porosz geológiai intézet eljárása szerint 217, 206 mg K_2O -ot vont ki.

A második talajon lucos díszlik, kevés erdei fenyővel. 10—20 cm között a sósav az előbb említett eljárás szerint 185.7, 180.5 mg K_2O -ot oldott ki. A talaj $CaCO_3$ -tartalma 0.1% alatt marad. A harmadik talajon gyertyános díszlik, kevés erdei fenyővel. A talaj mésztartalma 0.1% alatt marad. A sósav 158.35 mg K_2O -ot oldott ki.

De Miskolc-vidéki talajokat is vizsgáltam. Az egyik mészkőből keletkezett talaj, bükk alatt. A talaj, dacára annak, hogy rendzina-szerkezetű és mészkőből keletkezett, a felső rétegeiben $CaCO_3$ -mentes, de még 10—20 cm között is csak 0.23, 0.22% $CaCO_3$ -ot tartalmaz. A sósav 196.87, 200.94 mg

K_2O -ot oldott ki, míg az összes P_2O_5 95.7, 92.6 mg volt 10—20 cm között. Egy második tölgyes alatti talaj 160.6, 162.6 mg összes P_2O_5 -ot tartalmazott. *Vagyis látható, hogy a miskolci rendzinás talajok is körülbelül annyi P_2O_5 -ot és K_2O -ot tartalmaznak, mint a rendzinás talajok Európa különböző részeiben.*

Ballaneger is vizsgált különböző erdei talajokat, a barna, erdei és szürke erdei talajok övéből.

1. *Szürke erdei talaj Tenkéről* (Bihar vármegye).

A talaj eser és tölgy alatt keletkezett, világosszürke, mésztelen agyagból. A talaj fizikai tulajdonságainál fogva már agyagtalajnak számítható, amennyiben benne 0—15 és 15—20 cm között 48.2, 61.3% iszapolható rész van és pedig 21.4% és 41.7% képezi a 0.002 mm-nél kisebb málladékat. Ennek megfelelően aztán a sósavas kivonat nagyobb mennyiségű K_2O -ot tartalmaz.

0—15 cm 0.5 % K_2O , 0.08% P_2O_5 , 0.25% CaO

15—20 cm 0.55% K_2O , 0.12% P_2O_5 , 0.27% CaO

$CaCO_3$ -ot ez a talaj egyáltalában nem tartalmaz.

2. *Szürke erdei talaj Kisunyomról*. Volt erdei talaj, amely ma mezőgazdasági művelés alatt áll. A talaj, mikor még erdő állt rajta, mészmentes agyagból keletkezett. A talaj erős vályogos tulajdonságú, amennyiben 0—25 cm között 38.451% iszapolható részt tartalmaz. A sósav a következő tápanyagokat oldotta ki a talajból:

0—25 cm 0.64% K_2O , 0.02% P_2O_5 , 0.49% CaO

35—40 cm 0.9 % K_2O , 0.01% P_2O_5 , 0.48% CaO

Feltűnő ennél a talajnál a kevés sósavban oldódó P_3O_5 mennyisége.

3. *Barna erdei talaj Karádról* (Somogy megye). A talaj ősbükkös alatt keletkezett és löszből képződött. A sósav 0—10 és 40—50 cm között 0.48%, 0.77% K_2O -ot és 0.05%, 0.16% P_2O_5 -ot oldott ki. 50 cm mélységig a talajból a $CaCO_3$ már teljesen kimosódott, de már 80—90 cm mélységben a $CaCO_3$ 10% fölé emelkedik. Ezeknek a talajoknak nagy K_2O tartalma a talajok nagy agyagtartalmával magyarázható, továbbá mert *Ballaneger* olyan sósavas kivona-

tolási eljárást alkalmazott, amihez 5 napon keresztül, naponta 9 órán át melegítette a talajt a sósavval.

Balleneger nemesak kötött, hanem laza, erdő alatti homoktalajokat is vizsgált, amikor a sósav már sokkal kevesebb tápanyagot oldott ki.

4. *Erdei talaj Malackáról (Pozsony megye)*. Erdei fenyő alatt.

A sósav 0.15 cm között 0.07% K_2O -ot, 0.05% CaO -ot és 0.02% P_2O_5 -ot oldott ki, ami mutatja, hogy ez a homokos talaj milyen kevés tápanyagot tartalmaz, amikor különösen feltűnik a kevés sósavban oldódó P_2O_5 . (*Balleneger*: „Adatok magyarországi talajok kémiai összetételének ismeretéhez.“ A m. kir. Földtani intézet 1916. évi jelentése 531—583 oldal).

5. *Sigmond* is megvizsgált egy erdei talajt a Hűvös-völgyben, Budapest mellett, amely löszből keletkezett *Quercus sessiliflora* és gyertyán alatt, amikor a sósav 0—8 cm között 0.57% K_2O -ot, 0.6% CaO -ot és 0.06% P_2O_5 -ot oldott ki, míg 20—80 cm mélységből 0.59% K_2O -ot, 1.91% CaO -ot és 0.08% P_2O_5 -ot oldott ki (Handbuch der Bodenlehre VIII. kötet, táblázat a 172-ik oldalon.)

Németországi talajok a 48—49 északi szélességi fok alatt.

Ide tartoznak a Schwarzwald, Altmühl és Württemberg vidékének a talajai Tutlingen körül. A Schwarzwald-vidéki talaj erős humid éghajlat alatt alakult ki és belőle sósav mégis 0.12% K_2O -ot, de csak 0.03% P_2O_5 -ot oldott ki, dacára annak, hogy a talaj összes P_2O_5 mennyisége 0.245% tesz ki. (Handbuch der Bodenlehre III. kötet 150. oldal.)

Talajok Altmühl vidékéről. Az első talaj bükk állomány alatt alakult ki, fehér jura mészkő felett, amely 97% $CaCO_3$ -ot tartalmaz, továbbá 0.06% K_2O -ot és nyomokban P_2O_5 -ot. Ebből a mészkőből keletkezett a talaj legfelső 5 cm vastag humuszos rétege és az alatta levő 25 cm talajréteg tartalmaz 1.28%, 1.46% K_2O -ot, 0.14%, 0.17% P_2O_5 -ot, vagyis az anyagközethez képest jelentős K_2O és P_2O_5 felhalmozódás következett be a kialakult talajban, sőt a sósav a két talaj-

rétegből 0.460, 0.230 mg K_2O -ot old ki, akkor, amikor a mészkő K_2O tartalma csak 0.06%-ot tesz ki. Nagyon feltűnő a P_2O_5 -felhalmozódás a felső talajrétegben. A második talaj tölgy és bükk elegyes állomány alatt alakult ki mészkőből, amelyben 0.13% P_2O_5 és 0.04% K_2O volt kimutatható. A talaj legfelső 2 cm-es humuszos és az alatta levő 20 cm vastag rétegében 0.57 és 0.27% K_2O , azután 0.16 és 0.17% P_2O_5 volt kimutatható, viszont a sósav 0.2 és 0.13% K_2O -ot és 0.16, 0.17% P_2O_5 -ot oldott ki. (Chemie der Erde 1935 X. kötet 1. füzet. Blanck és Olderhausen: „Über rezente und fossile Roterde-Bildung insbesondere im Gebiet des südlichen Frankenalb des Altmühlgebirges.“ 1—66. oldal.)

A Tutlingen vidéki talajok. Mészkőből keletkeztek, gyönyörű bükkösök alatt. Jellemző reájuk a sósavban oldódó nagy K_2O és P_2O_5 -mennyiség. A legfelső humuszos rétegből a sósav 0.562, 0.690% K_2O -ot és 0.357, 0.278% P_2O_5 -ot oldott ki. Ezek olyan erdei talajok, amelyek még mezőgazdasági művelés alatt is mint legelsőrendű termőtalajok szerepelnek. (Forstliche Wochenschrift Silva 1933. 32. szám. Táblázat a 254-ik oldalon.)

Erdei talajok a Maina folyó földrajzi szélességében.

49—51°. É. Sz.

Az első talaj Saarbrücken vidékéről való, bükkerdő alól. A talaj alsó tarka homokkőből keletkezett. A humuszos feltalajból a sósav 0.181% K_2O -ot, 0.02% CaO -ot és 0.042% P_2O_5 -ot, az altalajból 0.055% K_2O -ot, 0.017% CaO -ot és 0.035% P_2O_5 -ot oldott ki. A talaj tehát kevés, sósavban oldódó tápanyagokat tartalmaz és mégis a legelső termőképességű bükktermő talaj, dacára annak, hogy $CaCO_3$ -ot nem is tartalmaz, de még a sósavban oldódó CaO -mennyisége is csak 0.02%-ot tesz ki.

Ez a saarbrückeni bükk-talaj igazán klasszikus példa arra vonatkozólag, hogy milyen óvatosan ítéljük csak meg a talaj tápanyag-tartalmából annak termőképességét különböző fafajokra vonatkoztatva.

A második talaj a Spessartból való, a Mainától északra. Szintén közepső homokkőből keletkezett a talaj bükk alatt,

de már sokkal gyengébb termőképességű, mint a saarbrückeni talaj és dacára ennek, a sósav a feltalajból mégis 0.055% P_2O_5 -ot, 0.075% K_2O -ot és 0.012% CaO -ot, az altalajból viszont 0.042% P_2O_5 -ot, 0.014% CaO -ot és 0.124% K_2O -ot oldott ki. (Zeitschrift f. Forst- u. Jagdwesen 1934. Gansen: Untersuchungen an Buchenstandorten Nord- u. Mitteldeutschlands.“ Táblázat a 364-ik oldalon.)

Középnémetországi talajok az 51°—52° 30' é. sz. között.

1. *Göttingenvidéki erdei talajok.* Bükkösök. A talajok mészkőből keletkeztek, amelyben igen kevés a K_2O és P_2O_5 és mégis a humuszos rétegből a sósav feltűnő mennyiségű K_2O -ot és P_2O_5 -ot old ki. 0.408, 0.224, 0.310% K_2O és 0.173, 0.215, 0.9% P_2O_5 . (Chemie der Erde 1931. VI. kötet 77—116. oldal. Silva 1933. Táblázat a 254-ik oldalon.)

2. *Alsó-Lausitz erdei talajai.* Kottbustól északra Alsó-Lausitzban Lieberosa, Peitz és Pforten körül óriási fenyvesek terülnek el, amelyek erdőgazdasági, de különösen termőhelyi és talajkémiai szempontból nagyon érdekes és tanulságos területek. Az erdők között t. i. nagy kiterjedésű területek vannak, melyek évtizedes erőlködés dacára, még ma is dacolnak az erdősítési kísérletekkel. *Ezeket a területeket Albert, Észak-Németország legszegényebb erdei talajainak nevezte el.* Természetes, hogy ezen a területen is vannak jobb és gyengébb területek, amelyekre azonban valamennyire közös vonás, hogy teljesen $CaCO_3$ -mentesek, de a sósavban oldódó CaO mennyisége is rendkívül csekély. Ezek a talajok több méter mélységig $CaCO_3$ -ot egyáltalában nem tartalmaznak, továbbá jellemző rájuk, hogy a legrosszabbakban a 0.2—2 mm közötti málladékrész 90% feletti mennyiségben lehet a talajban.

Igy a legrosszabb részen, amelyet az ottani lakosság Szibériának nevez és amelyen erdőt megtelepíteni még nem sikerült, a 2.0—0.2 mm közötti málladék mennyisége 0—20 cm között 93.2% tesz ki egy talajpróbában. Sósavas kivonatban azonban 0.09% CaO , 0.042% K_2O és 0.058% P_2O_5 mutatható ki, *amely tápanyag-mennyiségek alapján véve nem is olyan kis értéket képviselnek.* Viszont olyan területen, ame-

lyen már fűvegetáció alakult ki és amelyen igen szép erdei fenyveseket sikerült létrehozni, a forró sósav 0.086% CaO -ot, 0.045% K_2O -ot és csak 0.027 P_2O_5 -ot oldott ki; ez tehát olyan talaj, amelyben sokkal kevesebb a P_2O_5 , mint az előbb említett igen rossz talajon és mégis kitűnő erdő telepedett meg rajta.

Ennek az a magyarázata, hogy a második talajnál a 0.2 mm-nél kisebb málladék-szemek tömege 0—20 cm mélység között 37%-ra emelkedett és ezáltal a talaj víztartó-képessége sokkal jobb lett, ami viszont igen jó példa arra vonatkozólag, *hogy a laza homoktalajokban nem a kémiai összetétel, sem a tápanyagok mennyisége, hanem a talaj fizikai tulajdonsága a legfontosabb az erdő szempontjából.*

Hogy pedig ezekben a talajokban mennyire leszálthat a mész és P_2O_5 mennyisége, mutatják *Albert* vizsgálatai.

I. Talaj Pforthen vidékéről.

0—25 cm	0.02%	CaO	0.007%	P_2O_5	} sósavas kivonat.
25—50 „	0.03%	„	0.045%	„	
50—100 „	0.01%	„	0.006%	„	

II. Talaj Liberosa vidékéről.

0—30 cm	0.09%	CaO	0.03 %	P_2O_5	} sósavas kivonat.
30—50 „	0.02%	„	0.003%	„	
90—100 „	0.02%	„	0.003%	„	

0—30 cm	0.31%	CaO	0.46 %	K_2O	0.05%	P_2O_5	} teljes analýzis
30—50 „	0.19%	„	0.59 %	„	0.03%	„	
90—100 „	0.08%	„	0.34 %	„	0.02%	„	

(Zeitschrift f. Forst- u. Jagdwesen 1934. *Albert*: „Die ärmsten Waldböden Norddeutschlands. 275—282. oldal. Z. f. F. u. J. 1924. 4. füzet. *Albert*: „Die ausschlaggebende Bedeutung das Wasserhaushaltes für die Ertragsleistungen unserer diluvialen Sande. 193—202. oldal.)

Eberswalde-vidéki talajok. Ezek diluviális homokon keletkeztek túlnyomórészt; a $CaCO_3$ belőlük teljesen kimosódott. tehát igen savanyuak. Összes káli és összes P_2O_5 -

tartalmuk a legfelső humuszos rétegekben: 0.8—1.1% K_2O és 0.07—0.12% P_2O_5 között váltakozik. A sósavas kivonatban átlagban 0.06% K_2O -ot tartalmaznak, míg a sósavban oldódó P_2O_5 -mennyisége 0.014—0.075% között változik.

Ramann: Über die Verwitterung diluvialer Sande. Jahrbuch der kön. Preuss. Geologischen Anstalt. 1884.

A „*Lüneburger Heide*“ *erdei talajai*. A Lüneburger Heide (fenyér) az észak-német fenyér-területnek egy részét képezi, amely kisebb-nagyobb megszakításokkal Oldenburg-tól Kelet-Poroszorszáig terjed. Talajtani és erdőgazdasági szempontból ez egy igen érdekes terület, mert itt mutatták ki legelőször a mélységben fellépő kőfok (*Ortstein*) képződést a felette levő fakó homok (Bleichsand) réteggel. Ebből aztán arra következtettek, hogy a kőfok mindenhol megvan a fenyéren és hogy ennek a vegetációja: a *Calluna vulgaris*, az *Erika tetralix* okozza a kőfok-képződést. A lüneburgi terület tüzetesebb vizsgálata azonban megmutatta, hogy itt a kőfok csak aránylag kis területen fordul elő, viszont a tipikus fenyér óriási területein teljesen hiányzik. Sőt úgy látszik, hogy a lüneburgi kőfok-képződmények régen erdő alatt keletkeztek. Az erdő később elpusztult és utána kialakult a fenyér az ő jellegzetes vegetációjával. *Tehát a kőfok következménye a fenyér és nem megfordítva*. A lüneburgi erdei területek már azért is igen érdekesek, mert a talajban csodálatosan kevés tápanyag mutatható ki és mégis egyes területeken nagyon jó erdő alakult ki. Vannak továbbá területek, amelyekben az erdeifenyő pusztulásnak indul és ki is pusztult, viszont másutt igen jól fejlődik az állomány, pedig a talaj tápanyag-tartalma sokkal rosszabb, mint annál a talajnál, amelyen az erdeifenyves pusztulófélben van. Az erdei talajok Ebsdorf környékéről valók, de összehasonlítás céljából először egy igazi fenyértalajt is ismertetek Ebsdorf közeléből, amely ősidők óta fenyérvegetációval bír.

Fenyértalaj.

0—10 cm	0.022%	CaO	0.121%	K_2O	0.1	%	P_2O_5	} sósavas kivonat.
30—30 cm	0.032%	CaO	0.108%	K_2O	0.083%	P_2O_5		

Vagyis ez a fenyértalaj rendkívül szegény mészhben, azon-

ban dacára annak, hogy csak 3.72% iszapolható részt tartalmaz, a sósav belőle mégis feltűnő sok K_2O -ot és P_2O_5 -ot old ki.

Most tekintsünk azokra az erdei talajokra, amelyeken elsőrendű állományok fejlődtek ki. Az egyik talajon 80 éves igen jó fejlődésben levő tölgyes alakult ki, a másikon egy 150 éves bükkös, szintén nagyszerű állapotban.

A sósav a két talajból 0—10 cm között 0.024, 0.028% CaO -ot, 0.061, 0.179% K_2O -ot 0.033, 0.067% P_2O_5 -ot, 20—30 cm között 0.029, 0.023% CaO -ot, 0.057, 0.188% K_2O -ot, 0.034, 0.069% P_2O_5 -ot oldott ki. Feltűnik ennél a két talajnál az igen kicsi CaO -tartalom, amiből arra lehet következtetni, hogy benne még nyomokban sincs $CaCO_3$ és mégis kitűnő bükkös és tölgyes keletkezett rajtuk. *Nagyon csodálatos, hogy ilyen kevés mésztartalom mellett a bükkös ilyen nagyszerű növekedést mutat.*

Az Ebsdorf-vidéki talajok igen jó példát mutatnak még arra vonatkozólag is, hogy a talaj kémiai összetétele semmiféle befolyást nem gyakorol az észak-német erdeifenyveseknek tömeges pusztulására, amelyet a *Trametes radiciperda* okoz. Egyidőben azt is feltételezték, hogy a gomba terjedését a talaj meg nem felelő kémiai összetétele idézi elő. Két erdei talajt ismertettek, amelyek közül az első az erdeifenyő erősen pusztul, a másikon pedig kitűnően fejlődik. Az első talajon, amely valamikor fenyér-vegetációval bírt, az erdeifenyő erős pusztulásnak indult. Az erdőrészletből három helyen történt próbavétel. A három próbából 0—10 cm között a sósav 0.033, 0.049, 0.027% CaO -ot, 0.085, 0.071, 0.121% K_2O -ot, 0.042, 0.024, 0.048% P_2O_5 -ot, 20—30 cm között 0.029, 0.042, 0.026% CaO -ot, 0.072, 0.092, 0.101 K_2O -ot és 0.043, 0.023, 0.046% P_2O_5 -ot oldott ki. A másik talajból, amelyen igen szép lúcos és erdeifenyves állott, a sósav 0—10 cm között 0.003% CaO -ot, 0.039% K_2O -ot és 0.031% P_2O_5 -ot, 20—30 cm között 0.022 CaO -ot, 0.061% K_2O -ot és 0.033% P_2O_5 -ot oldott ki, *vagyis ez a talaj tápanyag szempontjából sokkal gyengébb, mint az előbbi talaj és rajta nem pusztul el az erdeifenyő.*

Zeitschrift f. Forst- und Jagdwesen 1907. 6-ik füzet.
„Untersuchungen über das Absterben des Nadelholzes in
der Lüneburger Heide“.

Észak-németországi erdei talajok, amelyekben a kőfok alakult ki. Ezekre a talajokra jellemző, hogy a legfelső humuszos szintből a bázisok (K_2O) és a P_2O_5 igen erősen kimosódtak és vannak közöttük olyanok, amelyekből a sósav 0.004% K_2O -ot, 0.010% P_2O_5 -ot és 0.010% CaO -ot képes csak kioldani. A kőfokos rétegben azonban a sósav már nagyobb mennyiségű K_2O -ot és P_2O_5 -ot old ki. (Ramann: Der Ortstein und ähnliche Sekundärbildungen. Jahrbuch d. kön. Preuss. Geologischen Anstalt“. 1885. 1—57. oldal.

Tengerparti bükk- és tölgytalajok Észak-Németországban, morenán és mészkövön. A mészkövön kialakult talajokra jellemző a sósavban oldódó sok P_2O_5 , (0.178—0.273%) és az 0.1% alatt maradó K_2O -mennyiség. A morenán képződött talajokban a káli-mennyiség szintén 0.1% alatt marad, de a P_2O_5 -mennyiség is 0.079—0.106% között változik. (Forstliche Wochenschrift Silva 1933. 32. szám 279, 251. oldal.)

Finnországi erdei talajok.

A finn talajok erős humid éghajlat alatt keletkeztek, tehát ha nem $CaCO_3$ -ból képződtek, teljesen $CaCO_3$ -mentesek.

A finn erdei talajok *Aarnio* szerint, több könnyen oldódó tápanyagot tartalmaznak, mint a mezőgazdasági művelés alatt álló talajok. Átlagban a legfelső humuszos réteg 13.2 mg K_2O -ot és 19.4 mg P_2O_5 -ot tartalmaz, amely 1%-os citromsavban oldódik. Az alsóbb, kevés humuszt tartalmazó talajrétegben azonban már sokkal kevesebb a káli és phosphorsav. Az összes P_2O_5 a legfelső talajrétegben 70—200 mg között változik. A legtöbb könnyen oldódó káli van az égererdőkben, míg a legtöbb P_2O_5 a nyírerdőkben található. Tápanyagban legszegényebb a finn talajok erdeifenyvesek alatt.

Végül, hogy a P_2O_5 regionális elterjedéséről megfelelő képet nyújtsak, a következő táblázatot készítettem el:

Szélességi fok	H e l y	Összes P ₂ O ₅ mg	Sosavban oldódó P ₂ O ₅ mg	Megjegyzés
7°	Forró égöv ...	60, 90		
13°	Siam ...	nyom		
18°		160, 180		
43° 50'	Montpellier ...	90, 100		
45°	Garda-tó ...	100		
45°	Száva-völgye ...	—	170, 150, 160, 180, 120, 130, 140, 90, 40	Összes foszfor- sav még több
45°	Deliblat ...	—	30	"
45°	Zengg vidéke ...	—	180, 120, 40	"
46°	Dráva-völgye ...	—	90, 140, 110, 120, 130	"
46° 40'	Nagykanizsa ...	—	20, 40	"
46° 55'	Karád ...	—	50, 160	"
46-47	Kecskemét ...	63, 67, 44, 5	30	
	Tenke ...	—	80, 120	
	Sopron ...	63-7, 65, 75, 2	—	
	Schwarzwald ...	290	30	
	Altmühl ...	170, 140, 160, 170, 150	—	
47-49°	Tutlingen ...	—	357, 297, 278, 431 mg	Összes foszfor- sav még több
49-51°	Saarbrücken ...	—	42, 35	"
	Spessart ...	—	55, 42	"
	Dél-Hannover ...	—	220	"
	Göttingen ...	80, 70, 90	90	"
	Leinefeld ...	—	215 173	"
51-52°	Reinhausen ...	—	330	"
	Rhön ...	310, 400, 390	480, 670	
	Lohra ...	580, 220	30	
	Lieberosa ...	50	70	
	Pförtén ...	—	—	
	Eberswalde ...	110, 190, 105, 120, 60, 70, 90, 110, 120, 140, 230, 190, 156, 120, 150	124, 96 mg	Össz P ₂ O ₅ még több
	Lüneburgi Heide ...	100, 83	26, 36, 10, 20, 20, 30, 45, 39, 28, 19	
52° 30-55'	Pomeránia ...	62	8, 9, 5, 9	
	Uckernarchi Heide ...	21, 162	6, 117	
	Északnémet ...	—	121, 110, 142, 152 mg	Össz P ₂ O ₅ még több
	elegyes bükkösök ...	—	161, 127, 155, 151	
	tölgyesek és ...	—	127, 150, 137, 160	
	gyertyánosok ...	—	127	
	Rügen-sziget ...	—	273, 178, 292, 89	
	Svéd-talajok ...	nyom, 20, 70, 220, 180, 90		
60-66'	Finn-talajok ...	230, 60, 86, 100, 116, 200, 90, 80, 110, 40, 170, 160		

Ez a kimutatás döntően igazolja, hogy a legkülönbözőbb földrajzi szélesség alatt vannak P_2O_5 -ban dúsabb és szegényebb talajok és regionálisan a földrajzi szélesség és erdei talaj P_2O_5 -tartalma között kapcsolat nem mutatható ki. Ugyanígy áll ez a káliumra is, amelyre vonatkozólag az erdei talajoknál is kimutatható az a szabályszerűség, hogy minél több iszapolható részt tartalmaz valamely erdei talaj, annál nagyobb benne a sósavban oldódó K mennyisége.

*

Kalium- und Phosphorhaushalt der Waldböden unter verschiedenen geographischen Breiten und Klimaten. Von I. Vági.

Verf. führt die Ergebnisse seiner, einige ungarische Bodenproben umfassenden Untersuchungen an und vergleicht diese mit den Angaben anderer Forscher, wobei hauptsächlich die mitteleuropäischen Waldböden in Betracht gezogen werden, mit kurzem Hinweis auf die bei extremen Proben gefundenen Werte.

Aufgrund aller Angaben stellt Verf. fest, dass zwischen dem K_2O - und P_2O_5 -Gehalt der verschiedenen Waldböden regional keine Gesetzmässigkeit besteht.

*

Le régime des sols forestiers, au point de vue du potassium et du phosphore, aux latitudes et sous les climats divers, par J. Vági.

S'appuyant sur ses propres recherches et sur les travaux d'analyse d'autres savants, l'Auteur compare la teneur des sols forestiers en oxyde de potassium (K_2O) et anhydrique phosphorique (P_2O_5) à différentes latitudes. Il conclut qu'il n'y a aucune corrélation entre la latitude et la teneur en oxyde de potassium et anhydride phosphorique.

*

The Kalium and Phosphor household of forest soils under diverse geographical latitudes and climates. By I. Vági.

The author compares, on the basis of his own and other analytical investigations, the K_2O and P_2O_5 content of diverse forest soils and points out that between the latitude and the Kalium and Phosphor content regionally no rules could be found.

Észrevételek.

Írta: Magyar János.

Ajtay Viktor m. kir. főerdőmérnök „Válaszok“ című írásával¹ kapcsolatosan legyen szabad néhány észrevételemet megtennem.

Igyekszem azonban a mondanivalómat rövidre fogni.

I.

Ajtay sérelmesnek találja, hogy első tanulmányához² hozzászólva, a vágásérettség kérdését csupán mellékkérdésnek minősítettem.

Természetesen az *abszolút-vágásérettség* kérdését!

Sajnálom, hogy ezt a hozzászólásomban nem hangsúlyoztam eléggé.³

Ajtay a „bérlő és bérbeadó, illetve a haszonélvező és tulajdonos“ között keletkezhető vitákból indult ki s ilyen esetekben az állományok abszolút-vágásérettsége tényleg csak mellékkérdés. Illetve tulajdonképpen kérdés sem lehet.

Ha ugyanis egy erdőbirtokon a gazdálkodás üzemterv alapján folyik, akkor a részletes véghasználati (főhasználati) terv felsorolja azokat az erdőrészteteket, amelyek állományán az első fordulónál alatt a véghasználatok fogantatosíthatók. Ez a tény azután már eleve kizárja azt, hogy a „bérlő és bérbeadó, illetve a haszonélvező és tulajdonos“ az állományok abszolút-vágásérettsége fölött vitatkozassék. Ilyen esetben a „bérlő és bérbeadó, illetve a haszonélvező és tulajdonos“ között vitára okot legföljebb csak a kihasználás sorrendje adhat. A kihasználás sorrendjének megállapításánál pedig már csak az a fontos, hogy az első forduló-

¹ Erdészeti Lapok, 1937. 505. old.

² Erdészeti Lapok, 1937. 33. old.

³ Hozzászólásomban nem akartam használni az „abszolút-vágásérettség“ kifejezést. Mert egy és ugyanaz az állomány aszerint lehet már érett a vágásra, vagy még éretlen a vágásra, amilyen szempontból a vágásérettségének megállapítására kiindulunk. Így azután abszolút-vágásérettségről tulajdonképpen nem is lehet beszélni. Jelen esetben azonban ettől a tényről eltekintek, hogy a hozzászólásomban a vágásérettségről tett megjegyzésem félremagyarázhatatlanul érthetővé váljék és az abszolút-vágásérettség alapjául az üzemtervben lefektetett szempontot veszem.

szakra besorozott állományok közül melyik állomány *vágás-érettebb* a másiknál. Vagyis a kérdés nyitjává az állományok viszonylagos vágásérettsége lesz.

Viszont a gazdálkodást üzemterv nélkül folytatva: a gazdálkodónak a használatok engedélyezését esetről-esetre kérnie kell. — Tehát esetről-esetre! — S így a „bérlő és bérbeadó, illetve a hasznélvező és tulajdonos“ között még a kihasználás sorrendje fölött sem igen keletkezhetik vita. Mert egy termelési időszakon belül, művelési szempontoktól eltekintve, a kihasználás sorrendje teljesen mindegy, — az állományok kihasználhatósága vagy ki nem használhatósága fölött pedig már előzőleg az engedély dönt.

Ismétlem: hozzászólásomban az abszolút-vágásérettség kérdésre gondoltam, amikor a vágásérettség kérdését csupán mellékkérdésnek minősítettem.

Kézenfekvő azonban, hogy most már ezt sem teszem. Ha ugyanis hozamszabályozásról van szó, — amint *Ajtay*-nak „A természetes vágássorrendszámra alapított hozamszabályozás“ címmel megjelent tanulmánya⁴ mutatja, — akkor persze az abszolút-vágásérettség kérdése előtérbe kerül. Csakhogy *Ajtay*nak ez a tanulmánya később jelent meg, mint az én hozzászólásom.⁵ Viszont az első tanulmányában hozamszabályozásról nincs még szó.

II.

Írtam a vágáskorról és a vágásfordulóról. *Ajtay* hozzászólásomnak ezt a részét „egész terjedelmében félreértésen“ alapulónak mondja.

S azután válaszában — (508. old.) — ezt írja:

„A tévedés ott van, hogy ahol a forduló már megállapított, külön vágáskort — önkényesen — be nem állíthatok“.

*Ajtay*nak ez a kijelentése nem fogadható el.

Ugyanis:

„... , ahol a forduló már megállapított, ...“
— *ott ezzel elsősorban az évi, illetve a fordulószaki szabá-*

⁴ Erdészeti Lapok, 1937. 321. old.

⁵ Erdészeti Lapok, 1937. 253. old.

lyos vágásterület nagysága dőlt el! Mert a vágásforduló mindenekelőtt nem az egyes állományok tényleges vágáskorára van befolyással, hanem az évi, illetve a fordulószi szabályos vágásterület nagyságát szabja meg.

„Önkényesen“ persze hogy nem állíthatok be külön-külön vágáskort. Ha ez alatt *Ajtay* valami ötletszerűséget, valami erőszakosságot, okszerűtlenséget ért. De hogy okszerűen igen: az bizonyos!

*Ajtay*nak, mint erdőrendezőnek, — akkor, amikor az első tanulmányában a „vágáskor“-t és a „vágásforduló“-t egymás mellé írta, — gondolnia kellett volna a „Részletes erdőleírás“ utolsó előtti rovatára. S nevezetesen az „átl. vágatási kor“ címet viselő rovatra.

Ebben a rovatban vajjon nem külön-külön állítunk-e be minden egyes erdőrészletünk állományára nézve egy-egy vágáskort? S vajjon „önkényesen“ tesszük-e ezt?

Hol van az megírva, hogy pl. 100 esztendő vágásforduló mellett egy 50 esztendő állományunkat nem sorolhatjuk be az első fordulósziakra, ha annak okát látjuk? S tarvágásos vágásmódról lévén szó, akár rögtön az első esztendőre?

„Merőben“ — *régi* — „szemléletet idéz fel“ az a tény, hogy „a vágáskor bevezetett fogalma minden erdőrészlet mintegy önállósít“. Csak ez legfőljebb *Ajtay*nak elkerülte a figyelmét.

Úgy vélem, hogy a hozzászólásomnak a vágáskorról és a vágásfordulóról szóló része nem alapult „egész terjedelmében félreértésen“.

III.

Világosan megmondtam, hogy mit értek „főállomány“ és mit értek „mellékállomány“ alatt. Most, úgy veszem észre, még csak azt kell megemlítenem, hogy a mellékállományt nem bontom két részre. Vagyis nem teszek különbséget az *Ajtay*-féle „kilépő“, „kiváló“ állományrész és a még életképes, de a gyérités során kikerülő állományrész között. (A kettőt egymástól elhatárolni nem is igen lehet). Mert erre a megkülönböztetésre, felfogásom szerint, nincs szükségünk.

A gyérítés után csak a főállomány marad vissza. Mivel pedig gyérítenünk kell, azért a megbíralás tárgyát csak is a főállomány képezheti. Gyérített és még nem gyérített állományokat is csak így hasonlíthatunk össze igazságosan.

Vagy egy már meggyérített állománnyal szemben talán igazságosan biztosítanának előnyt egy még meg nem gyérített állomány számára azok a törzsek, melyek belőle a gyérítés során úgylis kikerülnének? (Mégpedig tekintet nélkül arra, hogy még életképesek-e, vagy sem.)

A megbíralásra csak a főállományokat tartom alkalmasaknak, — (vagyis a gyérítés után visszamaradó állományokat) — s ha a sűrűségről van szó: úgy csak ezek sűrűségét kívánám figyelembe venni.

Sajnálom, hogy *Ajtay*nak a mellékállományról kialakult véleményét nem oszthatom.

IV.

Idézek *Ajtay* válaszából.

„Őszintén bevallom én is, nem sokat törtem a fejem azon, hogy a sűrűséget milyen alapon határozzuk meg, de azt határozottan kijelentem, nem gondoltam azt, hogy lehetséges az eredetileg fatömeg adatok alapján meghatározott sűrűségértéket törzsszám szerint módosítani, mint ahogyan azt *Magyar János* levezetésében teszi.“ (509. old.)

Ebből a mondatból külön kiemelek két szót; „... *törzsszám szerint*...“

És most idézek *Ajtay* első tanulmányából.

„Az általánosan ismert sűrűség fogalmát is csak módosítással vihetjük be számításainkba. Számításainknál ugyanis nemcsak a sűrűség arányszáma szerepelhet, hanem, amint az előbb említettük, ezt az arányszámot kisebbíti az állományból kilépő törzsek számának aránya is. Jele: %.“ (39. old.).

Ebből az idézetből pedig külön kiemelek négy szót: „... *kilépő törzsek számának aránya*...“

Azt hiszem, ezek után látható, miért módosítottam törzsszám szerint „az eredetileg fatömeg adatok alapján meghatározott sűrűségértéket“?

De legyen szabad felhívnom *Ajtay* figyelmét az első tanulmányában közölt 4. táblázatának 5. és 10. rovatára, melyekről válaszában megírásakor alighanem megfeledezett. (51. old.).

Hozzászólásomban „az eredetileg fatömeg adatok alapján meghatározott sűrűségértéket“ azért módosítottam törzsszám szerint, mert Ajtay a tanulmányában ezt tette. S mivel ez nem helyes, szükségesnek láttam az eljárás helytelenségére rámutatni.

Céomat el is értem; mert az *Ajtay* válaszában közölt képlet most már tényleg helyes. — Legalább is matematikailag. — Hogy gyakorlatilag is azzá legyen, ahhoz még az kell, hogy a „ V_{f_0} “ jelölés alatt *Ajtay* is azt értse, amit én. Nevezetesen a gyérítés után visszamaradó állomány fatömegét.

S akkor azután már a képletre sem lesz szükségünk.

V.

Csodálkozom azon, hogy *Ajtay* a sűrűség meghatározásával kapcsolatban egy „exakt“ út keresése közben anélkül ajánlja egy tényező bevezetését, hogy annak pontos megállapításán előzőleg gondolkozott volna.

A *sűrűség* fogalma szabatos fogalom, — én ennek ellenkezőjét hozzászólásomban nem bizonyítottam. Mivel azonban egy állomány sűrűségének megállapítása *vitát kikizáróan igen nehéz*, azért állást foglaltam a záródás mellett. A záródás mérhető is s a záródás alkalmazását jelen esetben helyénvalóbbnak is tartom a sűrűségnél.

Egy állomány sűrűségét csökkenthetem anélkül, hogy azzal egyszersmind a záródását is csökkenteném, de a záródását nem kisebbittem úgy, hogy ugyanakkor az állomány sűrűsége is ne kisebbednék.

És most: 1. gyérítenem kell; 2. a gyérítés során kikerülnek az állományból azok a faegyedek, melyek belőle a záródás megbontása nélkül távolíthatók el, vagy ha benne maradnak: úgy sem jönnek számításba; 3. a gyérítés lényege: záródásbontás; 4. ezért az állományból a gyérítés so-

rán olyan faegyedek is kikerülnek, melyek a záródásban egyébként résztvesznek; 5. a gyérités során kikerülő faegyedek összessége a mellékállomány s ez a megbírálnál nem jön figyelembe; 6. a gyérités után visszamaradó állomány a főállomány, a megbírlás tárgyát ez képezi, — *mert a további fenntartás tárgyát is csak ez képezi*, — ennél meg elsősorban *nem a sűrűség a fontos, hanem a záródás*.

Valamely állomány sűrűségének megállapításakor tekintetbe kell azt vennünk, hogy milyen termőhelyi viszonyok között él az állomány. Ez a tény már a sűrűség fogalmának meghatározásából ered. (A sűrűség definíciójából.) S éppen ez az a legfőbb ok, mely minden vitának, minden bizonytalanságnak alapokául szolgál. Az állomány záródásának megállapításakor azonban nem kell a termőhelyre gondolnunk. Mert a záródás az a viszonzszám, amely a fák koronái által fedett területnek az erdőrészlet egész területéhez való viszonyát fejezi ki. Vagyis a záródás területviszonzszám.

Mivel pedig főállományok megbírálásáról van szó, kézenfekvő, hogy minél nagyobb területrészt borítanak a faegyedek koronái, annál nagyobb az a fatömeg is, melyet adott esetben a főállomány magában foglal. Vagy fordítva. Ennélfogva, — hangsúlyozom: főállományokról van szó, — a fatömeghiány nemcsak a sűrűséggel, hanem a záródással is kifejezést nyerhet. S míg a sűrűséggel csak viszonzlagos fatömeghiány fejezhető ki, addig a záródással az abszolút-fatömeghiány. A gyengébb termőhelyi viszonyok között nőtt akácállományok záródása pl. sohasem teljes, s így ezeknél az a bizonyos „múlóbb alap“ sohasem múlik el.⁶

Természetes azonban az, hogy a gyérités után semmiféle főállománynak sem teljes a záródása. De ez a tény már a gyérités lényegéből adódik. S éppen ezért a záródás alkalmazásának nem is mond ellene. Viszont, hogy a gyérités lényegét a záródásbontás alkotja: — nem kétséges. Az meg éppen nem, hogy okszerű állományápolásról gyérités híján beszélni sem lehet.

⁶ Lásd *Fekete Zoltán*: „Akác-fatermési táblák a Magyar Alföld számára“ című munkáját. (Sopron, 1937.)

A sűrűség helyett tehát bátran ajánlhattam a záródás bevezetését. Azt teszem most is. Csak ne feledkezzünk meg arról, hogy a megbírálásra csupán a főállományokat tartom alkalmasaknak.

VI.

A „fejlődésképeség“ kifejezés helyett szívesebben használnám az „állományjóság“ megjelölést. Adott esetben pedig *a főállományokat törzsosztályozás alá fognám, mégpedig a Roth-féle törzsosztályozás alapján.*⁷ Az állományok ugyanis faegyedekből tevődnek össze s ha az állományok (főállományok) jóságáról egy világos képet akarnék nyerni, akkor azt a faegyedek megbírálásán keresztül alkotnám meg. És per esetén igenis méreteznék, mert annak nem tenném ki magam, hogy az „ellenfél szakértője“ az én adataimnál pontosabb, megbízhatóbb adatokkal állhasson elő.

Ne rovasnék az fel nekem, hogy a megbízhatóbb adatszerezésre is felhívtam *Ajtay* figyelmét. *Pontatlan adatokból csak a véletlen állíthat elő pontosabb eredményt.*

Ezzel a véleményemmel azonban Ajtaynak, mint kezdeményezőnek, az érdemét egyáltalában nem érintem és éppen nem kisebbítem.

Az eszmeceserét ezzel részemről befejeztem.

*

Bemerkungen. Von *J. Magyar.*

Antwort auf die „Erwiederungen“ *V. Ajtays* in der „Hiebsfolgezahl“-Frage (Erdészeti Lapok, Heft VI. 1937).

Der sinngleiche Gebrauch von Hiebsalter und Umtrieb, weiters: als Nebenbestand nur die völlig lebensunfähigen Stämme zu betrachten, ist nicht richtig. Statt der Dichte wäre der Schluss in Betracht zu ziehen und die Entwicklungsfähigkeit mit der Bezeichnung „Bestandesgüte“ zu ersetzen, die beim Hauptbestand aufgrund der *Roths*chen Stammklassen zahlenmässig festgesetzt werden könnte.

*

Observations, par *J. Magyar.*

Réponse aux remarques par lesquelles *M. V. Ajtay* répliquait aux critiques dans la question du nombre de l'ordre des coupes („Erdészeti Lapok“, année 1937, cahier VI).

⁷ *Roth Gyula:* Erdömuveléstan. II. kötet. Sopron, 1935. 898—899. old.

Remarks. By *J. Magyar.*

An answer to the "Replies" *V. Ajtays* on the subject of the "felling serial number" (published in the "Erdészeti Lapok" Nr. VI. 1937.).

Milyen fanemekkel fásítsunk a Nyírségen.

Sokan talán azt gondolják, hogy kár a nyomdafestékért, mikor valaki ilyen agyoncsépeelt és már régen megoldott témával hozakodik elő?

Igaz, a témát már jól megcsépeelték, de meg nem oldoták még.

Nemesak a Nyírségre nézve nem nyert még megoldást a kérdés, de az egész, most folyó hazai fásításra nézve sem.

Legjobb bizonyíték erre a Erdészeti Lapok legutolsó számában *Erdőgazdaság és energiagazdálkodás* és *Egy kis visszapillantás* címek alatt megjelent komoly figyelmeztetés.

A Krónika írójának e címek alatt elmondott minden szava komoly figyelmeztetés, hogy változtassuk meg erdőgazdaságunk irányát! „*Meg kell gyorsítanunk a fiatalosok fejlődését és meg kell rövidítenünk a termelési időszakot.*“

Hogy miért, ezt is elmondja a Krónikás cikkeiben: A kiapadóban levő szén, nyersolaj stb. energiaforrások helyébe új energiaforrásokról kell gondoskodnunk, a külföldről behozott igen sok ipari és vegyi termékeknek itthon kell előállítani nyersanyagát, hogy a létért való küzdelemben függetleníthessük magunkat a külföldtől.“

És mindezekre elsősorban a mezőgazdaság és erdőgazdaság hivatott, de céljuknak csak akkor tudnak megfelelni, ha az „*eddiginél sokkal rövidebb idő alatt sokkal nagyobb tömegek*“ előállítására rendezkednek be.

A magyar mezőgazda konzervatizmusáról is volna csevegni való, mégis merem állítani, hogy a mezőgazdaság és különösen a nagybirtok minden nagyobb unszolás nélkül azonnal áttér az ipari és energiát termelő növények termesztésére, ha ezeket a növényeket tovább is tudja adni *ráfizetés nélkül.*

Sokkal nagyobb azonban az erdőgazdaság körében jelentkező konzervatizmus. Nem minden erdészeti szakember akarja tudomásul venni, bár a Krónikás állítólag már többször rámutatott arra, *hogy a mai gazdasági élet már sokkal kisebb mértékben kíván nagyobb méretű faanyagokat, mint a régi.*

Sem a Krónikás, sem az élet, sem más figyelmeztetése nem elég sok erdészeti szakembernek, hogy régi, talán még a hegyekből hozott konzervatív elveit revideálja és a mai élet követelményeihez igazítsa. Nem egyes eset az, amit ezeknek az állításoknak az igazolására alább elmondok.

Készülnek az új üzemtervek. És bár mindenkinek tudnia kellene, hogy ma már nem érünk rá arra, hogy 80 és 100 éves vágásfordulók végét várjuk, és bár egy üzemterv készítőjének a változott viszonyokat is nagyon is szem előtt kellene tartania, mégis hosszú vágásfordulókra berendezett üzemtervek készülnek és a tölgyet erőltetik, csak azért, mert „*az a fa*“ és mert, mint pl. itt a Nyírségben is, tölgy alkotta az erdőknek egy nagy részét.

Hogy a még ma is álló és elég szép 80—100 éves tölgyesek legalább 60 évig egészen már körülmények, más klimatikus viszonyok között nőttek és hogy mai tömegüket az alatt a 60 év alatt gyűjtötték és ma már csak stagnálnak és stagnálnak már 20—30 év óta, hogy ma már télen sincs víz azokon a nagy kiterjedésű lapályokon, nyíri réteken, melyeken azelőtt nyáron is méteres víz állott, ezt mind nem akarják tudomásul venni. Tölgyet kell tenni a régi erdők helyére, mert azelőtt is tölgy volt ott.

Én innen-onnan 35 éve lakom a Nyirben és tudom, mi volt és mi van. Koromnál fogva *már nem tartozom a gyorsvonatos tempójú fiatalsághoz*, de mégis számolok a változott viszonyokkal és életkövetelményekkel s ezek szerint szeretem irányítani a termelést. És mégis nekem kell harcolnom a maradiság ellen.

Hiába mutatok rá arra, hogy ahol ezelőtt 10 évvel nyakig érő vízben kacásztam, ott ma 6 méterrel a föld színe alatt találom meg a talajvíz első nyomait.

A vadkacsa már régen nem rakja a valamikori mocsár szélén még most is ottálló hajlott derekú fűzfára fészket. Ő tudja, miért. A mocsárból azóta szántó lett és a barázdák között cserregő fogoly fészkel. A mocsár mellett elterülő, síkfekvésű, de sülevényes laza homok az év nagy részében porzó, száraz, azelőtt pedig, ősszel és tavasszal, csakúgy cuppogott a víztől.

Hol van ma már mindez? — Hol vannak azok a nagy-kiterjedésű belvizek, rétek és zombékosok, miket még 30 évvel ezelőtt itt találtam.

És ne írjunk mindent — ma ez divatos — a csatornázás rovására. Vannak itt a Nyíren minden oldalról 60—100 méter magasságot is elérő homokbuckáktól körülvett nagy-kiterjedésű katlanok, lapályok, melyekre rámenni még 10 évvel ezelőtt is csak csónakkal lehetett, ma pedig egész éven át szárazak, *pedig a legközelebbi csatorna sokszor 10—15 km-re van tőlük.*

És hol vannak azok a idők, amikor ráértünk várni 80, 100 évig egy-egy tölgyes kifejlődésére? Akkor a birtokos sokszor nem vágatta le a tölgyesét, mert nem volt kinek eladni, ha csak egy kicsit is kiesett a legfőbb forgalmi vonalaktól. A Nyírség nagy része még ma is messze van a világtól, mégis el tudunk adni mindent, amit fának lehet nevezni, sőt nem tudunk annyit termelni, amennyit el lehetne adni. Igaz, hogy a tölgyet is jól tudjuk értékesíteni, mert ma még veszi a vasút a talpfát, de nagyon jól tudjuk értékesíteni az akácot, a nyírt, a nyárt, sőt mér az erdei és fekete fenyőt is, ha van véletlenül ilyen is.

Nagyon nyitott szemű, okos emberek voltak azok az elődeink, kik már 60 évvel ezelőtt is a kipusztult tölgyesek magasabb és szárazabb fekvésű helyeire akácot telepítettek. A klimatikus átalakulás úgy látszik már akkor észrevehető volt; és alkalmazkodtak hozzá. Ma ezek az akkor telepített akácok már a második vágást adják és 100 m³-nél is nagyobb tömeggel fizetnek úgy, hogy a harmadik vágással, tehát 80—90 év alatt még a régi jó időben fejlődött tölgyesek tömegével is versenyképesek.

Ezzel szemben tudok mutatni olyan 30—40 éves tölgytelepítéseket, melyek — eddigi növekedésük után következtetve — 80 éves korukban sem adnak 100 m³ tölgyanyagot. Pedig ezek a tölgyesek nem is homokbuckákon vannak, hanem a környékbeli szántóföldekkel egyenlő magasságban fekvő, sík, de meleg homokon. Vízet annyit kapnak, amennyi az évi 5—600 mm esőből nekik jut. Az akác ezeken a területeken, ennyi nedvességgel elsőrendűen fejlődik, a tölgy száználmasan sínylődik.

Figyelmeztetés nélkül is tudjuk, hogy a tölgynek nemcsak víz kell! Sőt azt is tudjuk, hogy nagyon is igényes fa. Sajnos, a nyiri homokban egyéb igényeit meg éppen nem lehet megtalálni ennek a fafajnak. *Homok ez, kérem, a szó legszorosabb értelmében, minden szerves anyagtól mentes, szegény homok.* És minél mélyebben megyünk le, annál hitványabb ez a homok. Fehér, *sivó homok*, mondják itt a Nyirben az emberek. És ebbe a homokba erőltetik még ma is sokan a tölgyet, mert azelőtt is az volt ilyen helyeken!

Természetesen van még ma is tölgynek való terület a Nyírségben, de nagyon, nagyon kevés. Ismerek ilyen, még tölgynek való területen telepített tölgyest, amelyik a telepítés utáni 10. esztendőben 250—300 cm magas, egészséges és szép fejlődésű, de ismerek ugyancsak 10 éves, az előbbivel egyenlő magasságban fekvő területen telepített tölgyest is, de ennek átlagos magassága csak 50 cm. Nem hiányos még, de egész habitusán meglátszik a kényszeredettség.

Van itt az udvaromon, a tisztalakás udvarán egy kb. 40—50 éves lucfenyő. Néhai jó gróf *Károlyi József* egy ízben hosszan elnézte ezt a fát és végül is így szólott: „Szegény, szegény fenyő. Milyen szomorú a te képed és milyen hatalmas, szép fa lennél te már, ha az ember nem kényszerített volna erre a neked nem való homokbuckára“. Sajnálta a fát, mert szerette.

Én sem azért szólottam a tölgy ellen, mert gyűlölöm, hanem, mert szeretem. Bizony nem valódi erdész-ember az, ki meg nem sajnálja azt a nem neki való talajon és klimatikus viszonyok között sínylődő tölgyfát és semmiképpen sem mondható a mai életbe való üzletembernek az az erdész, ki

ilyen helyen erőlteti a tölgyet, legtöbbször konzervatizmusból és a helyzetek fel nem ismeréséből.

A cserfáról ugyanaz a véleményem, mint a tölgyről. Nem tudom elfogadni azt a tanácsot, hogy ahol a tölgy nem megy, ültessünk csert, mert az igénytelenebb. Erre is néhai jó gróf *Károlyi József* adta meg a találó feleletet: „Ha a tölgy ezüst, akkor a cser pakfon. Nem szeretem, ha ezüst helyett pakfont akarnak rámsózni. Hagyják azt a csert“.

És ahogy a Krónikás is mondja, ma elsősorban *tömegek* kellenek, *minél rövidebb idő alatt minél nagyobb tömegek*. Mennyiség, mely forrása lehet a kifogyóban levő energiáknak és nyersanyaga annak a számtalan szükségleti cikknek, melyek nélkül lemaradunk és elveszünk a mai létért való küzdelemben.

Én tudom, mert kipróbáltam, hogy az akác elsőrendű fagáz-forrás, de az a nyár, a nyír is, és azt hiszem, hogy a nyár, az erdei és feketefenyő — pedig ez utóbbi két fafaj a legmagasabb homokbuckán is *jól* megy és gyorsan fejlődik — cellulóze előállítására is alkalmasabb, mint a tölgy.

Én úgy tudom — lehet, hogy tévedek —, hogy a tölgyfa felhasználási tere folyton szűkül és pedig talán azért is, mert nagyon sokáig készül el, viszont a többi itt említett fafaj, amelyek mindegyike jól megy a Nyiren is, egyre több oldalú használhatóságról tesz tanúságot.

Hogy a tölgyfa szebb, impozánsabb, mint az akác, a nyír, vagy a nyár, az vitán felül áll, de hát egy szép búzatáblával szemben sem versenyezhet a szépség pálmájáért egy csalánnal bevetett tábla, és mégis, csalánt fogunk termelni, ha magán- és közgazdasági érdekünk ezt mutatja helyesnek.

Ha a mezőgazdaságban nem szabad azt nézni, hogy mi a szép, a megszokott, a régi, akkor az erdőszetben méginkább nem szabad ma már csak ezt nézni. Itt is meg kell változtatni termelési rendszerünket. Igaz, hogy a mezőgazdaságban gyorsabb az áttérés egyik termelési irányból a másikra és az *aratás* sem várta magára olyan sokáig, mint az erdőszetben, de éppen ezen igazság miatt nem szabad késlekednünk. Már tegnap meg kellett volna ezt csinálnunk és ha nem csináltuk, annak részben a legfelsőbb állami irányítás konzervatizmusa

is oka. (Én emlékszem még arra az időre, amikor az akác üldözött fa volt!) Ha tegnap nem csináltuk meg az irányváltást, hát csináljuk meg legalább ma, mert igazán a tizenkettedik órában vagyunk.

Azt hiszem, fentiekben meg is feleltem a címben feltett kérdésre. Tudom, hogy nem mondtam sem újat, sem nagyot, de ha az elmondottakkal csak egy szemernyit is segítettem a Krónikást közhasznú céljának kivívásában, akkor már megérdemelték gondolataim a nyomdafestéket.

Izinger Pál.

*

Változatlanul közöltük le a cikket, mint az egyik nagy alföldi mezőgazdaság gazdasági vezetőjének a véleményét.

A magunk részéről annyit kívánunk megállapítani, hogy az irányzat már eddig is jelentős mértékben változott, mert hiszen a gyors növekvésű fafajaink az állami akcióban hasonlíthatatlanul nagyobb szerephez jutottak már, mint amekkora szerepük, mondjuk, egy évtizeddel ezelőtt, különösen az új erdők telepítésénél volt.

Mi a magunk részéről a termelés gyorsításának nemcsak ezt az egyetlen eszközt ismerjük és vitatjuk már több, mint másfél évtized óta, hanem egyúttal a talajművelés fontosságát is, amit a különböző faféleségek éppen úgy, sőt talán még fokozottabb mértékben hálálnak meg, mint a mezőgazdasági növények.

Nem jelenti ez azt, mintha a fanem-esere tekintetében elért eredményekkel meg volnának elégedve.

Ezen a téren a dombos vidékeken is sokat várunk a túlevelűek erőteljesebb alkalmazásától.

Nem akarunk az egyes példákra utalni, de akik nyitott szemmel járják és járták a Csonkaország erdőségeit, azoknak bőséges alkalmuk nyílt tapasztalni azt, hogy a vörösfenyő, luc, douglas és a vadtól védett, késői fagyoknak ki nem tett helyeken a jegenyefenyő is, megfelelő módon beelegetve, igen kiváló gazdasági eredményt adnak, még pedig nemcsak a mennyiség, de a minőség dolgában is.

A használhatóságok kérdésére pedig majd máskor térünk vissza.

Szerkesztő.

Welche Holzarten sind bei den Nyírség-Aufforstungen zu empfehlen? Von *P. Izinger*.

Das Sandgebiet „Nyírség“ hat zufolge der in den letzten Jahrzehnten vorgenommenen Entwässerungsarbeiten eine tiefgehende Änderung in den Standortverhältnissen erfahren. Es ist also falsch auch weiterhin nur die Eiche als einzig entsprechende Holzart anzusehen und überall ihre Anwendung zu verlangen, da die Pappelarten, Weiss- und Schwarzkiefer, vor allem aber die Akazie viellenorts bedeutend bessere Leistungen zeigen. Der steigende Rohstoffmangel drängt auch auf kürzere Produktionszeiträume und grössere Massen; diesen Anforderungen ist die Eiche nicht gewachsen.

Den Ausführungen Verfassers stimmt auch *Biró* zu, betont aber, dass den raschwüchsigen Pappel- und Nadelholzarten auch im Hügellande „Transdanubien“ ein grösserer Platz eingeräumt werden müsste.

*

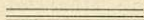
Sur les essences à employer dans le boisement de la région appelée „Nyírség“, par *P. Izinger*.

Dans la région du „Nyírség“, les circonstances locales favorisent rarement le chêne; en revanche, les peupliers, les pins blancs, les pins noirs et, surtout, les acacias s'y développent très bien. L'Auteur préconise donc un changement d'orientation en ce sens et *M. Biró* est également de cet avis.

*

The trees recomendable for Nyírség-afforestation. By *P. Izinger*.

The locality conditions of the sand district „Nyírség“ are suitable for the oak only in few places, whereas the species of poplar, the Scots- and Austrian pine, and especially the locust show a very good development. Therefore the author suggests a corresponding change in Nyírség-forestry to which also *Biró* agrees.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1937. évi november hó 10 én délelőtt 11 órakor, az egyesület székházában tartott üléséről.

Jelen voltak: báró *Waldbott* Kelemen elnök, ifj. gróf *Teleki* József alelnök, *Biró* Zoltán ügyvezető, *Ajtay* Jenő, dr. *Ajtai* Sándor, *Beyer* Jenő, *Borhy* György, *Földvály* Miksa, *Karsai* Károly, gróf *Keglevich* Gyula, *Kovács* Gábor, *Lengyel* Sándor, gróf *Mailáth* György, *Molcsány* Gábor, *Nagyszalánczy* Brunó, *Orosz* Antal, *Osztrólczy* Miklós, örgróf *Pallavicini* Alfonz Károly, *Papp* Béla, báró *Prónay* György, *Takács* Zsigmond, *Tuzson* János, *Véssei* Mihály, *Walla* Ferenc választmányi tagok, *Véssey* Ferenc egyesületi tag és dr. *Mihályi* Zoltán titkár.

Elnök: Üdvözlöm a megjelent Urakat és az igazgató-választmány-
nak a mai napra kitűzött ülését megnyitóm.

Megállapítom, hogy az ülés meghívója a választmányi tag Uraknak szabályszerű időben megküldetett és az ülés a megjelentek számára való tekintettel határozatképes.

Távolmaradásukat kimentették: báró *Biedermann* Imre, *Czillinger* János, *Fekete* Zoltán, báró *Inkey* Pál, *Ivanich* Ferenc, gróf *Károlyi* Gyula, *Kiss* Ferenc, *Lády* Géza, vitéz *Lámfalussy* Sándor, ifj. gróf *Mailáth* József, *Matusovits* Péter, herceg *Montenuovo* Nándor, vitéz *Onczay* László, dr. *Papp-Szász* Tamás, *Rimler* Pál, *Roth* Gyula, *Schenkengel* László, *Térfi* Béla, *Urbánfy* Ignác és *Vuk* Gyula választmányi tag Urak.

A jegyzőkönyv hitelesítésére *Ajtay* Jenő és *Beyer* Jenő választ-
mányi tag Urakat kérem fel.

Elsősorban egy szomorú kötelességet kell teljesítenem, be kell szá-
molnom egy súlyos veszteségről, amely az igazgató-választmányt, egyesü-
letünket és a magyar erdőgazdaságot *Huszár* Tibor választmányi tagunk-
nak szeptember hó 20-án történt elhalálózásával érte.

A Boldogult több, mint két évtizeden át volt az egyesület választ-
mányának tagja és a választmány munkájából mindenkor hűségesen és
odaadással vette ki a részét.

Rokonszenves egyénisége közmegbecsülést és szeretetet váltott ki
nemesak nálunk, de mindenütt, ahol csak ismerték és mélységes, őszinte
résztvétet, ami utolsó útjára kísérte.

Egyesületünk ravatalára koszorút helyezett, s a temetésen képvisel-
tette magát, a gyászoló özvegyhez pedig részvétáviratot intéztünk.

Kérem az igazgató-választmány tagjait, hogy eltávozása felett ér-
zett mélységes fájdalunknak és őszinte részvétünknek felállással szíves-

kedjenek bizonyosságot adni, egyúttal kérem szíves felhatalmazásukat arra is, hogy az igazgató választmány részvétét a gyászbaborult családdal írásban is közölhessük, az erdőgazdaság érdekeinek védelmében szerzett érdemei pedig jegyzőkönyvben örökíttessenek meg.

A választmányi ülés összehívására a meghívóban szereplő egyéb tárgyakon kívül az is okot adott, hogy a t. igazgató-választmány az egyesület ézevi közgyűlésének helye és időpontja felől határozni tudjon.

Alapszabályaink értelmében ugyanis a közgyűlés idejét legalább 30 nappal előbb közzé kell tenni, s mivel egyesületünk hivatalos közleménye mindig csak a hónap 15. napján jelenik meg, feltétlenül szükséges, hogy a decemberre tervezett közgyűlés meghívóját már a novemberi lapszámában közzé tudjuk tenni.

Szükségesnek tartom külön megemlíteni, hogy a földművelésügyi m. kir. miniszter Úr a gazdasági munkavállalók kötelező öregségi biztosítására vonatkozó törvényjavaslat előadói tervezetét tegnap reggel küldötte meg az egyesületnek, s így bár az ügyvezeő Úr magát a javaslatot ismertetni fogja, nem veszem biztosra, hogy erről a fontos kérdésről már most határozni tudunk-e.

Mivel azonban a miniszter Úr a nyilatkozásra mindössze 10 napos határidőt szabott, a tervezetet pedig nem volt módunkban a megfelelő példányszámban sokszorosítani, valószínűleg szükség lesz arra, hogy azt letárgyalás végett, külön bizottság elé utaljuk.

A magyar tűzifa kedvezményes vasúti tarifájának ügye, sajnos, még mindig nem nyert végleges elintézését. Erről a kérdésről különben az ügyvezeő Úr részletesen fogja a t. igazgató-választmányt tájékoztatni.

A magam részéről csak azt látom szükségesnek megállapítani, hogy az eddig követett eljárás mellett sem az erdőgazdaság érdekeit, sem az ország ellátását nem látom megfelelően biztosítotttnak.

Minden értesülés arról szól, hogy a román szállításoknál már bekövetkezett az, amire úgyszólván mindnyájan számíttunk, hogy a hidegebb idő beálltával magasabb árköveteléssel fognak fellépni és az egyesígesen megállapított leadóállomási ár mellett a határtól távolabb fekvő helyek ellátása nehézségekbe fog ütközni.

De a belföldi termelésű tűzifa elhelyezése kérdésében is sok kapkodást és bizonytalanságot idéztek fel az újabb rendelkezések.

A külföldi fa legmagasabb árának megállapítására vonatkozó kormányrendelet például a külföldi fa részére felszabadított területeken a magyar tűzifa legmagasabb árhatárát a külföldi tűzifával egyformán szabja meg.

Ez a rendelkezés megváltoztatta az eredeti ármaximáló rendeletnek azt a kikötését, hogy a feladóállomási árhoz mindig a' tényleges vasúti fuvardíjat lehet hozzászámítani.

Különösen a dunántúli részekben termelt tűzifa a legtöbb esetben csak Budapesten keresztül, tehát a budapestinél magasabb fuvardíjjal érheti el ezeket a részeket, amivel szemben a külföldi tűzifa legmagasabb ára ezeken a helyeken is a budapestivel egyezően van megszabva.

De másrészt az időközben, szeptember hó 1-én életbeléptetett fuvardíjemelés is megbolygatta az addig létrejött kötéseket, mert hiszen az ármaximálás mai rendszere mellett a vasúti fuvardíj minden változása nem a fogyasztóra, hanem a termelőre hat vissza.

Úgy vélem, hogy a t. igazgató-választmánynak ezzel a kérdéssel is foglalkoznia kell, mert az egyetlen előálló nehézségekért a felelősséget hallgatólagn sem vállalhatjuk.

Szükségesnek tartanám ezért, hogy akkor, amikor az ügyvezeő Úr a tarifa-ügyben folytatott tárgyalásokra vonatkozó jelentését megteszi, a

t. igazgató-választmány a kérdésnek ezzel a részével is behatóan foglalkozzék.

Ezek után áttérhetünk a tárgysorozat egyes pontjainak a letárgyalására.

Walla Ferenc: Napirend előtt kíván felszólalni. Szívből köszönti a választmány nevében báró *Waldbott* Kelemen elnököt a magyar érdemrend csillagos középkeresztjével való magas kitüntetése alkalmából. (Hosszszantartó, zajos éljenzés.)

Elnök: Hálás köszönetét fejezi ki a szerencsekívánatokért.

Ügyvezető: Bemutatja özv. *Huszár* Tiborné levelét, amelyben megköszöni az elnökség távirati részvétnyilvánítását férje elhalálása alkalmából. Javasolja, hogy szokás szerint, a választmány is tolmácsolja írásban részvétét az özvegynek.

Az igazgató-választmány ügyvezető javaslatához egyhangúlag hozzájárul.

Ügyvezető: Bemutatja az *Österreichischer Reichsforstverein* levelét, amelyben hálás köszönetét fejezi ki az egyesületnek a soproni kirándulás megrendezéséért és a nyújtott szíves vendéglátásért.

Tudomásul szolgál.

Titkár: Felolvassa a földművelésügyi miniszter Úr 31.200. számú leiratát, amelyben a csergubacs gyűjtésének megszervezése tárgyában kér javaslatot. A helyzet t. i. az, hogy a gyűjtést végző falusi szegény lakosság 1.50—3.00 pengőt kap a gubacs mázsájáért a kereskedőktől, akik azonban azt 10—12 pengős áron adják tovább a börgyáraknak. Kívánatos volna tehát a gyűjtés megszervezését valamilyen altruista szervre, esetleg a Hangyára bízni, hogy így részben a falusi lakosság is nagyobb keresethez jusson és a börgyárak is olesóbban kaphassák meg a gubacsot.

Ügyvezető: Szociális szempontból igen kívánatosnak tartja, hogy a valóban nehéz viszonyok között élő szegény falusi népesség munkája megfelelő ellenértékben részesüljön, másrésről azonban ügyelni kell arra, hogy a gubacszedés címén jogosulatlan egyének ne mászkáljanak szabadon az erdőben. Az átvevő szervnek tehát kötelessége legyen minden gubacsgyűjtőtől igazolványt kérni arra vonatkozólag, hogy a gyűjtést a birtokos, vagy az illetékes erdőhivatal engedélyével végezte. Javasolja, hogy ilyen értelemben tételessék felterjesztés a miniszter Úrhoz.

Az igazgató-választmány ügyvezető javaslatát egyhangúlag magáévá teszi.

Ügyvezető: Bemutatja a földművelésügyi miniszter Úr 101.942/1937. II. 2. számú leiratát, amelyben az egyesületnek a szlavóniai tölgyakk-behozatal megkönnyítése tárgyában augusztus 27-én intézett felterjesztésére ad választ. A miniszter Úr a behozatal késedelem nélküli elősegítése érdekében a behozatali engedélyblankettákat soron kívül láttamozza és értesíti az egyesületet, hogy a devizákért felszámított magas felár csökkentése érdekében a pénzügyminiszter Urat is megkereste.

Molesány Gábor: Bejelenti, hogy időközben már a pénzügyminiszter Úr válasza is megérkezett, amely azonban, sajnos, elutasító.

Tudomásul szolgál.

Ügyvezető: A tűzifa vasúti díjszabásának kérdésében lefolytatott tárgyalásokról tesz jelentést. A legutóbbi választmányi ülés határozata értelmében az egyesület két felterjesztést is intézett a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter Urakhoz, amelyekben hangsúlyozottan mutatott rá, milyen nehézségeket és bonyodalmakat okozott a régi kedvezményes tarifa megváltoztatása. Javasolta az egyesület, hogy a MÁV tényleges jövedelemkiesésének ellenértéképpen emeljék fel az igazolvány díját 2 vagy 3 pengővel. Ezt a megoldást azonban a külkereskedelmi szerződésekben foglalt megállapodások nem teszik lehetővé. A tűzifapiac

helyzete egyre válságosabb lesz és a Duna-Tisza közére sem a hazai erdőgazdaságok nem tudnak fát szállítani a magas fuvarkölttség miatt, sem pedig a külföldi fa odáig el nem megy az egységesen megállapított leadóállomási ár következtében. Ezért javasolja, forduljon az egyesület újból a földművelésügyi miniszter Úrhoz és kérje legalább a 200–250 km-en felüli távolságokra a régi kedvezményes fuvardíjtételek visszaállítását. Szükségesnek tartaná arra is rámutatni, hogy a tűzifaellátás ügyét nem szolgálja a külföldi tűzifa számára szabaddá tett területen az egységes leadóállomási árak megállapítása, mert ennek következtében a külföldi fa nem jut el a távolabbi helyekre.

Az igazgató-választmány ügyvezető javaslatát egyhangúlag magáévá teszi.

Titkár: Felolvassa *Rimler* Pál hercegi erdőtanácsosnak a szállítási igazolványokat intéző bizottsághoz benyújtott és a földművelésügyi miniszter Úr által 101.924—1937. II. 2. szám alatt leadott indítványát az igazolvány-rendszer megszüntetése tárgyában. A beadvány szerint a készlet-tulajdonosokat több ízben érte az a vád, hogy fájukat spekulatív céllal visszatartják és ezáltal árdrágulást idéznek elő. Ez a vád alaptalan és méltánytalan, mert a szállítást egyedül a szállítási igazolványoknak kellő számban való ki nem adása akadályozta. Közismert tény, hogy a szállítási és útviszonyok minden egyes erdőgazdaságnál mások, így tehát a szállítási igazolványok általános érvényű, százalékhöz kötött kiadása teljesen lehetetlenné tette azt, hogy a termelő vagy készlettulajdonos akkor hozza tűzifáját forgalomba, amikor a fuvarozási és értékesítési viszonyok a legmegfelelőbbek voltak. Ennek következtében kénytelen fájának javarészét helyben értékesíteni, miáltal a távolabb fekvő piacok ellátása szenvedett kárt. Igen hátrányos volt az is, hogy az 1936—1937. évi termelésű tűzifára június és július hónapokra szállítási igazolványok egyáltalában nem adtak ki, holott tudvalevőleg az útviszonyok Magyarországon nyár elején a legkedvezőbbek. Az igazolvány-rendszer fenntartása a termelői és fogyasztói, sőt nemzetgazdasági érdekekkel is ellenkezik, különösen mióta a külföldi tűzifa fokozott kedvezményben részesül és ezért sürgős eltörlését kéri.

Bejelenti továbbá Titkár, hogy *Rimler* Pál a választmányhoz intézett levelében indítványát teljes egészében fenntartotta és annak elfogadását kéri.

Ügyvezető: Rámutat néhány elvitathatatlan tényre. A szállítási igazolványok díja, különösen az újabban beállított 4 pengős felár, kifejezett ellenértéke a magyar tűzifa számára nyújtott tarifakedvezménynek, amely a külföldi tűzifát is terheli. Mihelyt a szállítási igazolvány megszűnik, a külföldi tűzifa ez alól a 4 pengős megterhelés alól felszabadul és a kedvezmény ellenértékét teljes egészében a magyar fának kell viselnie. Elismeri, hogy az igazolvány-rendszer megszüntetése a Budapesthez 100—150 km-en belül fekvő erdőgazdaságok számára nem jár semmiféle kedvezőtlen következménnyel, sőt néhány pengő megtakarítást is jelenthet, mert ezekre a távolságokra a tarifaemelés is lényegtelen, vagy semmi. A teher teljes egészében a távolabb fekvő erdőbirtokokra fog hárulni. Nagyobb uradalmaknak módjukban lesz refakcia formájában 15—20%-os fuvardíjkedvezményt elérni a MÁV-nál, de a kisebbek, akik nem tudnak bizonyos mennyiség szállítására kötelezettséget vállalni, ettől a lehetőségtől is elesnek.

Ami az igazolványok kiadását illeti, elismeri, hogy az Intéző Bizottság június és július hónapokra nem is tett ilyen értelmű javaslatot, mert ennek csak a fogyasztóközönség látta volna kárát. Egyébként azonban a miniszterium mindig elfogadta az Intéző Bizottság által javasolt kvótát és csak egy esetben emelte fel azt 10%-kal. Jelenleg a készletek

90%-a szállítható, de a rendelkezésre álló igazolványok 50%-át sem vetnék igénybe. Igen meggondolandónak tartja az igazolvány-rendszer eltörlését, nemcsak azért, mert akkor a kedvezményes tarifa ellenértékeként fizetendő teher teljes egészében a távolabb fekvő birtokokat fogja sújtani, hanem azért is, mert a meglévő rendszernek bármilyen megbolygatása a külföldi fára vonatkozó államközi szerződések teljesítésében is zavarokat fog előidézni.

örgróf Pallavicini Alfonz Károly: A kereskedelemügyi miniszter Úr augusztusban azzal a szemrehányással illette az erdőbirtokosokat, hogy visszatartják a fájukat. Pedig a szállítás lehetősége csak szeptemberben nyílt meg. Nagyon csodálkozik, hogy az Országos Erdészeti Egyesület nem adta meg a szükséges felvilágosításokat az illetékes tényezőknél.

Ügyvezető: Résztvett azon a tárgyaláson, amelyen a kifogásolt kijelentés elhangzott. Azt azonban a miniszter Úr kizárólag a kereskedőkhöz intézte. Hogy a sajtóban másképp állították be a dolgot, azon senki sem csodálkozhatik. Nem látja azonban akadályát annak, hogy az egyesület az erdőbirtokosságot ért váddal utólagosan is szembehelyezkedjék.

Elnök: Az alapszabályok értelmében az egyesületet a hatóságok előtt az elnök képviseli. Amikor az erdőbirtokosságot ért támadásról tudomást szerzett, megkísérelte, hogy személyesen tisztázza a kérdést a miniszterelnök Úr előtt, de sajnos, nem sikerült bejutnia hozzá. Az államtitkár és illetékes miniszteri osztályfőnök Urak előtt a leghatározottabban visszautasította a méltánytalan vádat. A sajtóban nyilatkozni azonban feleslegesnek tartotta.

örgróf Pallavicini Alfonz Károly: Köszönettel veszi tudomásul Elnök magyarázatát, de jónak látná, hogy az „Erdészeti Lapok”-ban is megjelenne egy közlemény, amely a napi sajtó akkori híradását megegyezőlné.

Walla Ferenc: A Rimler-féle indítvány által felvetett kérdést kétfelé kell választani. Először elvben kell döntenie afelett, hogy szükséges-e az igazolvány-rendszer fenntartása és csak amennyiben az egyesület a megszüntetése mellett foglalna állást, kell a belőle származó anyagi következmények megoldásával foglalkozni. Az igazolványrendszer bevezetését annak idején az erdőgazdaság jövedelmezőségének megvédése indokolta. Ez a szükség ma nem áll fenn, mert hiszen most már inkább a fogyasztóközönséget kell védeni. Szükségesnek tartja a rendszer megszüntetését, mert az ország bevitelre szorul és a belföldi termelés elhelyezése nem okozhat gondot. Ha az egyesület ilyen értelemben állást foglalt, akkor kell csak tárgyalni afelel, hogyan kártalaníttassék a MÁV és mi a teendő, hogy ne sújtsa az egész teher csak a távolfekvő erdőbirtokokat.

báró Prónay György: A kérdés kettéválasztását nem tartja célszerűnek. Amíg nem tisztázódott az anyagi megoldás lehetősége, nem szabad az elvet érinteni. Ha valaki már a jelenlegi megoldásnál célravezetőbb módot ajánlott volna, tárgyalható lenne az indítvány.

Walla Ferenc: Egyszerű az anyagi probléma is, csak a fuvardíjat kell megfelelően felemelni, körülbelül 5.80 pengőre.

Ügyvezető: A fuvarlevél ára nem 5.80 pengő lenne, hanem sokkal több. Mert körülbelül 82.000 vagónt kitevő hazai termelésből 14.000 vagon a MÁV. saját szükséglete és így csak 68.000 vagon magyar fa után lehet a fuvarlevél esetleges felemeléséből származó bevételre számítani. Minden egybevételre, számítása szerint legalább 9.— pengő kellene, hogy legyen a fuvarlevél ára. Ehhez járul még a felemelt áru fuvarlevél felemelt illetéke, ami további olyan megterhelést jelent, amiből sem az erdőgazda-

ságnak, sem a MÁV-nak haszna nem lesz. Az igazolványrendszer eltörlésével pedig a külföldi fa egy 4 pengős prémiumhoz fog jutni.

Walla Ferenc: Báró Prónay György fejtegetéseivel szemben fenntartja álláspontját. Az elvi szempontok kell, hogy döntőek legyenek. Ha az igazolványrendszer életbeléptetésének indokoltsága megszűnt, céltalan megkötöttség annak további fenntartása. Ha a külkereskedelmi szerződésekben a szállítási költések címén bizonyos meghatározott összeg állapított meg, akkor bizonyítvány vagy tanusítvány címén kell az igazolványhoz kötött összeget bevételezni.

Ügyvezető: Felhívja a választmány figyelmét, hogy csak az igazolványrendszer bevezetése óta van meg a lehetőség bizonyos mértékű gazdasági statisztika összeállítására. Ennek leépítése esetén az ország faellátása körül még nagyobb zavar keletkezne.

Walla Ferenc: Más gazdasági témánról is van statisztika, szállítási igazolvány nélkül is.

Ügyvezető: Az igazolványrendszernek abszolút függvénye a kedvezményes vasúti tarifa. Visszaállítható a gyakorlatban a szabadforgalom azáltal is, ha a minisztérium elrendeli, hogy minden év június elején 100%-ig kiadandók az igazolványok. De nagyon meggondolandónak tartja a rendszer teljes leépítését, mert mindenki emlékezhetik rá, milyen keserves harcba került annak idején a kedvezményes tarifa kivívása. És alig valószínű, hogy hasonló védelmi rendszert újból fel lehessen építeni.

gróf Mailáth György: Ellenzi a jelenlegi rendszer megszüntetését, mert az bizonyos mértékben módot ad az erdőbirtokosságnak arra, hogy érdekeit saját maga is megvédhesse. Ha erről lemond, könnyen bekövetkezik a 4—5 év előtti állapot, amikor tisztára ki volt szolgáltatva a kereskedelemlnek.

báró Prónay György: Lebontani mindig könnyebb, mint építeni. Amíg egy minden részletében gondosan kidolgozott, jobb megoldást nem találunk, vétkes könnyelműség volna a régit elvetni. Nagyon veszélyesnek tartja, hogy a fennálló rendszeren a legesekélyebb változtatás is eszközöltessék, addig, amíg a jelenlegi államközi szerződés érvényben van.

Véssey Ferenc: Nem osztja ügyvezető álláspontját. Az erdőbirtokosokat nem lehet erdek közelebb és távolabb való fekvése szerint két csoportra osztani, mert a *tarifának lineáris felemelése* ezt a különbséget megszüntetné. A MÁV. feltétlenül elfogadná ezt a megoldást. De ha egyéb szempontok miatt ez nem volna keresztülvihető, a fuvarlevélhez csatolt igazolvány vagy tanusítvány címén kell beszédni a 4.— pengőt. Az igazolványrendszer a múltban teljesen megbénította a forgalmat és igen hátrányosan befolyásolta a készlettulajdonosok értékesítési lehetőségeit, akiket ezenfelül még a spekuláció vádja is ért. A szállítási igazolványrendszer volt az a körülmény is, amelyik két pártra osztotta a magyar erdészeti társadalmat. Az Országos Erdészeti Egyesületnek egy minden felülálló fórumnak kell lennie, amelyhez minden egyes tagja a legnagyobb bizalommal kell, hogy fordulhasson. Az igazolványrendszer megszüntetésével éppen az egyesület fokozott védelmét kívánja elérni, mert szükség van arra, hogy keretein belül a legteljesebb összetartás és egyetértés uralkodjék. Az az indoklás sem állhatott meg, hogy az egyesület anyagi alapjait csak az igazolványrendszer fenntartása biztosítja. A szükséges összeget a fuvarlevél díjának felemelésével vagy a fuvarlevélhez csatolt bizonyítvány árából is biztosítani lehet. A kirendeltségnél alkalmazott erdőmérnököket és tisztviselőket pedig hasznosabb munkával, például statisztikai adatok gyűjtésével stb. is lehetne foglalkoztatni, aminek költségeit ugyancsak a fuvarlevél-akcióval kapcsolatosan lehetne fedezni.

Osztroluczky Miklós: A külkereskedelmi szerződések kényességére való tekintettel határozottan ellenzi, hogy a jelenleg fennálló rendszeren változtatás történjék.

Elnök: Gyakorlatilag semmiféle megkötöttséget nem jelent a szállítási igazolványrendszer fenntartása, mert hiszen máris 90%-ig kikaphatják az igazolványokat a készlettulajdonosok. Az államközi megállapodásokra és a tarifakedvezmény körül megindult harcok kimenetelére való tekintettel alapos megfontolást ajánl.

báró Prónay György: A *Rimler*-féle beadvány felett való döntést az általános gazdasági helyzetre való tekintettel nem tartja időszerűnek és azt indítványozza, határozzon a választmány olyan értelemben, hogy egyelőre nem kíván a felvetett kérdésben állást foglalni.

Az igazgatóválasztmány nagy szótöbbséggel báró *Prónay* György indítványa szerint határoz.

Ügyvezető: A közgyűlést bizonyos akadályok miatt nem lehetett vidéken tartani és így decemberben Budapestre kell összehívni. Javasolja, hogy a közgyűlés napjaul *december hó 21-e* állapotassék meg.

Az igazgatóválasztmány ügyvezető javaslatát egyhangúlag magáévá teszi.

Ügyvezető: Bemutatja a földművelésügyi miniszter Úrnak 101.483/37. II. 2., illetőleg 102.432/37. II. 2. számú leiratait, amelyekben felkéri az egyesületet, hogy az Országos Fagazdasági Tanács kiegészítésével kapcsolatosan egy új tanácstag kinevezésére, illetőleg gróf *Hadik-Barkóczy* Endre rendes tag lemondásával kapcsolatosan megüritült helynek betöltésére vonatkozólag tegyen javaslatot. Indítványozza, hogy a két rendes tagsági helyre báró *Prónay* Gábor nagybirtokos, eddigi póttagot és *Rochlitz* Béla hercegi erdőtanácsost, báró *Prónay* Gábor helyére póttagul pedig dr. *Papp-Szász* Tamás nagybirtokost jelölje a választmány.

Az igazgatóválasztmány egyhangúlag ügyvezető javaslata szerint határoz.

Ügyvezető: Bemutatja a gazdasági munkavállalók kötelező betegségi biztosításról szóló törvénytervezetet, amelyet a földművelésügyi miniszter úr a tegnapi nap folyamán küldött meg 57.947/37. VIII. 2. számú átiratával. Miután erre folyó hó 18-áig kell a miniszter úrhoz eljuttatni az Egyesület állásfoglalását és az idő rövidsége miatt a tervezet letárgyalása sem a választmányban, sem bizottság útján nem lehetséges, indítványozza, hogy az másolatban néhány nagyobb uradalom képviselőjének megküldessék állásfoglalás céljából.

Egyben ismerteti nagy vonásokban a tervezet rendelkezéseit, főleg annak az erdőgazdaságot érintő részeit. A biztosítás költségét a tervezet 4 féle forrásból kívánja előteremteni. Az egyik egy heti járulék, amit a munkaadó köteles beszolgáltatni a munkástól levont heti 20 fillérekből; az összes munkásokat be kell jelenteni. A másik progresszív járulék, amelyet minden olyan birtokos köteles fizetni, akinek kataszteri tiszta jövedelme a 100 pengőt meghaladja. Ez a járulék 150 pengő kataszteri tiszta jövedelemig a földadó 10, azonfelül 15%-a. Ezenfelül van egy évi 3.660.000 pengő hozzájárulása az államnak és évi 800.000 pengő fizetnének a törvényhatóságok is. A biztosítás lebonyolítása az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetre hárul. A körülmények, amelyekről a biztosítás függ, olyan nehezen igazolhatók, hogy ha nem kötelezik a munkást a szükséges okmányok beszerzésére, nem lehet majd munkást kapni.

Az igazgatóválasztmány egyhangúlag hozzájárul ahhoz, hogy a tervezet hozzászólás végett az egyes uradalmaknak megküldessenek és azoknak alapján az elnökség a szükséges felterjesztést megtegye.

Ifj. gróf Teleki József: Az üzemtervek gyorsabb elintézése ügyében tesz javaslatot. Az erdőgazdaságok kötelesek záros határidőn belül az

üzemterveket benyújtani, de évekig tart, amíg a jóváhagyás leérkezik. Értesülése szerint az erdőigazgatóságnál olyan mennyiségben várnak elintézésre az üzemtervek, hogy nem is lehet számítani gyorsabb elintézésre. Indítványozza, forduljon az egyesület azzal a kérelemmel a földművelésügyi miniszter úrhoz, hogy az üzemtervek referensei ne terheltesenek más munkával és ezáltal lehetővé váljon azoknak gyorsabb elintézése.

Ügyvezető: Kiegészítést javasol gróf *Teleki* indítványához. Már az új erdőtörvény előtt is sokszor 2 évig tartott egy-egy üzemtervnek a jóváhagyása, nem azért, mintha az illetékes tisztviselők nem követnének el mindent ennek a visszas helyzetnek a megszüntetésére, hanem egyszerűen azért, mert az államerdészet jelenlegi tiszti létszáma teljesen elégtelen a reá háramló kötelezettségek teljesítésére. Ez a helyzet az új erdőtörvény rendelkezései következtében még sokkal súlyosabbá fog válni. A munkatöbblet legalább is ötszöröse fog emelkedni az előbbinek. De tarthatatlan az az állapot is, hogy az állami kezelésbe vett erdők törvényszerinti gondozására sem személyzet, sem költség nincsen. *A személyzet szaporítása tehát elkerülhetetlenül szükséges és ezzel megoldást nyerne azoknak a 10—12 esztendő óta napidíjas sorban tengődő, 40—43 éves, okleveles erdőmérnökök sorsa is, akiknek a jelenlegi fizetése egy valamirevaló ipari előmunkását sem éri el.* Javasolja tehát, hogy az egyesület ilyen értelemben tegye meg a felterjesztését, rámutatván a jelenlegi helyzet tarthatatlanságára és az új erdőtörvényből folyó felügyeleti és kezelési teendők hiánytalan ellátásának lehetővé tétele érdekében kérje újból a miniszter úrtól az állami erdőtiszti kar létszámának megfelelő felemelését.

Ajtai Sándor dr.: A nehézségekkel a minisztérium is teljesen tisztában van és nemcsak az erdészeti főosztálynak, hanem a miniszter úrnak is minden törekvése oda irányul, hogy a jelenlegi helyzet minél előbb megváltozzék. Az egyesület felterjesztése tehát csak az erdészeti főosztály és a miniszter úr törekvését fogja szolgálni.

Az igazgatóválasztmány ifj. gróf *Teleki József*, illetőleg **Ügyvezető** indítványát egyhangúlag magáévá tette.

Ügyvezető: Jelenti, hogy az egyesületbe való felvételüket kérték: gróf *Jankovits-Bésán Elemér* és *Kaffka Károly* nagybirtokosok, valamint *Dermendzin József*, *Tóth József*, *Jakóts László*, *Lukácsfy Péter* erdőmérnökök. Javasolja felvételüket.

Az igazgatóválasztmány ügyvezető indítványa értelmében határoz.

Ügyvezető: Néhány tagdíjügyről tesz jelentést; javaslatát az igazgatóválasztmány egyhangúlag magáévá teszi.

Több tárgy nem lévén, elnök megköszöni a tagok megjelenését és az ülést berekeszti.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. pénzügyminiszter 141.391/XII. fő. 1937. számú rendelete a tűzifa behozatalának a határszéli forgalomban való megkönnyítése tárgyában.

A m. kir. Központi Vámigazgatóságnak, Budapest.

A határkerületek tűzifaellátása tekintetében felmerült nehézségekre való tekintettel a határkerületek tűzifaszükségletének biztosítása érdekében a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi, valamint a m. kir. földművelésügyi miniszter urakkal egyetértőleg kivételesen megengedem, hogy a határkerületbeli közületek (hivatalok, iskolák, stb.), valamint azok a határbeli lakosok, akik érvényes Birtokos- vagy Határszéli Ütiigazolvánnyal nem rendelkeznek, a helyhatóságok által igazolt szükségletüket meg nem haladó tűzifamennyiséget kizárólag a lakóhelyükhöz legközelebb eső határmenti vámhivatalon keresztül az esedékes vám- és egyéb köztartozások (forgalmiadóváltság és vámkezelési illeték) szabályszerű lerovása mellett, de külön behozatali engedély követelése nélkül behozhassák. Ez a kivételes könnyítés 1938. évi március hó 31-éig van érvényben és az illetékes helyhatóság (városokban a polgármester, egyéb helységekben a községi előljáróság) által kiállítandó, a könnyítést igénybevenni szándékozó ügyfél tűzifaszükségletét igazoló bizonyítvány alapján (tehát nem Alkalmi Utilap alapján) vehető igénybe.

A behozatal tekintetében engedélyezett ez a könnyítés természetesen *praejudikál* a közületeket illetőleg a tűzifabeszerzésre (pl. belföldi tűzifa beszerzéseinek kötelezettsége, stb.) vonatkozólag felettes hatóságaik által előírt szabályoknak.

Az ezen könnyítés alapján lebonyolítandó tűzifabehozatal a külfölddel való fizetési forgalom ellenőrzése és szabályozása tárgyában kiadott rendeletek rendelkezései alá esik és ennél fogva ezek a rendelkezések megfelelően alkalmazandók.

Félreértések elkerülése céljából megjegyzem, hogy a Birtokos- és Határszéli Utiigazolvány alapján behozatalra kerülő

tűzifamennyiségekre vonatkozólag a határszéli forgalomban eddig biztosított vámjogi kedvezmények (forgalmiadó alóli mentesség, illetve egyes külföldi viszonylatokban vámmentesség, továbbá mentesség, a behozatali engedély megkívánása alól) továbbra is változatlanul fennállanak.

Meghagyom az Igazgatóságnak, hogy az ügy rendkívüli sürgősségére való tekintettel a szóba jöhető vámhivatalokat jelen rendeletem vétele után haladéktalanul megfelelően utasítsa. Intézkedjék továbbá az iránt, hogy a vámhivatalok a fenti könnyítés mellett behozatalra kerülő tűzifamennyiségekről külön nyilvántartást vezessenek, a Cím pedig ezen nyilvántartások adatai alapján havonként — legkésőbb minden hó 10-ig — hozzám intézendő felterjesztésében — tegyen hozzám összesítő kimutatás formájában jelentést.

Az illetékes helyhatóságok megfelelő tájékoztatása végett a magyar királyi belügyminiszteriumot egyidejűleg felkértem.

Budapest, 1937. évi október hó 20-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Nemeshegyi s. k.,
miniszteri osztályfőnök.

I R O D A L O M

Erdészeti Kísérletek XXXIX. évf. 1—2. sz. 1937.

A m. kir. erdészeti kutatóintézet patinás folyóiratának most megjelent 160 oldalas füzete három tanulmányt hoz.

Vitéz *Botvay* Károly: „Az ülepedés zavarainak elhárítása az Odén-féle eljárás alapján történő mechanikai elemzésnél“ c. munkáját (1—17 old.), dr. *Pallay* Nándornak a „Különböző fogszerkezetű kézi döntőfűrészek és a „Rinco“ motorfűrész teljesítménye erdei-fenyő bányafa kereszttirányú felfűrészelésénél“ című tanulmánya követi (18—39. old.), mint az évek óta folytatott vizsgálatok negyedik része. A nyert adatokat 4 táblázat teszi jól áttekinthetővé. Az eredményekből szerző megállapítja, hogy a láncfűrészeknek a gyakorlati erdőgazdaságban csak olyan esetekben van létjogosultságuk, amikor pl. valamely elemi csapás (széldöntés, rovarkárosítás) következtében nagymennyiségű fát kell a minőségi romlás megakadályozása céljából sürgősen feldolgozni.

Dr. *Kovács* Ernő: „A sarjeredetű akácállományok faállományszerkezetének vizsgálata“ c. munkája közel 100 oldalt ölel fel. Szerző a rendelkezésére álló 96 próbaállomány adatai alapján a sarjeredetű akácállományok belső összetételét és annak a korral való változását tette tanulmány tárgyává. A vizsgálatok főleg a törzssztyályoknak a faállomány biológiai tagolódásból adódó fejlődési menetére vonatkoznak.

A faállományt t. i. egy magasabbrendű „populációnak“ kell tekintenünk, amelynek összetétele bizonyos szabályszerűséget mutat.

Rövid bevezetés és az alkalmazott matematikai-statisztikai módszerek ismertetése után szerző részletesen tárgyalja az egyes törzssztyályok, továbbá az egész állomány fatömegének és tényezőinek (törzsszám, magasság, átmérő, körlapösszeg, alakszám) egymással való összefüggését és a korral való változását, valamint az állományok törzssztyámszerinti összetételét. Ezeket a fejtegetéseket 33 ábra és 27 táblázat világítja meg.

Szerző az elméleti megállapítások gyakorlati jelentőségét is aláhúzza és tanulmánya ezáltal az erdőgazdaság szélesebb körei számára is sok érdekes adatot tartalmaz.

Agostini A.: Az erdészeti milícia a fascista uralom V—XV. éveiben. (Milicia Forestale dal V al XV E. F.), Officine dell' Instituto Italiano d'Arti Grafiche, Bergamo 1937. 58 félfives oldal.

A fascista uralom 5. évétől a 15.-ig (1926—1936.) terjedő tíz esztendőről, vagyis az 1926-ban életrehívott olasz erdészeti milícia első tíz esztendejének munkásságáról számol be *Agostini* professzor erdész-altábornagy, az erdészeti milícia parancsnoka ebben a díszkötéses, a megszokott beszámolóktól erősen eltérő munkában. Az igazán művészi kiállítású, nagyon szép, album-alakú kötet egészen új a maga nemében. Izléssel kiválógatott, tökéletes fényképek és festmények sorozata ez a beszámoló, amelyben ismertető leírás egyáltalában nincs. Szöveget hiába keresünk benne, legfeljebb egy-két szállóigévé vált híres mondást találunk odavetve és itt-ott a képek alatt rövid magyarázatot. Mégis világosabban, gyorsabban és könnyebben megértjük ebből a szórakoztató fényképsorozatból az erdészeti milícia tíz évi munkájának értékét, mintha betűkkel sűrűn teleírt ugyanannyi oldalas szakleírást kellett volna átolvasnunk.

Elöl *Mussolini* kormányfő képét találjuk az egyik beszédéből vett idézettel: „Folytassátok buzgalommal és kitartással a megkezdett fáradságos munkát, hogy jókarban tartásátok Itáliának azokat a nagy szerepre hivatott erdeit, amelyek annak idején a háromevezősök fáját nyújtották Rómának s amelyek a tengeri köztársaságok hajóhadának faanyagát szolgáltatták és azért, hogy újra életre keltsétek hazánk hegységein azt a zöld erdőtakarót, amelyik majd birodalmunk szépségét még teljesebbé teszi.“

A következő lap *Arnaldo Mussolininak*, a Duce néhai öccsének, az olasz Nemzeti Erdészeti Tanács első elnökének mondását idézi: „Milliárdnyi esemetét kell ültetni, hogy a beerdősítendő terület százezer hektárokat tegyen ki. Ajánljuk pedig ezt a fáradságunkat unokáinknak és unokáink unokáinak.“

A mű címlapján *Agostini* mondása áll: „Az első tíz esztendei tevékenységnek ez a beszámolója igazolása és biztosítéka annak, hogy a feketeinges erdészek eleget tettek s a jövőben is mindig lelkesedéssel tesznek eleget mindannak, ami nekik osztályrészül jut a munkából, kockázatból és önfeláldozásból“.

Táblázat következik. Mutatja, hogy az erdészeti milícia tiszt, altiszt és közlegény tagjai közül szolgálatteljesítés közben hányan haltak és hányan sebesültek meg tíz év alatt; mutatja továbbá az adományozott katonai és polgári kitüntetések számát.

Több oldal, hosszabb képsorozat érteti meg velünk ezután, hogy az erdészeti milícia mint katonai alakulat *Agostini* vezérlő altábornagy vezetése alatt milyen érdemeket szerzett az olasz-abesszín határára. Keletafrikai térképrészlet mutatja a győzel-

mes olasz hadsereg erdész-zászlóaljainak előnyomulási vonalát, a végzett műszaki (út-, vasútépítési) munkálatok helyét. Táblázatból olvassuk a harc téren esetlekek, megsebesültek számát, valamint a kitüntettekét. Háborús felvételek s művészi festmények mutatják be az erdészt mint katonát a harc téren.

Az erdészeti szakoktatás fényképsorozatóban az erdőtisztai főiskola hallgatóit látjuk erdészeti műszaki és gazdasági gyakorlaton, meg az ágyú kezelésének tanulása közben is. Az erdőtisztai főiskolát (Firenze) tíz év alatt összesen 190-en, az erdészeti altisztképző iskolát (Vallombrosa) 432-en, az erdészeti közlegény-képző iskolát (Cittaduale) pedig 3170-en végezték el sikerrel.

A végzett erdőgazdasági és erdészeti műszaki munkálatokról következik hosszú képsor. A képek alá írt 1—2 szavas magyarázatokból olvashatjuk ki a tíz évre vonatkozó következő teljesítményeket: Örjárat alkalmával lóháton, sível vagy gyalog megtett út: 105 millió km, az eközben felfedezett erdei kihágások száma 500.000. 85.000 hektárnyi kopár beerdősítésére és 300 ezer hektár ronított erdőnek jókarbahozatalára összesen 300 millió lírát adtak ki. Kopárfásításokra 500 millió facemetét és 4.2 millió kg famagot használtak fel. Az erdészeti milícia átlagosan napi 10.000 munkást foglalkoztatott. Csemetekertjeiben összesen félmilliárd erdei facemetét neveltek. Kopárok erdősítésére és vadpatakszabályozás céljaira 15.000 km alagesövet fektettek le, 45.000 km rőzsefonatot készítették; gátat építettek: fából 200.000 m³, kőből 3 millió m³ térfogatban. Az épített és jókarba hozott utak hossza 3300 km, a gyalogutak és öszvérral járható utaké pedig 6800 km. Az épített erdészházak, kaszárnyák és egyéb házak száma 3200. Hegyvidéki legelők javítására 21 millió lírát adtak ki.

Igen szép felvételek következnek ezután az állami erdőkben végzett munkálatokról, erdei faszállítási berendezésekről, az állami fűrésztelepekről s a vadban bővelkedő nemzeti parkokról. Majd több felvételen szemlélhetjük a gyarmati erdészeti milícia munkálatait az afrikai olasz gyarmatokon.

A képek sorozatát egy, a feketeinges erdész munkáját és kitartó hűségét jelképező, művészi kiállítású, allegorikus kép zárja le.

Dr. Luncz Géza.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

„ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT.“ Band 4. Heft 12. 1937.

Dr. Krča: Csehszlovákia erdőgazdasága. (Die Forstwirtschaft in der Tschechoslowakei.) 819—872. old.

Csehszlovákia erdőgazdaságáról teljes áttekintést nyújt ez a 20 képpel illusztrált tanulmány. Az ország területi, népességi és

közlekedési adatait röviden érintve, szerző előbb az erdők területének, a főbb fafajok százalékos eloszlásának az adatait közli, amit a gazdálkodás módjainak az erdészeti igazgatásnak, erdészeti üzemeknek és erdei használatoknak a leírása követ. Az erdőfelügyeletnek, az erdő- és fagazdasági politikának, az erdészeti szakoktatásnak, erdészeti egyesületeknek, szaklapoknak és a vadászatnak ismertetésével fejeződik be a mindvégig érdekes tanulmány.

Dr. Tomasovszky Imre.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG. 1937. 12. sz.

Reinhardt: Az erdészeti politika mint tudomány és a négyéves terv. (Die Forstpolitik als Wissenschaft und der Vierjahresplan.) 349—359. old.

A nyersanyagtermelés tökéletes kiépítése érdekében Németországban *Göring* miniszterelnök vezetése alatt egy 4 éves gazdasági terv kerül végrehajtásra, amelynek célja nem a meglévő készletek elosztásának újabb szabályozása, hanem a termelési lehetőségek fokozása és javítása által az önellátás legteljesebb biztosítása.

A tudomány annyi, mint igazság, vagy legalább is igazságra való törekvés. Ezért nem szabad a tudományos kutatást korlátozni. De miután végeredményben a tudomány is a közösség javát kell hogy szolgálja, az államnak joga van olyan irányban állást foglalni, hogy az egyetemes érdekek szempontjából az egyes tudományágak közül elsősorban melyiknek és milyen irányú fejlesztése szükséges.

Az erdészeti politika, mint tudomány az erdőgazdaságnak a közgazdasághoz való kapcsolatait vizsgálja, mint politika pedig a rendelkezésre álló javaknak a köz érdekében való legcélszerűbb elosztására törekszik.

Tágabb értelemben a gazdaságtudománynak egyik, a talaj erdészeti használatán alapuló ágát képviseli, melynek legfontosabb fegyvere az *erdészeti statisztika*.

Szűkebb értelmezése szerint az erdőgazdaságban termelt javak elosztásának irányítását jelenti, amelyeknek szerves része a fapiac helyzetének ismerete.

Az erdőgazdasági javak lehetnek ú. n. szabad javak, amelyek az erdőnek honvédelmi, népegészségügyi, éghajlati stb. szerepéből folynak és tulajdonképpen gazdasági javak, amelyeknek a szorosabban vett erdészeti politika szerint való megfelelő elosztása a német négyéves terv erdőgazdasági részének gerince.

Ezeknek az elméleti megállapításoknak előrebocsátásával szerző sorra veszi a négyéves terv célkitűzésének 3 feladatesoportját. Ezek szerint: 1. az erdőgazdasági termékek elhelyezése és for-

galma, 2. az erdészeti javak termelése és 3. az erdőgazdaság jövedelmének hova fordítása oly módon szabályozandó, hogy az ön-ellátás kérdése a lehető legtökéletesebb megoldást nyerhessen.

Részletekre bővebben, sajnos, nem térhetünk ki, de a felette érdekes tanulmányt *melegen ajánljuk kartársaink figyelmébe*. Nemesak azokéba, akik szakunk tudományos művelői, hanem a *gyakorlati embereinek is*, mert amit belőle pl. a piac szabályozására, a termeléseknek megfelelő felhasználási helyek felé való irányítására, a veszedelmes spekuláció kiküszöbölésére és a termelés mennyiségi és minőségi fokozására, az árpolitikára, végül pedig a szociális kívánalmaknak fokozottabb mértékű figyelembevételére vonatkozólag megtudunk, feltétlenül gondolkodásra kell hogy készítsen bennünket.

A német erdőgazdaság most *néhány éven keresztül a rendszer évi termelésre előírt fatömegnek 150%-át* veszi igénybe, hogy az ország szükségletét a külföldi piacokról minél inkább függetleníthesse. Ez a bennünket bizonyára meghökkentő tény azonban nem jelent különösebb veszedelmet, mert a német erdőgazdaság jelentős megtakarításokkal rendelkezik és a négyéves terv keretében megfelelő komoly biztosítékot kap arra vonatkozólag is, hogy az erdőtőke hatalmas arányú erdősítések és a gazdasági eljárások javítása révén veszteséget nem fog szenvedni.

Doerr: Útépités a württembergi Hochschwarzwaldban. (Wegebauten im württembergischen Hochschwarzwald.) 359–360. oldal.

Eversnek a lap júliusi számában közölt tanulmányával kapcsolatosan az útépités néhány kérdését világítja meg, főleg műszaki szempontból.

Backhaus: Adatok a fadóntés technikájához. (Beiträge zur Fällungstechnik in Hauungsbetrieb.) 361–363. old.

Zeyhernek a lap 1936. évi decemberi füzetében azonos cím alatt közzétett fejtegetéseit bírálja.

Szerző szerint a munkatudomány szempontjából nem eleendő bizonyos, a gyakorlatban alkalmazott módszereknek a pontos leírása, az okszerűsítés alapja csak helyes elméleti elgondolás lehet, amelyet át kell vinni a gyakorlatba.

Szerző főleg a hajkolás kérdésében van *Zeyherrel* ellentétes véleményen és 4 fényképen bemutatja az egyik porosz kinestári erdőgondnokság (Rhoden) keretében felállított erdőmunkás-kiképző táborban tanított eljárást, mint amelyik a gyakorlatban a legjobban beváltak bizonyult.

Zeyher válaszában megjegyzi, hogy tanulmányában pusztán a gyakorlat számára akart áttekintést nyújtani a különböző

rendszerek előnyeiről és hátrányairól, amit a szakkörök nagy elismeréssel fogadtak.

Spiecker: Az erdő állományképeének ábrázolása mintapászták alapján. (Eine graphische Darstellung des Bestockungsaufbaus im Walde durch Weiserstreifen.) 365—368. old.

A Wagner-féle száraló szegélyes gazdaság fokozatos kialakítását, eredményeit, tehát az erdő képeének a vágásvezetés haladásával párhuzamosan futó változását nem igen lehet írásban megörökíteni, holott ezek az érdekes részletek sok tanulságot nyújthatnak az utókornak.

Szerző egy igen ötletes megoldást ajánl a kívánt cél elérésére. A szegélyekre merőlegesen az állományon keresztül bizonyos távolságban, egymástól mintegy 10 m széles mintapászták fektetendők és az azokban talált adatok pontosan feljegyzendők. Az ábrázolás úgy történik, hogy minden tizedik folyóméternél berajzolandók a még lábon álló törzsek fafaj és vastagság szerint, megfelelő jellel és skálában. A rajzot kísérő jegyzékben pedig az összes többi jellemző adatok is (felújítás mértéke, gyomosodás stb.) rögzítendők, miáltal kitűnő áttekintést kapunk az erdő felépítéséről és a vágás következtében beálló változásokról.

A mintapászták helyének megválasztása nagy gondot igényel; erősen változó állományviszonyok mellett többre van belőlük szükség és a felvételt is annyiszor kell ismételni, ahányszor a beavatkozás erősebb változást okoz az erdő összetételében.

Eckstein: Kátrány-nyerés Lappföldön. (Teergewinnung in Lappland.) 368—369. old.

A Lappföldön szokásos, félig a hegyoldalba, félig pedig faállványra épített, 6—8 m átmérőjű és 3—4 m magas boksában való szenítést írja le, amely különleges kiképzésével elsősorban kátránynerési célokat szolgál. A boksába csak erdei fenyő kerül, amely 3—4 napi szenítés alatt 25—30 hordónyi, igen jó minőségű

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. 1937. 11. sz.

Herzner: Különböző származású erdeifenyők fájára vonatkozó vizsgálatok. (Studien über das Holz von Weisskiefern verschiedener Herkunft.) 257—264 old.

Szerző egy telepítési kísérletnek 18-féle erdeifenyő-fajtát felölelő, 26—28 éves törzseiből vett mintáit vizsgálta meg annak eldöntésére, hogy a fatest legjelentősebb kolloid-kémiai tulajdonságai (vízfelvétel és ezzel kapcsolatosan a térfogat-megnagyobbodás) milyen mértékben változnak a származás szerint.

A vizsgálatok azt igazolták, hogy ezek a változások az egyes próbadarabok szijácsrészének a függvényei, még pedig olyan nagy mértékben, hogy az egyes fajtákat jellemző különbségek ezen az alapon nem voltak kimutathatók. A származás megkülönböztetéséhez olyan próbadarabokat kellene használni, amelyeknél a szijács és geszt aránya teljesen azonos.

Szerző egy, a fa vízfelvételeivel kapcsolatos vizsgálatok céljaira igen alkalmas, egyszerű és pontosan dolgozó eljárásról is számot ad.

Koller: Faleszállítás a hegységben tankvontatással. (Holzabtransport in Gebirgsgegenden mit einem Raupenschlepper.) 264—278 old.

Szerző a Caterpillar-Tractor-Company által szállított és a kezelése alatt álló erdőgazdaságban kipróbált, kis Diesel-traktorral végzett kísérletek eredményeiről számol be néhány fénykép kíséretében.

Nehéz terepen igen kielégítőnek találja a traktor munkáját és tekintettel arra, hogy az összes kiadásokat számításba véve m³/km-ként átlag alig 20 garas a szállítás költsége, alkalmazását a gazdaságosság szempontjából is melegen ajánlja.

Härdtl: A Karszt, keletkezése és következményei. (Der Karst, seine Entstehung und Folgen.) 278—285 old.

A történelemből ismert okokon kívül, amelyek már a föniciaiak ideje óta egyre fokozódó mértékben siettették a tengerparti hegységi erdők pusztulását, szerző szerint a török uralom alatt fennálló birtokviszonyok is sokban hozzájárultak a mai szomorú kép kifejlődéséhez.

A szegény lakosságnak ma a kecske az egyedüli megélhetési forrása és ez a magyarázata annak is, miért ütközik olyan nagy akadályokba erélyesebb rendszabályoknak az életbeléptetése.

WIENER ALLGEMEINE FORST- UND JAGDZEITUNG. 1937. 46—49. sz.

Podhorsky: Az olasz Karszt-erdősítés. (Die italienische Karst-aufforstung.) 208—209. old.

A Karszt fásításának még a régi Monarchia keretén belül végzett első kísérleteit röviden érintve az olasz kormány jelenlegi nagyszabású munkáját ismerteti *Pavari* adatai nyomán.

Mint érdekességet meg kívánjuk jegyezni, hogy a jelenlegi Karszt-fásítás a teljesen kopár részeket veszi igénybe, nem akarván elvonni a szegény hegyvidéki lakosság elől a fűvel borított részeket, bokros legelőket. Pedig ezeken a területeken — jobb

talajukra való tekintettel — talán hamarább hozna sikert az erdősítés, ha teljesen el lehetne zárni őket a lakosság egyetlen létalapját jelentő legeltetéstől.

Az alkalmazott fafajok közül az alacsonyabb fekvésekben, a tengerparthoz közel a különben nagyszerű szolgálatokat teljesítő feketefenyőtől el kell tekinteni a nagy pusztításokat okozó rovarkárok és a gyakori tűzveszedelem miatt. Itt főleg a *Pinus halepensis* és *P. brutia* látszanak a legellentállóbbaknak és kitűnő talajtakaró a *Quercus ilex*.

A Közép-Karszt a feketefenyő számára az optimumot jelenti, de elegendő állományok létesítése itt is indokolt és a számbajöhető fafajok közül a *Cedrus atlantica*, *Chamaecyparis Lawsoniana*, *Juniperus virginiana* és *Cupressus arizonica* biztatnak a legtöbb sikerrel.

A Magas-Karsztban a luc- és jegenyefenyő, valamint a bükk is jól díszlenek, az erdeifenyőnek, mint előkészítő fafajnak azonban itt is, mint általában a Karszt erdősítésénél majdnem mindenütt fontos szerep jut.

Wawatschek: A fűrészüzemek erőművesítése. (Mechanisierung in der Sägerei.) 211—212 és 215—216 old.

Ausztria fűrészüzemei — kevés kivétellel — még mindig a háziipar szintjén mozognak. Szerző, mint az egyik nagyüzem vezetője, részletesen leírja azokat a berendezéseket, amelyek segítségével az annyira kívánatos okszerűsítés, tehát a termelési költségek apasztása elérhető.

A mechanizálásnak már a rönktéren kell kezdődnie az önműködő rönktovábbítóval. Fontos a szerepe az automatikus rönkemelőknak és a rönkbefogó kocsiknak is; ezeknek szabatos munkája révén sok idő takarítható meg.

Behatóan foglalkozik természetesen szerző a fűrészkerettel és tartozékaival is, amelyeknek bővebb tárgyalására azonban nem térhetünk ki.

Kallbrunner: Szélvédő pászta létesítése, mint a mezőgazdaság legsürgősebb szükségleteinek egyike. (Windschutzanlagen — eines der dringendsten Bedürfnisse unserer Landwirtschaft.) 216 old.

A talaj által termelt szénsavat a növények csak úgy tudják hasznosítani, ha azt az erős széljárás el nem fújja.

Szerző a csehszlovák mezőgazdasági tudományos kutatások megállapítása nyomán és a Pó-síkság fásításainak kedvező hatására, valamint az amerikai erdőpusztítások szomorú következményeire hivatkozva, a Bécs melletti Steinfeld nevű síkságnak szélterelő fasorokkal való beültetését kívánja.

Herzner: A fa mesterséges szárítása. (Über künstliche Holz-trocknung.) 219—220 old.

A mai gazdasági és pénzügyi viszonyok mellett kevés faipari vállalatnak van módja arra, hogy feldolgozás alá kerülő anyagát előbb évekeig „pihentesse” és a szabad levegőn való tárolással fokozatosan szárítsa ki.

A mesterséges szárítás is eléggé kényes eljárás, amelynek kifogástalan kiviteléhez egyaránt kell ismerni a fa nedvességtartalmát és a szárítókamra levegőjének relatív párateltségét.

Kollmann szerint a kettő között ne legyen 30%-nál nagyobb különbség és ha már különböző nedvességtartalmú fát kell egy időben a szárító-eljárásnak alávetni (és ez fordul elő a gyakorlatban leginkább), akkor a legnedvesebb fa adatait kell kiinduló pontul venni a szárító kamrában lévő levegő relatív páratartalmának szabályozásánál.

A fa nedvesség-tartalmának megállapítására különböző módszerek vannak használatban, ezek közül kétségtelenül a villamos mérésen alapuló eljárás adja a legnagyobb pontosságot.

LATVIJAS MEŽU PĒTIŠANAS STACIJAS RAKSTI. 1936—1937. V—VIII.

Markus: A víztelenítés hatása az erdei- és lucfenyő növekvésére Lettország láptalajain. (Nosusināšanas ietekmes priedes un egles pieaugumā prauvaugsnās Latvijā.) V.1—184. old.

A víztelenítés mértékét a növényzetből is megítélhetjük. Az egyes fokozatokat esökkenő sorrendben: 1. a *Carex*-félék, 2. fafajták és 3. a *Sphagnum*-csoport jelzik.

Egy 50 éves állományban a víztelenítés következtében az első csoportban az erdeifenyő-állomány *Ostwald* szerinti magassági osztályértéke pl. 5 egységgel emelkedik, a lucfenyő az első két csoportban 6 osztállyal.

A víztelenítő árkok egymástól való távolságának 50 m-es növelésével a víztelenítés hatása átlag 0.5 magassági osztállyal csökken.

Az árkok hatása már az első évtizedben mutatkozik és ha az állomány növekvésében később mégis csökkenés észlelhető, akkor ez rendszeren az árkok karbantartásának hiányaira vezethető vissza.

0.01—0.5%-os esés mellett az árkoknak gyakorlati értéke nincsen.

A víztelenítéssel együtt jár a nyers talaj bomlása is, amely azonban az erdeifenyőre nincsen különösebb hatással, viszont a lucfenyő csak már bizonyos mértékben elbomlott talajon tud megtelepedni.

Zemītis: A megmunkálás hatása az erdei talaj víz- és levegő-gazdálkodásra. (Apstrādāšamas ietekme uz meža augšnas ūdens un gaisa režīmu.) VI. 1–30. old.

A nagyon érdekes vizsgálatok során szerző ahhoz a következtetéshez jut, hogy tarvágás esetén ajánlatos ugyan a talajnak azonnali megművelése, de *az erdősítéssel célszerű egy évig várni*, hogy a talaj az eredeti morzsalékos szerkezetét ismét visszanyerhesse. Azonnali erdősítés esetén a talaj kedvezőtlen vízháztartása következtében a csemetéket a kiszáradás veszélye fenyegeti.

Rose: Az erdei- és lucfenyő gyökereinek hosszúságbeli fejlődése. (Priēžu un egļu stādu dzinumsakņu garuma pieaugšanas gaita.) VII. 1–76. old.

A lucfenyő gyökerei 3–10 nappal előbb indulnak fejlődésnek, mint az erdeifenyőéi, rendszeren már április második felében. Utóbiaknak a levegő 3–3.4 C° középhőmérsékletére van szükségük.

A talajnedvesség csak akkor befolyásolja a gyökérfejlődést, ha a normális mérték alá esik.

A gyökerek hosszúságbeli fejlődése május és október között a legnagyobb és novemberben teljesen megszűnik.

A levegőnek magasabb hőfoka ártalmas ültetés közben a csemetékre. A gyökérfejlődés adataiból következik, hogy csemetét ültetni nemcsak tavasszal, hanem ősszel is lehet; legalkalmasabb idő az őszi ültetéshez az augusztus és szeptember hónapok.

Kundzinš: Néhány tényező hatása a hamvas égernek sarjakról való felújítására. (Dažu faktoru ietekme uz baltalkšņa vegetātīvo atjaunošanos.) VIII. 1–45. old.

A felújítás sikere szempontjából nem játszik szerepet, hogy a döntés után magas vagy alacsony tuskók maradnak vissza, sem az, hogy a vágáslap síma-e vagy egyenetlen.

A vágás ideje fontos tényező, mert téli termelés után a sarjak nagyobb számban jelentkeznek és erőteljesebbek, mint nyári termelés esetén.

A hamvas éger igen világosságot kívánó fafaj, még önmaga árnyékolását is nehezen tűri. A sarjhajítások tehát ott a legerőteljesebbek, ahol a tuskók teljes napfényt élveznek.

JOURNAL OF FORESTRY. 1937. 10. sz.

Williams: Az erdészeti szakoktatás és a könyvtár. (A librarian looks at forest education.) 905–908. old.

Az erdészeti tudományok fejlődésével kapcsolatosan az egyes részletkérdések irodalma is mindjobban bővül. A tanár munkája

nem terjeszkedhetik ki bizonyos határokon túl és a különleges kívánalmakat a könyvtárnak kell kielégítenie.

Amerikában ezt a kérdést nagyon komolyan veszik. A könyvtárost nemcsak azért alkalmazzák, hogy az esetleg keresett könyveket kézbeadja, hanem állandó érintkezésben kell állania a tanárokkal és az előadott anyagnak megfelelően *fel kell hívnia a hallgatók figyelmét azokra a könyvekre, amelyekre szükségük lehet.*

Igy nemcsak a tudományok hivatásos művelői, hanem a gyakorlati pályákra kikerülő szakemberek is olyan szoros kapcsolatba kerülnek az irodalommal, amelynek hatása maradandó nyomokat hagy és állandó érdeklődésre serkenti őket, annak a meggyőződésnek az alapján, hogy a *szakmájában csak az juthat előbbre, aki folyton figyelemmel kíséri az irodalmat is.*

A specializálódás következtében szinte elkerülhetetlen egyoldalúságot azzal kell egy hivatása magaslatán álló könyvtárosnak ellensúlyoznia, hogy a *főiskolai hallgatóság érdeklődését felkelti más szakmabeli, sőt szépirodalmi és művészeti munkák iránt is.*

Nélkülözhetetlen a könyvtáros munkája a *tudományos kutatásnál* is. Itt hasonlóképpen nem elegendő, hogy a könyvtáros csak a megnevezett műveket szerezzé be, segítsége akkor válik igazán értékesé, ha *öntevékenyen kezére jár a kutatónak* és a kérdés részleteire vonatkozóan beszerzi és kezébe adja a megfelelő anyagot.

Westveld: Erdészeti kiképzés a gazdasági szakoktatásban. (From forestry education in the agricultural curriculum.) 910—913. old.

Szerző statisztikai adatokkal igazolja, *mennyivel könnyebben tudnak elhelyezkedni a gazdasági főiskoláknak azok a végzettjei, akik erdészeti tanulmányokat is folytattak.*

Miután azonban a hallgatóknak amúgyis nagy megterhelése következtében a tananyag újabb kibővítése heves ellenzésre talál, meggyőző érveléssel mutatja ki, hogy a gyakorlati élet kívánalmait szolgáló erdészeti oktatás csak hasznára válik a mezőgazdaság különböző üzemeiben elhelyezkedni kívánóknál, különösen a farmgazdálkodás keretein belül, ahol a fatermelés egyre nagyobb jelentőséghez jut.

Meade: A tűzvédelem újabb fejlődése. (A new development in firebreak maintenance.) 914—918. old.

Michigan államban a felszántott tűzvédelmi pásztákat állandó boronálással tartják tisztán. Eddig közönséges fogasboronákat használtak, amelyeket lovak vagy traktor vontattak.

A pászták összes hosszúságának nagyarányú növekvésével gyorsabb és olcsó megoldást kellett találni. Legcélravezetőbbnek

a motoros erővel való boronálás látszik, amelyhez a tűzvédelem hivatalos intézményei egy különleges járművet szerkesztettek. Ez hasonlít a teherautóhoz, de az első és hátsó kerekek között egy tárcsás borona nyer elhelyezést, amelynek tengelye a kormánykerekek mellett elhelyezett kapcsoló segítségével emelhető és süllyeszthető.

Az 1936—1937. évek folyamán számos kísérletet végeztek ezzel a motoros boronával, amelyek azt látszanak igazolni, hogy további kisebb módosítások keresztülvitele után minden tekintetben kielégítő eredményt lehet várni tőle. Teljesítményét a közönséges traktorvontatású boronáéval két táblázat állítja szembe és szerző rámutat mind a két megoldás előnyeire és hátrányaira.

Fritz: A traktor előnyei. (Tractor advantages in the red-wood region.) 919—928. old.

A kaliforniai nagy Wellingtonia-kitermelések részben azért váltak erdőpusztításokká, mert a faanyag kiszállítására a nehézkes drótkötélvontatást alkalmazták. Ez t. i. csak úgy gazdaságos, ha az egész területet letarolják, mert a lokomobiloknak egyik helyről a másikra való szállítása igen költséges és ezért az állva hagyott törzsek kikerülése nem lehetséges.

1935 óta traktorokkal is próbálkoznak a termelők, mégpedig igen jó eredménnyel. A traktor t. i. nemcsak nagyobb mozgékony-ságot és többoldalú alkalmazhatóságot jelent, hanem sokkal kevésbé függ a vízszolgáltatástól, kevesebb tüzelő- és kenőanyagot igényel, mint a gőzgép, kevésbé jó utakkal is megelégszik és így a kiszállításnál már ez a körülmény is 50—80 fillér megtakarítást jelent m³-ként. A traktorral való munka a *szállást is lehetővé teszi*, tehát a termelő mindenkor jobban igazodhatik a piac kívánalmaihoz, nem kénytelen a gyöngye törzseket is kihasználni és nem szaporítja a kisebb értékű anyaggal a fűrészre kerülő árut. Ha számbavesszük továbbá, hogy a kitermelés is részletekben történhetik és ezáltal kevesebb törzs törik el a döntésnél és a kivontatásuk is szaporábban mehet, megérthetjük, hogy szerző miért olyan lelkes szószólója a traktorral való kiközéltetésnek, ami a fenti körülményeket mind számbavéve, m³-ként 3—4 pengő költségmegtakarítást jelent, azonfelül, hogy erdőműveléstani szempontból is lehetőséget nyújt az okszerű gazdálkodásra.

Matthews: Az erdő tűzveszélyének becslése kisebb próba-területek alapján. (Small-plot method of rating forest fuels.) 929—931. old.

Az erdőtüzek terjedési sebességének és leküzdhetésének számadatokkal való megvilágítását szolgálják szerző fejtegetései,

aki a nagy amerikai erdőtüzek hazájában, a Pacific államban alkalmazott eljárást ismerteti.

A kísérleti területek 2×2 m nagyságúak. Ezekon pontosan számbaveszik a záródást három fokozattal („nyílt“, „közepes“ és „teljes“ megjelöléssel), továbbá: 1. az uralkodó fák, 2. az elnyomott törzsek, 3. a cserjék, 4. a fűfélék és 5. az alomréteg gondos vizsgálata alapján a tűzveszély mértékét négy fokozattal („csekély“, „mérsékelt“, „nagy“ és „túlzott“ megjelöléssel), valamint a területnek a tűz leküzdésével szemben tanúsított ellenállását, ugyan- csak négy fokozatban.

Ezeknek az adatoknak a szembeállítására alapján becsülik a tűzveszély mértékét, amelynél a legalacsonyabb fokozatban 1-el, a továbbiakat 2, 4, illetőleg 8-al jelölik.

Ezek a kísérleti területek állandó megfigyelés alatt vannak és a tűzveszedelem szempontjából kétségtelenül igen hasznos segítséget jelentenek. Még az egyes erdőgazdasági eljárások alkalmazásánál is számbavétnak, mert hiszen nem lényegtelen azon a vidéken, hogy egy bizonyos beavatkozás következtében milyen mértékben növekszik a tűzveszély.

**Offord és D'Urbal: Vegyszerek alkalmazása bozótok fel-
égetésénél. (The use of chemicals in brush burning.) 942—947. old.**

A simafenyőn pusztító *Cronartium ribicola* nevű rozsdagombának a *Ribes*-félék a gazda-növényei és azért ezeknek a kiirtására nagy gond fordítandó.

Amerikában különleges traktorokkal végzik az írtást. A földből kitépett cserjéket azonban el is kell égetni és miután a géppel végzett munka közben ezek közé igen sok földes anyag is keveredik, amely az égést többé-kevésbé gátolja, különféle vegyszerek alkalmazásával igyekeznek jó eredményt elérni.

Szerző 18 keveréket sorol fel és ismerteti ezeknek előnyeit és hátrányait. Mint legolcsóbb, leghatásosabb és legkevésbé drága szert a Diesel-olajjal kevert faszénport ajánlja, hangsúlyozván, hogy a tökéletes munka érdekében a némi költségtöbbletet jelentő, de nedves időben is tökéletes égést biztosító vegyszerek alkalmazásától nem szabad takarékosági szempontok miatt eltekinteni.

L'ALPE. 1937. 8—10. sz.

Vannini: A viareggioi fenyőerdő és az ahhoz esatlakozó tengerpart növényzete. (La flora della pineta di Viareggio e della spiaggia contigua.) 301—312. old.

A *D'Annunzio*, *Pacini*, *Eleonora Duse*, *Böcklin*, *Puccini* s annyi más híres ember által felkeresett, illetőleg megénekelt erdőnek és környékének történetét, helyszíni, közzétani leírását

adja s felsorolja az ott előforduló fás-, évelő- és egyéves növényeket.

de Philippis: Az *Acacia*-fajok kérge mint tannint szolgáltató anyag; jelentősége Olaszországban és az olasz birodalomban. (*La corteccia di acacie come materiale tannante: sua importanza per l'Italia e l'Impero.*) 313—322. old.

A világ tanninszükségletét szolgáltató anyagokból 34.1% a *quebrako*-ra, 17.8% *Castanea*-félékre, 11% *Mimosa* és *Acacia*-fajok kérgére, 6.9% tölgyek kérgére és 30.2% egyéb anyagokra esik. Évenként 112.000 tonna acacia és mimosa-kérget hántolnak le s ebből a kéregből összesen 18.160 tonna tannint állítanak elő. Szerző részletesen kimutatja több táblázatban Olaszországnak és a számbajövő államok tannin-termelését, valamint fogyasztását, és közli a tanninra vonatkozó nemzetközi kereskedelem adatait is. Arra a végső következtetésre jut, hogy Olasz-Afrikában azokból a tannintermelésre alkalmas *Acacia*-fajokból kell sok erdőt telepíteni, amelyek a határos angol gyarmatokon, főként Kenyában olyan jól tenyésznek.

Agaricus: Térjünk vissza a berkenyefajokhoz. (*Ritorno al sommacco.*) 323—329. old.

Szerző a berkenyefajok erősebb mértékben való tenyésztését, illetőleg azok újbóli felkarolását ajánlja. Különösen egy Sziciliában nagyon jól tenyésző fajra hívja fel a figyelmet. Ennek a leveleiből olyan nagy mennyiségű tannint lehet előállítani, hogy az arra alkalmas helyeken való megtelepítésének és nagyban való tenyésztésének következményeként Olaszország hamarosan nem szorulna többé tannin-behozatalra.

Allegri: Néhány exotikus ciprusféléiség meghatározása. (*Sul riconoscimento di alcune cupressacee esotiche.*) 330—339. old.

A *Juniperideae*-, *Cupressoideae*- és a *Thujoideae*-családokhoz tartozó, a Földközi-tenger vidékén tenyésző fanemeket és válfajokat ismerteti. Lombozatuk, törzsképzésük, hajtásaik, kergük, rügyeik, leveleik és terméseik részletes leírása és egybevetése útján szerző a gyakorlatban igen jól használható kulcsot ad az olvasó kezébe, amellyel az egyes fanemek és válfajok biztosan és igen könnyen meghatározhatók. A szöveget átnézetes táblázat és kitűnő szemléltető fényképek egészítik ki.

Merendi: A III. nemzetközi „carbon-carburant“ kongresszus. (II III. Congresso Internazionale del Carbonio-Carburante.) 354—361. old.

A Rómában 1937 szeptember 10—13. napjain tartott kongresszust ismerteti; felsorolja az azon bemutatott és letárgyalt

dolgozatokat. A következő, vagyis IV-ik ilyen kongresszus 1938-ban lesz Németországban.

REVISTA PĂDURILOR. 1937. 10. sz.

Prodanciuc: Gyakorlati és elméleti hozzászólás a műfa gazdaságos fűrészeléséhez. (Nota de tăere; observațiuni practice și teoretice.) 985—992. old

Hogy a rönkökből miként lehet a legnagyobb mennyiségű és legértékesebb fűrészarút kihozni, igen sokat vitatott kérdés. Szerző a mai legújabb berendezésű fűrésztelepeken alkalmazott eljárásokat: a különböző számítási módokat (képletek, illetve táblázatok segítségével) és a grafikus megoldásokat ismerteti. Arra a végső következtetésre jut, hogy a grafikus úton való meghatározás a legcélszerűbb.

Teodorescu: A fával kapcsolatos kérdések az anyagvizsgálók londoni kongresszusán. (Problemele lemnului la congresul internațional de încercări de materiale dela Londra.) 993—996. old.

Beszámoló az Anyagvizsgálók Nemzetközi Szövetségének folyó év áprilisában tartott kongresszusáról. Megvitatott tárgyak: a fa tűzállósága, ellenállása a víz rongálásával, rovar- és gombabetegségekkel szemben; konzerválása (telítése és az alkalmazott anyagok); szilárdsága különböző irányú igénybevételnél; víztartalma és száradása; végül a fára vonatkozó egyéb laboratóriumi vizsgálatok eredményei. A kongresszus előadóit és a letárgyalt tanulmányok szerzőit a következő országok adták: Anglia, Ausztria, Csehszlovákia, Dánia, Franciaország, Hollandia, Németország, Norvégia, Olaszország, Románia, Svédország.*

Sburlan: A tűzifát parkettának feldolgozó gép (O mașin.) pentru prelucrarea lemnului de foc in frize de parcheteă 997—1001. old.

Az *Aczel-féle* gépet ismerteti, amelyről dr. *Bokor* Rezső előadása szólt a Budapesten 1936 őszén tartott II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszuson. (Részletesebben lásd az O. E. E.-nél is beszerezhető Kongresszusi Iratok II. kötetének 732—735. oldalain.)

Erdei kihágások. (Delictele silvice.) 1030—1064. old.

A lap szerkesztőségének felhívására az „*Időszerű kérdések*“ (*Probleme zilei*) rovatában napirendre tűzött tárgyban nyole cikk érkezett be. Szerzőik: *Florescu, Pavalachi, Heroiu, Moldovanu J. junior, Pető, Criveanu, Ene* és *Câmpean*.

* Miért hiányzott Magyarország? Szerk.

A háborút követő időben nagyon megszorodtak az erdei kihágások és még ma is elég sok panaszra van ok. Szerzők a következő orvoslási módokat ajánlják: 1. Nem szabad a bűnösök büntetését elengedni (ne adjanak nekik amnesztiát). 2. Az erdő szeretetére, az erdészeti jogszabályoknak és az erdő jelentőségének megismerésére kell a lakosságot nevelni. Fokozni kell az erdészeti propagandát. 3. A szegény sorban élő lakosságot jutányos áron kell a szükséges tüzifával ellátni. 4. Az erdei kihágások elkövetőit szigorúbban kell büntetni. 5. Az erdő őrzésével megbízott személyzet létszámát emelni kell. Az erdőőröket minden egyes felfedezett büntény után jutalomban kell részesíteni.

ČESKOSLOVENSKÝ LES. 1937. 15—31. sz.

Dvořak: Adalék a fakészletek megállapításánál használatos 40%-os eljárás javításához. (Příspěvek ke zlepšení 40% metody při určování hmot porostů.) 98—99. old.

Az erdőgazdasági tervek készítéséhez szükséges adatok, nevezetesen a fakészletek megállapításánál a gyakorlatban gyakran használt 40%-os módszert ismerteti, rámutatva annak hátrányára. Ez abban nyilvánul, hogy:

1. a valódinál nagyobb eredményt ad,
2. a mintafák gondos kiválasztása és ledöntése hosszadalmas és a kevésbé pontos eljáráshoz viszonyítva, nem gazdaságos,
3. a növekvési viszonyok megítélése végett a ledöntött mintafák száma rendszerint nem elegendő.

Ezeknek a hátrányoknak a kiküszöbölése céljából szerző saját eljárását ajánlja, mely abban áll, hogy a helyszínén körülbelüli átlag-törzsek keresendők ki, de a kiszámítás szakaszos grafikus köbözés alkalmazásával, pontos átlagtörzs szerint végzendő.

Linhart: A kutatás tárgyát képező erdei szállításról (Lesní dopravnictví jako objekt výzkumu) 108—109. old.

Az erdei szállításnak sajátos jellege van és ezért (főleg az erdei termelési hely nagy kiterjedésére, valamint a technika fejlődésére való tekintettel) a tulajdonképeni termeléstől mind műszakilag, mind pedig kezelés szempontjából különválasztandó.

Szerző az erdei szállítás erdő- és közgazdasági jelentőségének részletes ismertetése után úgy véli, hogy mivel annak kutatási tere a maga egészében is terjedelmes, tanulmányozásához különálló intézményeknek a létesítésére volna szükség. Mert csak így lehetséges, hogy ennek a kérdésnek üzem-technikai és egyéb részletei — a gazdasági élet hullámzására való tekintettel — állandó megfigyelés tárgyát képezhessék.

Sekanina: Az erdő természetes felújításáról. (Úvaha o přirozené obnově lesa.) 175—184. old.

Az erdőgazdasági munka-osztály f. é. július hó 4-iki ülésén a Központi Csehszlovák Erdészeti Egyesület (Ú. I. Čs. L.) reichenbergi XXVI-ik évi közgyűlése alkalmából tartott előadás. Szerző mindenekelőtt megállapítja, hogy a csehszlovák erdőkben túlnyomólag a tarvágást alkalmazzák és olyan erdőterület, melyen a gazdálkodás hosszabb idő óta rendszeresen és eredményesen természetes felújítással folyik, aránylag igen kevés van. Összehasonlítja a mesterséges és természetes felújítást és az erdő lényegére való befolyásukat. Hogy a mai állapotot és annak okait igazságosan meg lehessen ítélni, a továbbiakban rámutat azokra az akadályokra, melyek a tarvágásról a természetes felújulással kapcsolatos szálaló vágásra való átmenetet megnehezítik.

Dr. Farský: A vörösfenyő új betegségéről. (Ještě o nové chorobe modřinu.) 205—208. old.

Bár általános a vélemény, hogy a vörösfenyő új betegségét gomba okozza, szerző nézete szerint a pusztulás előidézője az *Aeolotripidák* családjához tartozó *Thysanoptera*, *physopoda* nevű apró és igen kártékony rovar. Ő maga ugyan ezt a rovarat beteg vörösfenyőkön azelőtt sohasem észlelte és az út chovici erdőgondnokság által hozzá beküldött beteg vörösfenyőkön mindenkör csak elszigetelten és kevésszámú álcát talált, de éppen ezért szükségesnek tartja a *Thysanoptera* megfigyelését, mert így valószínű, hogy az útchovici erdőgondnokság lelete alapján ki derül majd, melyik rovar az okozója az új betegségnek.

Dr. Weingartl: Új erdészeti statisztikánkból. (Z naší nové lesní statistiky.) 213—217. old.

A közlemény az állami statisztikai hivatal és annak erdészeti osztálya* által összeállított statisztikai áttekintés a csehszlovák köztársaság 1934. évi erdészeti viszonyairól, fatermeléséről és annak felhasználásáról.

Bencsik: A nem jövedelmező erdők berendezése. (Zaria-denie lesov nevýnosných). 231—232. old.

Hogy az olyan erdőknél, amelyek teljesen vagy nagy részben kihasználtattak s ennek folytán egyáltalában semmi vagy csak csekély jövedelmet hajtanak, az erdőgazdasági tervek költségei túl magasak ne legyenek, szerző nézete szerint érvényre lehetne juttatni a 97/1930. számú kormányrendelet (Sb. z. a n.) azon rendelkezését, amelynek értelmében a gazd. tervet jóváhagyó hatóság a fél

* Amilyen nálunk, sajnos, nincs!

kérelmére a hivatkozott kormányrendeletben előírt egyes kellékektől, vagy azok egy részétől eltekinthet. Ilyen erdőknél nagyobb kiterjedés esetén is a gazdasági üzemtervet egy „gazdasági programm“ (ideiglenes terv) helyettesíthetné.

A viszonyok változásával s az erdő állapotának és jövedelmének javulásával a rendezés munkája fokozatosan kiegészíthető és tökéletesíthető volna.

Růžička: Vajjon rovarok okozzák-e a vörösfenyő csúcszáradását? (Vrcholková choroba modřínu od hmyzu?) 241—242. old.

A morva kutatókkal szemben, akik ezt a betegséget 1926-ban a *Paratetranychus ununguis*, 1927-ben és később a *Cnaphalodes strobilobius*, 1936-ban a *Lachnus laricis* Koch-nak, 1937-ben pedig ezek elhagyásával a *Thysanopterának* tulajdonították, szerző azt állítja, hogy mindezek nem okai a szóban lévő betegségnek. Az Útëchovicban talált *Thysanopterára* vonatkozó nézet az újabb megfigyeléseken dőlt meg. Néhol igen kevés *Thysanopterát* találtak, néhol pedig semmit, ott sem, ahol a csúcszáradás nagyon elterjedt. Cseh és német kutatók megfigyelései alapján véleménye az, hogy: a *Thysanoptera* ugyan a vörösfenyőnek láthatólag időnként megjelenő kártevője, de nem oka a csúcszáradásnak, mert csak egyes helyeken észlelték, holott a csúcsok elszáradtak olyan helyeken is, ahol a rovar egyáltalában nem fordult elő.

Az erdei fák közül a tűlevelűek élő csúcsain is ismeretesek a *Botrys cinerea*-tól, a lucfenyőn pedig az *Ascochyta piniperda* gombától eredő hasonló betegségek. Utóbbi Útëchoviban már 30 év óta és rovarok nélkül is tetemes kárt okoz egy kb. 12 ha kiterjedésű lucfenyvesben.

Ezek alapján azt következteti, hogy a vörösfenyő csúcszáradásához sem szükséges rovarok közreműködése. Elegendők ahhoz a *Botrytis cinerea* és társai.

Komárek és Pfeffer: Jegenyefenyveseink komoly veszélye. (Vážne ohrožení našich jedlin). 249—253 old.

Szerzők a Szudeta-vidéki jegenyefenyvesek száradását, azokon a termőhelyeken, ahol a pusztulásnak egyéb látható okai nincsenek, a talajviszonyok fizikai rosszabbodásának tulajdonítják.

A fiatal állományok hirtelen pusztulását a *Dreyfusia Nüsslini* és *D. piceae* levéltetvek idézik elő, amelyek a korona fiatal hajtásait milliárdnyi mennyiségben lepik el s előbb a tűk és hajtások erős elváltozását, később pedig a korona, majd az egész fa száradását okozzák.

Ennek az eredetileg Kaukázusból, talán az *Abies Nordmanni*val behurcolt s Szlovenszkóban Körmöcbányán, az újbányai kerületben, Zsarnócán, Kassa vidékén, Kassahámoron s Aranyid-

kán fellépett s a jegenyefenyvesekben igen jelentékeny kárt okozó levéltetű élettanának rövid leírása s az ellene való védekezési mód ismertetése után néhány tanulságos felvételen bemutatják a rovarok által megtámadott jegenyefenyőhajtások képét nyáron, a fertőzés kezdetén

SYLVAN, 1937. Seria B. 1—6. sz.

Lopuski: Az örökerdő és alkalmazása a fényigényes fajoknál. (Gospodarka lasu ciąglego i jej zastosowanie do gatunków światłoządnych). 25—35. old.

Szerző az örökerdőnek két alakját különbözteti meg. Mind a kettő az erdőnek kis részekre való felosztását követeli és a gazdaság ügy vezetendő, hogy a faállomány zárodásban maradjon és természetes úton újuljon fel.

Az egyik alak: a szoros értelemben vett száraló gazdaság, amely vegyeskorú állományt eredményez és egész területén természetes úton újul fel.

A másik típus: a *Wagner*-féle száraló szegélyes gazdaság, amelynél a vágás keskeny, kelet-nyugati irányú pásztárokban történik folytatólagos észak-déli irányú haladással.

A két alak között átmenetek lehetségesek.

A *Gurnand-Biolley*-féle ellenőrző eljárásnak a fakészletváltozás megállapítása céljából való alkalmazása igen ajánlatos.

A vegyeskorú erdőnek az egykorúval szemben annyi előnye van, hogy a száraló gazdaságról, magukban a fényigényes állományokban sem szabad lemondani, bár ezek némi nehézségeket okoznak.

A száralógazdaság hatása alatt az erdeifenyő-állományok Bärenthorenban 2 szintű állományok alakját veszik fel.

Abban az esetben, ha a ritkító-vágás alkalmazásánál a fényigényes faállományokban a felújulás folyamata nem kívánt jellegűt öltene, minden pillanatban — ideiglenesen vagy állandóan — át lehet a száraló szegélyes gazdaságra térni, nem okozva az ellenőrzési módra támaszkodó rendezési tervben semmi zavart, mint-hogy az erdőterület felosztása, a használati idő és a használat hozama azonosak.

Mindenesetre kitartóan kell törekedni a főcél elérésére: vegyes fanemű különböző korú és legalább 2 szintű erdő létesítésére.

Oszelda: A bányafa termelése és méretei. (Wyróbka i pomiar drewna kopalnianego.) 35—39. old.

Lengyelországban a bányaipar jelenleg mintegy 700.000 m³ bányafát használ fel; 1 tonna kitermelt szénre vagy más

ásványra átlag 0.018 m³-t. Erre a célra, mint legmegfelelőbb fát erdei-, luc- és jegenyefenyőt s aránylag kevés tölgyet használnak.

A bányafának alkalmas piac anyagtermelési, kezelési, valamint köbözési módjának ismertetése után szerző magának a bányafának mikénti termelését, méreteit, úgyszintén köbözését — a Waida-féle táblák szerint — ismerteti.

Sokolowski: A puszták beerdősítése Magyarországon a talaj és a növényzövetkezetek figyelembevételével. (Zalesianie nieużytków na Węgrzech na podstawach glebowych i fitosocjologicznych.) 49—59. old.

Szerzőt az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetségének 1936. év szeptember havában Magyarországon tartott IX. kongresszusa alkalmával tárgyalt kérdések közül különösen a sivár homok és szikes területek beerdősítésének munkája és az elért eredmények lepték meg. Ezeket részletesen ismerteti néhány szép fénykép kíséretében.

KÜLÖNFÉLEK

SZEMÉLYI HÍREK.

Kyösti Kallio, Finnország elnöke, *Roth Gyula* egyetemi ny. r. tanárnak, a m. kir. erdészeti kutatóintézet vezetőjének és az Erdészeti Kutatóintézetek Nemzetközi Szövetsége volt elnökének az erdőgazdaság fejlesztésére irányuló kutató-munka és annak nemzetközi vonatkozásai, különösen pedig a finn és magyar erdészeti tudományos kapcsolatok elmélyítése körül szerzett érdemeiért, a finn „Fehér Rózsa“ rend középkeresztjét adományozta.

*

A Budapesti Mérnöki Kamara f. hó 11-én tartott ülésén *Biró Zoltán* ny. miniszteri tanácsost, az Országos Erdészeti Egyesület ügyvezetőjét *felsőházi taggá* választotta.

*

József királyi herceg Öfensége, mint a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, *Tóth József* erdőmérnöknek, a Magyar Tudományos Akadémia erdőgazdasága vezetőjének, kiváló és eredményes szolgálata elismeréseképen az erdőtanácsosi címet adományozta.

*

Orosz Antal ny. m. kir. főerdőtanácsos, a hercegprímási uradalom főerdőhivatalának vezetője állásáról előrehaladott kora miatt lemondott.

Visszalépését a Hercegprímás Úr Öeminenciája — teljes elismerésének kifejezése mellett — elfogadta és ügykörének ellátásával *Riedl László* hercegprímási főerdőmérnököt bízta meg, akinek egyidejűleg az erdőtanácsosi címet adományozta.

Ezzel a változással kapcsolatosan a Hercegprímás Úr Öeminenciája *Kulacsy János* erdőmérnököt Marótpusztáról Kemencére helyezte át s megbízta az ottani erdőgondnokság vezetésével, a marótpusztai erdőgondnokság vezetőjéül pedig *Kaltenbach Ferenc* okl. erdőmérnököt nevezte ki, míg a *Jámbor István* elhalálzásával megüresedett bözrsönyirtási erdőgondnokság vezetésével *Kóthay Ödön* hercegprímási s. erdőmérnököt bízta meg.

A SUDÁR-AKÁC IRANT ÉRDEKLŐDŐK FIGYELMÉBE.

A lapunk legutóbbi számában megjelent ismertetés alapján szinte naponta futnak be levelek hozzánk, amelyek sudárákác-mag, illetőleg -dugvány iránti kérelmet tartalmaznak.

Kötelességünknek tartjuk nyomatékosan hangsúlyozni, hogy tőlünk telhetőleg mindenben a legnagyobb készséggel állunk szaktársaink és a telepítési kísérletekkel foglalkozni óhajtó gazdaságok rendelkezésére, de alig hisszük, hogy már a tavasz folyamán nagyobb mennyiségű tenyész-anyag legyen birtokunkban.

A kérdés megoldását úgy gondoljuk legmegfelelőbbnek, hogy a rendelkezésünkre bocsátott magból, illetőleg dugványokból megfelelő helyen és kellő felügyelet mellett esemetéket igyekszünk nevelni és ha ez sikerült, további dugványok nyerése már nem ütközik nagyobb nehézségbe.

A szükséges tenyész-anyag behozatalára vonatkozó törekvésünket a budapesti amerikai követség is szíves pártfogásába vette és amennyiben olyan mennyiségben kapunk magot és dugványokat Amerikából, hogy abból szélesebb körben való szétosztásra is juthat, az igényléseket beérkezésük sorrendjében fogjuk kielégíteni.

A MEZŐGAZDASÁG RACIONALIZÁLÁSA.

A Magyar Racionalizálási Bizottság előadás-sorozatának keretében a f. hó 4-én Szabó Gusztáv dr.-nak, a Műegyetem prorektorának és mezőgazdasági osztálya elnökének vezetése mellett lefolytatott értekezleten Malcomes Béla báró közgazdasági író, a földművelésügyi miniszterium sajtóelőadója, „*A magyar mezőgazdaság racionalizálásának legégetőbb kérdései*” címen tartott igen érdekes előadást, amelyen közgazdasági életünknek számos kiváló képviselője vett részt.

Az előadó rámutatott arra, hogy a racionalizálás a mezőgazdaságban *nemcsak mechanizálás, hanem munkaszervezési, termelés-technikai és értékesítési* okszerősítés is. Téves tehát az a felfogás, hogy a mezőgazdasági racionalizálás csökkenti a munkaalkalmakat, mert rendszerint éppen az ellenkezője áll fenn.

A helyes irányú okszerősítés a termelési költségeket csökkenti és így lehetővé válik a mezőgazdasági munkabérek emelése és a mezőgazdaságban foglalkozó társadalmi rétegek szociális helyzetének javítása.

A helyes gazdaság-politika megköveteli a mezőgazdaság és ipar egyensúlyát. Ezt az segíti elő legjobban, ha a racionalizálás — egységes terv alapján — most már a mezőgazdaságban is megindul, miután az iparban aránylag már igen magas fokot ért el.

Különös súly helyezendő azoknak a mezőgazdasági nyersanyagoknak a termelésére, amelyek közvetlen ipari feldolgozás tárgyai és méginkább mezőgazdasági iparunk fejlesztésére.

A mezőgazdasági termelés és értékesítés okszerűsítésére már eddig is számos intézkedés történt, de ezek között szoros összhangot kell teremteni.

Egyik legfontosabb feladat a kisbirtok hozamának megfelelő racionalizálás útján való emelése, a növénytermelés és állattenyésztés szoros összhangba-hozása, a mezőgazdasági termelés vásárlóerejének a növelése, a kereslethez való okszerű alkalmazkodás, és éppen ezért, de gazdasági szempontból is, több fehérjetartalmú növény termelése.

Végül azt javasolta az előadó, hogy agrár-szakértők bevonásával részletes racionalizálási terv dolgoztassék ki, mert csak ilyen egységes és mindent átfogó tervezet alapján lehet az okszerűsítést helyesen végrehajtani.

A nagy tetszéssel fogadott előadáshoz *Hoyos* Miksa gróf titkos tanácsos, a Mezőgazdasági Kamara volt elnöke szolt hozzá elsőnek és érdekes fejtegetései olyan részletkérdéseket is felöleltek, amelyeknek megvitatásában még *Teleki* Mihály gróf, *Lossonczy* István, *Erekly* Károly, *Elek* István dr., *Kelemen* Imre dr., *Szabó* Lajos és *Reinchenbach* Béla dr. is résztvettek.

AZ ÉSZAK-EURÓPAI ÉS OROSZORSZÁGI FÜRÉSZANYAG-TERMELES MECHANIZÁLÁSA.

Az észak-európai és orosz fapiacokon — ellentétben az általunk jól ismert közép-európai fűrészanyag-előállítással — a termelési folyamat erős mechanizálást mutat fel. Ennek magyarázatát részben a termelendő fűrészanyagok nagy mennyiségében, részben az emberi munkaerő drága mivoltában kell keresnünk. Ez utóbbi főleg az észak-európai fűrészanyag-előállításra jellemző.

A termelési folyamat erős mechanizálása már a rönköléssel veszi kezdetét. A rönkölést egy erreszolgáló körfűrész végzi el, amely a szálfákat megfelelő rönkdarabokra vágja. A rönkölőről a rönkök vontatók segítségével jutnak el a rönktelepre, méreteiknek és minőségüknek megfelelő helyre. A rönktérről az anyag ugyancsak vontatók segítségével jut tovább a fűrészházhoz. A fűrészház emeletes épület, amelynek felső részén nyernek elhelyezést a fűrészgépek (gatterek), de nem egyvonalban, hanem páronként egymás előtt, mint rönk- és prizmátvágó keretek. A rönkök tehát előbb a rönkkeretekbe kerülnek. Az innen kikerülő prizmákat továbbító (transzportőr) viszi át a prizmátvágó keretekhez, amelyek a szükségelt fűrészanyagokat állítják elő. Az ezekből kikerülő

deszkák a keretek mellett elhelyezett csúsztatókon jutnak le a félemeletre, ahol az osztályozás történik. A deszkák ugyanis a csúsztatókról a továbbbítóra kerülnek, amely egy nagy termen keresztülhaladva, átviszi a deszkákat az ú. n. osztályozó-asztalra. Ez nem más, mint a továbbbítónak egy skálarendszeren való átvezetése, amely 40 angol láb, azaz 12.20 m. hosszúságban angol lábankénti, azaz 30.5 cm. hosszakra van felosztva. Az osztályozó-asztalt felülről egy erős reflektor fénye világítja meg. Az asztal előtt egy emelvényen áll az osztályozó, aki egy billentyűs szerkezetet kezel, amelynek mindegyik gombja egy-egy angol láb távolságban egymástól az osztályozó-asztal felett elhelyezkedő körfűrész-üzembelyezésére szolgál.

Az osztályozás ezekután a következőképen történik: Az osztályozó az előtte áthaladó deszkát, — amelyet ugyancsak egy gombnyomás segítségével maga előtt meg is fordíthat — meg szemléli és a minőségnek nem alkalmas részt a szükségelt hosszának megfelelő gombnyomással megindított körfűrészszel levágja. Az így kezelt deszka tovább folytatva útját, a transportőrön egy másik osztályozó elé kerül, aki most már a maga előtt szétágazó, különböző minőségeket és méreteket jelentő továbbbítókra osztja el a deszkákat. Amennyiben a deszkák további megmunkálás pl. gyalulás alá kerülnek, úgy egy a gyalugéphez vezető transportőrré irányítja a deszkákat. Ezeknek a továbbbítók végein kis kocsik vannak, amelyek ugyancsak a transportőröknek megfelelő különböző minőségeket és hossz méreteket jelentenek. A kikerülő deszkák a kis kocsikra hullanak és mihelyest egy kocsit megtelt, saját vágányán előrehaladva az anyagtelepre viszi a deszkákat, minőségüknek és méreteiknek megfelelő helyre. Ezek a kocsik ember által irányított, de motorral hajtott kocsik.

Amint az eddig nagyvonalakban tárgyaltakból láthattuk, az emberi erő alkalmazása meglehetősen háttérbe szorul az észak-európai és orosz fűrészanyag-termelésnél. Téves volna természetesen azt hinnünk, hogy egy ilyen mechanizálási folyamatnak ne volnának meg a hátrányai. Eltekintve a szociális stb. kérdésektől, gondoljunk elsősorban csak az osztályozásra, amely ilyen körülmények között olyan finomabb munkát egyáltalában nem enged meg, mint amilyent közép-európai fűrészüzemekben láthatunk. Ezért érthető, hogy ezek a fapiacok miért ragaszkodnak az „*unsortierte*,” vagy a „*sägefällende*“ eladásokhoz.

Dr. Rózsa György.

A ROVAROK REPÜLŐ-ÚTJAI.

Az amerikai földművelésügyi miniszterium a Louisiana államban lévő Tallulah városka mellett egy rovartani kísérleti

állomást állított fel, amelynek egyedüli feladata annak a megállapítása, milyen szárnyas, sőt szárnyatlannak ismert rovarok röpködnek a levegőben, milyen magasságban és milyen mennyiségben.

Ennek az állomásnak különleges repülőgépek állanak rendelkezésére, amelyeken megfelelően szerkesztett rovarfogó készülékek nyernek elhelyezést.

A rovarvadászok jelentései már is tekintélyes köteteket tesznek ki. 1400 felszállással és összesen 1000 repülőóra alatt a nappalnak és éjjelnek minden időszakában és minden magasságban átfésülték a levegő-tengert, télen-nyáron egyaránt.

A vadászat eredményei igazán meglepőek.

5000 méter magasságban még pókokat is találtak, amelyeket pedig tudvalevőleg nem teremtett repülésre az Ūristen.

Legnagyobb a „forgalom“ mindig vihar előtt és nappal általában erősebb mint éjszaka.

60—5000 méter magasságig jóformán minden rovarkárosítót megtaláltak a vadászok, köztük sáskákat, tücsköket, sőt könnyvolyokat is (2000 méter magasságban!) és számos olyan bogarat, amelyekről eddig azt hitték az entomológusok, hogy csak a föld felületén élnek.

A MŰSZAKI SZÓPÁLYAZAT EREDMÉNYEI.

A „Technika“ által hirdetett s lapunkban is közölt hat pályázat 1937. évi június hó 10-én lejárt. Részletes eredményei a következők:

1. A gépszerkezettan köréből kiírt *hidrogépek*-re beérkezett 12, a *turbiná*-ra 31 különböző szó. Ezek közül a bírálóbizottság, *Pattantyús Á. Géza* dr. műegyetemi ny. r. tanár elnöklésével a következőképen döntött:

hidrogépek = **folyadékgépek.**

Beküldte május 3-án: *Teki Rezső* okl. gépészmérnök a Felten & Guilleaume Rt.-nál. Budapest, XI., Budafoki-út 60.

turbina = **örvénygép.**

Beküldte április 26-án: *Gáll Imre* székesfővárosi mérnök, Budapest, IX., Kinizsy-utca 10.

2. Az épületszerkezetek köréből kiírt *parkettá*-ra beérkezett 46, és a *ballusztter*-re beküldött 17 szó közül a bírálóbizottság *Sándy Gyula* műegyetemi ny. r. tanár elnöklésével a következőket találta a legmegfelelőbbnek:

parketta = **rakotta.**

(Merész, de jól használható új szó a rántotta mintájára.) Beküldte (május 27-én): *Volny* József okl. gépészmérnök. Budapest, VII., Csengery-u. 30. II. 3.

balluszter = **korlátbáb**, *ballusztrád* = **bábos korlát**.

Beküldte (május 15-én): *Botha* József okl. építészmérnök. Budapest, XI., Horthy Miklós-út 22. III. 1.

3. Az építészet köréből kiírt (nem az angol, hanem a *pesti ügynevezett*) *hall*-ra beérkezett 32, valamint a *foyer*-ra bejött 28 szó közül *Wälder* Gyula műegyetemi ny. r. tanár elnöklésével a bizottság a következőképen döntött:

hall = **osztószo**a.

Beküldte (április 27-én): *Kálmán* Károly okl. mérnök a székesfővárosi Vízműveknél. Budapest, IV., Reáltanoda-utca 2. II. em.

foyer = **társalgó**.

Beküldte (május 11-én): *Bozsó* Ferenc érsekuradalmi mérnök, Kalocsa.

4. A vasszerkezetek köréből 30 változat érkezett be a *konzoltartó*-ra, 17 pedig a *diafragmá*-ra. *Kossalka* János dr. műegyetemi ny. r. tanár elnöklésével meghozott döntés a következő:

konzoltartó = **kinyúlótartó**.

Beküldője (május 12) névtelen maradt, jelezve ezzel, hogy a kitűzött díjra igényt nem tart. A bizottság úgy határozott, hogy az így visszamaradt összegből újabb, később kiírandó szópályázatot fog jutalmazni.

diafragma = **merevítőfal**.

(Pályázaton kívül érkezett szó.) A bizottság a kitűzött díjat a szabályszerűen beküldött legjobban megközelítő eredmény: *rekeszfal* beküldőjének, *Volny* József okl. gépészmérnöknek kiutaltatta.

5. A villamosságtan köréből kiírt pályázatunkra a *frekvenciá*-ra 28, a *kondenzátor*-ra 21 szópályázat érkezett be. *Selmeczi Pöschl* Imre műegyetemi ny. r. tanár elnöklésével hozott döntés a következő:

frekvencia = **szaporaság**.

Beküldte (április 27-én): *Tóth* László II. é. mérnökhallgató. Budapest, IX., Üllői-út 51. Horthy Kollégium.

kondenzátor = **gyűjtő**.

Beküldötte (április 27-én): *Kálmán* Károly székesfővárosi mérnök, a Vízművek könyvtárosa.

6. Az élelmiszeripar köréből kiírt *konzerv* és *keksz* szavak magyar megfelelőjére kiírt pályázat a beérkezett nagyszámú

(29 + 31) pályázat ellenére **eredménytelen** maradt. A bírálóbizottság *Vuk Mihály* dr. műegyetemi ny. r. tanár elnöklete mellett úgy határozott, hogy a két kiírt szó pontos meghatározását közétéve, a pályázatot f. évi december hó 15-ig meghosszabbítja.

GYANTA-CSAPOLÁSI KISÉRLETEK ERDEIFENYÖKÖN.

Érdekes közleményben számol be *Fitz* a brünni mezőgazdasági főiskola évkönyvében azokról a próbálkozásokról, amelyeket a Selmebányán működő csehszlovák erdészeti kísérleti állomás folytatott a közeli erdeifenyvesekben gyantanyerés céljából.

Az eredmények teljesen kielégítőeknek látszanak.

A megcsapolt 407 törzsből elég tiszta gyantát nyertek, amely gőzzel való lepárlás után 21.3 százalék terpentint és 69.5 százalék kolofóniumot adott. Hamú- és vastartalom, valamint egyéb tulajdonságok tekintetében a nyert gyanta egyáltalában nem különbözik a külföldi származású anyagtól, úgy hogy ipari célokra éppen olyan jól használható.

Ez a kísérlet annál figyelemreméltóbb, mert az is beigazolást nyert, hogy a megcsapolt törzsek növedékben sem szenvedtek észrevehető veszteséget.

KERÍTÉS-OSZLOPOK TARTÓSABBA-TÉTELE,

A német vegyipar újabban különböző oltóanyagokat hoz forgalomba, amelyek a fatestbe vezetve, azt lényegesen tartósabbá teszik, mint az általánosan alkalmazott kátránnyal vagy carbolineummal való felületi kezelés.

Kerítés-oszlopoknál a földbe kerülő részen természetesen sűrűbben kell a telítőanyag bevezetésére szolgáló lyukakat fűrni és fontos, hogy ezek lehetőleg ferde irányban (lefelé!) haladjanak az oszlop közepe felé.

Oltóanyagul leggyakrabban a fluornátriumot vagy arzén-savas nátront, esetleg a kettőnek keverékét alkalmazzák.

A folyadék befecskendezése után a lyukak nyílását parafa- vagy fadugóval zárják el.

RAKOTTA* VÖRÖSFENYŐBŐL.

Oroszországban az erőművi famegmunkálás céljaira létesített kutatóintézet hosszú idő óta alapos vizsgálatokat végez an-

* Legyünk következetesek és fogadjuk el a műszaki szópályázaton díjat nyert magyar kifejezést a parketta helyett!

nak eldöntésére, milyen mértékben lenne a vörösfenyő fája is alkalmas parkettának.

Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy ha nem támasztunk túlságos igényeket az anyaggal szemben, tehát kisebb hosszúsági és szélességi méretekkel is megelégszünk, a vörösfenyő igen használható anyagot ad. A felületnek a gyantától való megtisztítására közönséges szóda-oldattal való kezelést ajánlják.

A tölgyvel szemben a vörösfenyő-rakotta alkalmazása 40 százalékos költségmegtakarítást jelent.

ISMÉT A FAGÁZ-AUTÓKRÓL

Németországban a legutóbbi kimutatás szerint már 7500 fagázzal hajtott személy- és teherautó van forgalomban!

Ausztriában pedig a Bécs—Graz és Bécs—Salzburg útvonalakon a *Hirtenberger Patronenfabrik* cég, amely a Grunert-féle fagáz-generátorokat is gyártja, minden 30—40 km-es szakaszon egy-egy, a fagáz előállításához szükséges aprított-fát elárúsító helyet (*Holztankstelle*) állított fel az egyre élénkülő fagázautó-forgalom zavartalan üzemének a biztosítására.

Hol vagyunk mi még ettől...!

HELYREIGAZÍTÁS.

Lapunk legutóbbi számában két sajnálatos sajtóhiba maradt.

A „Halálozások“-rovatban, mint Pozsony város erdőhivatalának sok éven át volt vezetőjét, *Fejér Pált* kívántuk elparentálni.

A 877. oldal 2. sorában „erdőlakók“ helyett az „erdőalakok“ kifejezés teendő.

Fa- és építési anyagok tájékoztató árai december hónapban.

I. FAÁRAK

termelők és nagykereskedők közötti forgalomban:

A) Lombfaanyagok.

1. Gömbfa m³-ként ab feladóállomás:

	Pengő
Tölgy, 30 cm felül	42—50
Tölgy, fournier-rönk 45 cm felül	70—80
Bükk, 30 cm felül	32—40
Gyertyán, 25 cm felül	30—45
Kóris, 35 cm felül	42—50
Jávor, 30 cm felül	42—55
Szil	28—40
Éger, commerce	30—35
30 cm felül	35—55
Nyár (gyufafa)	25—30
Nyár, 50 cm felül	40—50
Kóris bognárfa 10 t. wg.	300—320
Szil " 10 " "	260—280
Akác " 10 " "	360—370
Akácoszlop 10 t. wg.	380—390

2. Fűrészelt lombfaanyag m³-ként budapesti paritásban + forgalmi adó:

	Pengő
Tölgy, merkantil, szélezet- len	135—145
Kóris, I. o.	150—160
Szil, I. o.	—
Gyertyán, jobb	100—110
Jávor, I. o.	145—155
Éger, merkantil	110—120
Nyár	—
Hárs, merkantil	105—115
Bükk, gözölt, I. o. szélezett	115—125
Bükk, " I. o. szélezetlen	105—115
Bükk, gözöletlen, " "	—

3. Tüzifa.

A tüzfakereskedők részére történő eladásoknál december hónapban
10.000 kg-ként fizetendő legmagasabb leadóállomási árak pengőben
budapesti paritásban, I. osztályú áruért a következők:

	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó
Bükk	360	346	323	282	320
Gyertyán	338	323	299	263	291
Cser, tölgy, kóris	314	296	272	237	272
Egyéb keményfa	300	286	262	227	262
Fenyő	319	—	270	—	—
Lágy lombfa	260	—	230	—	230
Hántolt cser, tölgy	—	—	334	—	—
Akác	336	322	302	262	302

4. Román tűzifaárak helyt leadóállomás,
10.000 kg-ként pengőben (1935/36. évi termelésű fáért.)

	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó
Bükk	360	346	323	282	320
Gyertyán	350	335	311	275	303
Cser, tölgy, kóris	326	308	284	249	284
Egyéb keményfa	312	298	274	239	274
Fenyő	331	—	282	—	—
Lágy lombfa	272	—	242	—	242
Hántolt cser, tölgy	—	—	360	—	—

Nagykereskedők részére történő eladásoknál fenti árakhoz
2°/_o jutalék számítható fel.

5. Egyéb faanyagok:

	Pengő	Tölgydonga, I-a, akója	Pengő
Bükk keréktalp, drb	—	" II-a, " "	—
Kóris " " "	0·36—0·38	I.o.tölgyparketta méret sz.m ²	9—10
Nyírfarúd, " " "	1·70—1·80	II. o. " " " "	8—9
		I. o. bükkparketta	5·00—5·50
		II. o. " " "	4·50—5·00

B) Fenyőfaanyagok.

6. Budapesti fenyőfa-detailárak

	Pengő
<i>m³-ként</i>	
ab raktár:	
Válogatott lúcfenyő	118—130
I. oszt. áru 24 mm	
alapon	100—110
II. oszt. áru 24 mm	
alapon	84—90
III. oszt. áru 24 mm	
alapon	70—75
Léc, hosszú	72—74
Zárléc lúcfenyő	76—78
Faragott fa alapára	54—56
Fűrészelt fa 6 m-ig	72—75
Zsindely ezre, 18 collos	—

b) Erdélyi áru:

	Pengő
Lúc, építő áru U. F. széles	97—100
Román IV. oszt. léc, széles	
A. F.	87—90
Román V. oszt. léc, széles	
B. F.	75—78
Román V. oszt. jegenye,	
széles	55—58
Léc, 4—6 m	62—64
Súlyáru (D) széles	54—57
Faragott fa	42—44
Fenyőrúd 7—8 cm; fm-ként	0·28—0·30
Fenyőrúd 9—11 " " "	0·35—0·37

7. Import fenyőfaanyagok, nagybani
árak *m³-ként*

ab magyar határ:

a) Osztrák áru

helyt Budapesten:

	(Schilling + 13 ^o / _o felár)
Széles építési anyag léc	69·90
Keskeny " " "	62·20
Léc, 4—6 m	71·20

8. Faszén:

	Pengő
Belföldi I-a 10.000 kg.	500—550
Román faszén I-a	580—600
Retortaszén ab m. h. á.	680—750

II. ÉPÍTÉSANYAGOK
ÁRAI

Budapest ab gyártelep:

	Pengő
Égetett agyagtégla ezre,	
nagymeretű	34—35
kisméretű	27—28
1 q égetett mész	2·70—3·20
100 kg portlandcement	
körtülbelül	5·40—5·90

**Az „Erdészeti Lapok“ 1937. évi XII. füzetének
HIRDETÉSEI.**

A lap irányával nem ellenkező hirdetésekért mérsékelt díjszabás mellett közlünk.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 30 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egy egész oldal ára 32 P.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetésekért másfélszeres egységárral számítunk. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., állástkereső hirdetéseknél 6 fill.

Külön melléletek megegyezés szerint.

Adóügyekben előfizetőinknek díjmentesen szolgál felvilágosítással az Adó és Könyvvitel szerkesztősége, IX., Ferenc-körút 37 szám. Telefon: 32-2-60.

*

Szaktanácsadói teendőket, faértékesítést, stb. és minden az erdőgazdasággal kapcsolatos munkát elvállal: Barsi Nándor ny. erdőtanácsos, Budapest, IV., Váci-utca 36, I. emelet 5. ajtó. Telefón: 1-896-93

**ERDEI, FEKETE-, LÚC-,
JEGENYEFENYŐT,
VÉKONY GÖMBFÁT
VEZETÉKOSZLOPOK**

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban készpénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérjük

„UNA“ Faértékesítő rt., Budapest
V., Nádor-utca 21. Telefon: 129—451* szám alá

W Mindenféle tüzfát, műfát,
valamint tüzi- és műfater-
melést a legelőnyösebb
egységáron minden meny-
nyiségben vásárolunk.

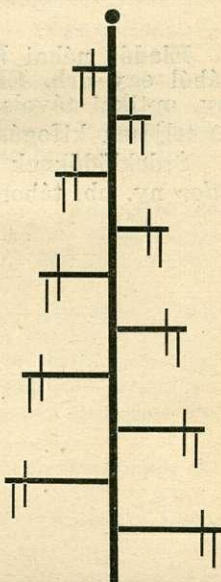
Winter Hermann Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-út 72. Tel.: 1-112-69

HÖNIG MÓR

vásárol: erdőket, kitermeléseket,
tüzfát és mindenfajta szerfát; elad:
tüzfát és kemény fűrésanyagokat.

Budapest, VII., Dohány-u. 14. Telefon: 14-36-98.

Gróf *Rüdt* murarátkai uradalmában (posta Letenye) több százezer darab **2 éves akác-csemete eladó**, ár 1000 darabonként 6.— pengő, ab. csemetekert.

Az Esterházy hercegi hitbizomány központi igazgatósága két **erdőmérnökgyakornoki** állás betöltésére pályázatot hirdet.

A keresztlevéllel, érettségi bizonyítvánnyal, műegyetemi lecke-könyvvel, erkölesi bizonyítvánnyal, valamint esetleges szolgálati bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok *Esterházy Pál* herceg hitbizományi birtokos úr Ó Főméltóságához intézendők és az Esterházy Hercegi Hitbizomány központi igazgatósága Sopron, Templom-utca 2. címre terjesztendők be.

Sopron, 1937 december hó.

Hercegi Központi Igazgatóság.

Karácsonyi ajándéknak, vadászok, természetbarátok és a felnőtt ifjúság részére a legalkalmasabb:

Benkő Pál: „A vadászat“

című gyönyörű díszkötéses, általánosan használható gyakorlati szakkönyve.

Ára erdészeknek 8 pengő. (Bolti ára 10 pengő.)

Megrendelhető: kézdívsárhelyi *Benkő Pál* m. kir. gazdasági főtanácsosnál Budapest, II., Budai László-út 5.

Eladó: néhai *Vaszary* Antal primási főerdőmérnök hagyatékából **egy drb. ERTL-féle mérőasztal** teljes felszereléssel (állvány, optikai távolságmérővel ellátott távesőves vonalzó, tájoló, stb.) teljesen kifogástalan állapotban.

Érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágosítással *Szelezcky Andor* ny. hb. tábornok, Budapest, VI., Eötvös-utca 26/b.

Az „Erdészeti Lapok“ 1937. évi XII. füzetének tartalma:

(Inhalt. — Sommaire. — Contents.)

Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület f. évi december hó 21-én tartandó közgyűlésére	911
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának f. évi december hó 21-én tartandó ülésére	912
Krónika. — (Chronik. — Chronique. — Editorials.)	913
Vági István: Az erdei talajok kálium- és foszfor-háztartása különböző földrajzi szélességek és éghajlatok alatt. — (Kalium- und Phosphorhaushalt der Waldböden unter verschiedenen geographischen Breiten und Klimaten. — Le régime des sols forestiers, au point de vue du potassium et du phosphore, aux latitudes et sous les climats divers. — The Kalium and Phosphor household of forest soils under diverse geographical latitudes and climates.)	922
Magyar János: Észrevételek. — (Bemerkungen. — Observations. — Remarks.)	936
Izinger Pál: Milyen fanemekkel fásítsunk a Nyírségen. — (Welche Holzarten sind bei den Nyírség-Aufforstungen zu empfehlen? — Sur les essences à employer dans le boisement de la région appelée „Nyírség“. — The trees recommandable for Nyírség-afforestation.)	943
Egyesületi közlemények. — (Vereinsnachrichten. — Nouvelles de l'Assotiation. — Society notices.) — Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1937. évi november hó 10-én tartott üléséről	950
Hivatalos közlemények. — (Amtliche Mitteilungen. — Communications officielles. — Official communications.) A m. kir. pénzügyminiszter 141.391/XII. fő. 1937. sz. rendelete a tűzifa behozatalának a határszéli forgalomban való megkönnyítése tárgyában	958
Irodalom. — (Literatur. — Bibliographie. — Reviews.) Erdészeti Kísérletek. XXXIX. évf. 1937. 1—2. sz.	960
Agostini: Milizia Forestale dal V. al XV. E. F. (Dr. Luncz G.) Külföldi lapszemle	961
Külföldi lapszemle	962
Különfélék. — (Verschiedenes. — Divers. — Notes.) Személyi hírek	989
A sudár-akác iránt érdeklődők figyelmébe	981
A magyar mezőgazdaság racionalizálása	981
Az észak-európai és oroszországi fűrészanyagtermelés mechanizálása (Dr. Rózsa György)	982
A rovarok repülő-útjai	983

A műszaki szópályázat eredménye	984
Gyanta-esapolási kísérletek erdeifenyőkön	986
Kerítés-oszlopok tartósabbá-tétele	986
Rakotta vörösfenyőből	986
Ismét a fagáz-autó	987
Helyreigazítás	987
Fa- és építési anyagok tájékoztató árai december hónapban. — (<i>Holz- und Baumaterialpreise im December 1937. — Prix du bois et des matériaux de construction en décembre 1937. — Prices of wood, lumber and building materials in December 1937.</i>) . . .	988
Hirdetések. — (<i>Anzeigen. — Annonces. — Advertisements.</i>) . . .	I—III

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Megindították 1862-ben WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF

Szerkeszti :

BIRÓ ZOLTÁN

LXXVI. ÉVFOLYAM

1937. ÉV

Szerkesztőség és kiadóhivatal :

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 1-237-22)

(Postatakarékpénztári csekk számla: 23.602)

Stádium Sajtóvállalat R.-T., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

TARTALOMJEGYZÉK

az Erdészeti Lapok LXXVI. évfolyamához. — (*Inhaltsverzeichnis zu Bd. 76.*
Table des des matières 76me année. Index to vol. LXXVI.)

1937.

TANULMÁNYOK:

	Füzet	Old.
Krónika. (<i>Chronik. — Chronique. — Editorials.</i>) I. 2, II. 109, III. 217, IV. 309, V. 393, VI. 499, VII—VIII. 593, IX. 674, X. 731 és	XII.	913
<i>Agfalvi Imre:</i> Meggyfa-botüzem. (<i>Weichselstock-Fabrikbetrieb. — Établissement pour la fabrication de cannes de merisier. — Cherrywood walking-stick factory.</i>)	IV.	356
<i>Ajtay Jenő:</i> Akácfaültetés. (<i>Akazienpflanzung. — Plantation d'acacias. — Acacia plantations.</i>)	III.	233
<i>Ajtay Viktor:</i> A vágásérettséget és vágássorrendet meghatározó szám. (<i>Die Hiebsreife und Hiebsfolge bestimmende Zahl. — Le nombre déterminant la maturité pour la coupe et l'ordre des coupes. — Calculation of the exploitability and felling succession.</i>)	I.	33
— — Fokozatos felújítás alatt lévő állományok vágássorrendszámra. (<i>Die Hiebsfolgezahl bei natürlicher Verjüngung. — Le nombre déterminant l'ordre des coupes dans les peuplements en régénération naturelle. — Felling serial number of stands under natural regeneration.</i>)	II.	119
— — A természetes vágássorrendszámra alapított hozam szabályozás. (<i>Ertragsregelung auf Grund der natürlichen Hiebsfolgezahl. — La régularisation du rendement d'après le nombre de l'ordre naturel des coupes. — Yield regulation based on the natural felling serial number.</i>)	IV.	321
— — Válaszok. (<i>Erwiderungen. — Réponses. — Replies.</i>)	VI.	505
<i>Dr. Aujezsky László:</i> A széltörés okozta erdei károk meteorológiájához. (<i>Zur Meteorologie der Windbrüche. — Météorologie des dommages causés par le vent. — The meteorological causes of damage by windbreak.</i>) VII—VIII.		607
<i>Biró Zoltán:</i> Néhány megjegyzés <i>Ajtay</i> Viktornak „A vágásérettséget és vágássorrendet megállapító szám”-ról írt cikkéhez. (<i>Einige Bemerkungen zu dem Aufsatz V. Ajtays. — Quelques remarques sur l'article de M. V. Ajtay. — Some remarks on the article of V. Ajtay.</i>)	I.	56
— — Néhány szó a vágássorrendszámhoz. (<i>Einige Worte zur Hiebsfolgezahl. — Remarques sur le nombre déterminant l'ordre des coupes. — Some words about the felling serial number.</i>)	III.	267

- viléz Dr. Bokor Rezső: A fagáz, mint energiaforrás járművek hajtására. (*Holzgas als Treibstoff für Kraftfahrzeuge. — Le gaz à bois comme source d'énergie pour véhicules automobiles. — Wood-gas as a source of energy for the propulsion of motor vehicles.*) IX. 681 és X. 752
- Fekete Zoltán: A használatok elnevezése. (*Die Benennung der Nutzungen. — L'appellation des exploitations. — Determination of yield.*) IV. 316
- — Néhány műszavunk helyes értelmezése. (*Die richtige Deutung einiger Fachausdrücke. — L'interprétation juste d'un certain nombre de termes. — The correct definition of certain forestry expressions.*) IV. 346
- — Tisztítás, tisztítóvágás, tisztázóvágás. (*Reinigung, Läuterungshieb und Räumungshieb. — Nettoiement, coupe de nettoiement, coupe définitive. — Weeding, cleaning and final cutting.*) V. 415
- — Magyar erdészeti szakkifejezések. (*Ungarische forstliche Fachausdrücke. — Terminologie forestière hongroise. — Hungarian forestry terms.*) VI. 515
- Genszky Gábor: Szakunk jövő útja. (*Der Zukunftsweg unserer Fachbildung. — L'avenir de notre profession. — The future of our profession.*) V. 421
- Győrfi János: Erdőgazdaságilag fontosabb diszbogarak. (*Die forstwirtschaftlich bedeutenderen Prachtkäfer. — Les buprestidés importants pour la sylviculture. — The more important Buprestidae for forestry.*) VII—VIII. 630 és IX. 711
- Haracsi Lajos: Adatok a vágássorrendszámhoz. (*Angaben zur Hiebsfolgezahl. — Sur le nombre déterminant l'ordre des coupes. — Some data to the felling serial number.*) III. 244
- báró Inkey Pál: Vadászat — üzlet! (*Die Jagd — ein Geschäft! — La chasse — une affaire! — Shooting — a business!*) VII—VIII. 614
- Izinger Pál: Milyen fánemekkel fásítsunk a Nyírségen. (*Welche Holzarten sind bei den Nyírség—Aufforstungen zu empfehlen? — Sur les essences à employer dans le boisement de la région appelée „Nyírség“. — The trees recomendable for Nyírség-afforestation.*) XII. 943
- Kelle Artur: A tölgygolyva okozója. (*Die Ursache der Eichenkropfbildung. — La cause du cancer du chêne. — The cause of the oak wen.*) I. 10
- Dr. Kovács Ernő: Ajtay Viktor vágássorrendszáma és hozamszabályozása. (*Die Hiebsfolgezahl und Ertragsregelung V. Ajtays. — Le nombre de l'ordre des coupes et la régularisation du rendement d'après M. V. Ajtay. — The felling serial number and yield regulation of V. Ajtay.*) XI. 831
- Dr. Król Oswald: Megjegyzések Genszky „Szakunk jövő útja“ c. cikkéhez. (*Bemerkungen zu Genszkys Aufsatz „Der Zukunftsweg unserer Fachbildung“. — Observations sur l'article de M. Genszky: L'avenir de notre profession. — Remarks on the article of Genszky:*

	Füzet	Old.
"The future of our profession".)	VI.	525
Kutasy Viktor: Visszapillantás. (Rückblick. — Comptes rendus. — A retrospect.)	XI.	862
Dr. Luncz Géza: Nemzetközi Erdészeti Bizottság alakul. (Die Bildung eines Internationalen Forstausschusses. — La création du Comité International de Sylviculture. — The formation of the "International Forestry Commission".)	VI.	531
Magyar János: Hozzászólás Ajtay Viktornak „A vágás-érettséget és vágássorrendet megállapító szám“ c. tanulmányához. (Anmerkungen zu dem unter der Anschrift „Die Hiebsreife und Hiebsfolge bestimmende Zahl“ erschienenen Aufsatz V. Ajtays. — Observations sur le mémoire de M. Victor Ajtay, intitulé: Le nombre déterminant la maturité pour la coupe et l'ordre des coupes. — Some remarks on the article of V. Ajtay „Calculation of the exploitability and felling succession“.)	III.	253
— — Észrevételek. (Bemerkungen. — Observations. — Remarks.)	XII.	936
Matusovits Péter: Vág völgyi krónika. (Chronik des Vágtales. — Chronique de la vallée du Vág. — The chronicle of the Vág valley.)	II.	144
Dr. Mihályi Zoltán: Svédország példája. (Das Beispiel Schwedens. — L'exemple de la Suède. — The example of Sweden.)	VII—VIII.	622
— — Egy figyelemreméltó akác-válfa. (Eine bemerkenswerte Akazienrasse. — Une variété remarquable des acacias. — A remarkable locust variety.)	XI.	850
Dr. Pally Nándor: A soproni tűzifa rözsekötegekről és azok gazdasági jelentőségéről. (Die Reisigbündel und ihre wirtschaftliche Bedeutung. — Les fagots et leur importance économique. — Brush-wood faggots and their economic importance.)	II.	130
Péterfay József: Vadbetegségek. (Die Wildkrankheiten. — Sur les maladies du gibier. — The diseases of game.)	I. 61 és	II. 152
Rikly István: A mozgósítandó földtömegek meghatározásának egy új grafikus módja erdei utak és vasútak építésénél. (Ein neues graphisches Verfahren zur Bestimmung der förderungsbedürftigen Erdmassen beim Waldstrassen- und Eisenbahnbau. — Nouvelle méthode graphique pour la détermination des terres à déplacer au cours de la construction des routes et chemins de fer forestiers. — A new graphical method for determining the masses of earth to be moved in forest road and railway building.)	IX. 693. és	X. 761
Rohosy Samu: A vadbőségről. (Das Wildreichtum. — Sur l'abondance du gibier. — The abundance of game.)	IX.	722
Roth Gyula: A golyós esővekről és lövedékeikről. (Über die Büchsenläufe und ihre Geschosse. — Sur les canons de fusil à balles et leurs projectiles. — Rifles and their ammunition.)	V.	439

Sébor János: Vektoriális kiegyenlítés. (<i>Vektorischer Ausgleich. — Compensation vectorielle. — Vectorial compensation.</i>) X. 740 és	XI.	819
Szeless István: Néhány szó egy erdőgazdaság átszervezéséről. (<i>Einige Worte über die Regelung einer Forstwirtschaft. — Sur la réorganisation d'une exploitation forestière. — Reorganisation of a forest property.</i>) .	III.	272
Vági István: Az erdei talajok kálium- és foszforháztartása különböző földrajzi szélességek és éghajlatok alatt. (<i>Kalium- und Phosphorhaushalt der Waldböden unter verschiedenen geographischen Breiten und Klimaten. — Le régime des sols forestiers, au point de vue du potassium et du phosphore, aux latitudes et sous les climats divers. — The Kalium- and Phosphor-household of forest soils under diverse geographical latitudes and climates.</i>)	XII.	922
Dr. Varga Lajos: Az erdőtalajban élő protozoák biológiája. (<i>Zur Biologie der Bodenprotozoen des Waldes. — Biologie des protozoaires du sol forestier. — The biology of forest soil protozoa.</i>)	V.	401
Dr. Worschitz Frigyes: Argentina erdőgazdasági vázlat. (<i>Forstliche Skizze Argentinien's. — Coup d'oeil sur la sylviculture de l'Argentine. — An aperçu of Argentine forestry.</i>)	VI.	539

KISEBB KÖZLEMÉNYEK:

Kérelem a tagdíjak és előfizetési díjak beküldésére	I.	1
Felhívás erdőbirtokos és erdőmérnök olvasóinkhoz a nyugdíjbiztosításra kötelezett alkalmazottak bejelentése tárgyában	VI.	497
Erdőmérnök olvasóink figyelmébe!	VI.	499
Tagtársaink figyelmébe!	IX.	678
baráti Huszár Tibor †	X.	729
báró Waldbott Kelemen kitüntetése	X.	730
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület f. évi december hó 21-én tartandó közgyűlésére.	XI.	815
Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának f. évi december hó 21-én tartandó ülésére.	XI.	816
Pro memoria	XI.	817

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK:

(*Vereinsnachrichten. — Nouvelles de l'Association. — Society notices.*)

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának névsora	I.	82
Munkatársaink szíves figyelmébe. (Írói tiszteletdíjak, kivonat, különlenyomat.) I. 84.	II.	177
Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1936. évi december hó 15-én tartott üléséről	II.	172
Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1937. évi április hó 19-én tartott üléséről	V.	458
Elvesztett példánylapok pótlása	VII—VIII.	639
Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1937. évi június hó 1-én tartott üléséről	VII—VIII.	639

	Füzet Old.
Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának 1937. évi szeptember hó 7-én tartott üléséről	X. 770
Jegyzőkönyv az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmányának 1937. évi november hó 10-én tartott üléséről	XII. 950

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

(Amtliche Mitteilungen. — Communications officielles. — Official communications.)

Az államerdészeti Tisztviselők Gyermekeinek Nevelését Segélyező Alap zárószámadása az 1935/1936. évről	II. 179
Kedvezményes tűzifaszállításra jogosult újabb vasúti feladóállomások	II, 181, III. 282
A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 23.618/1937. I. B. 2. sz. rendelete az erdei szalonka tavaszi hajtóvadászatára vonatkozó tilalom felfüggesztése tárgyában	III. 282
A m. kir. Földművelésügyi Miniszter Úr felkérése a hordódonga készítésére alkalmas faanyagok tárgyában	IV. 360
A m. kir. Földművelésügyi Miniszter 80.400/1937. II. 1. sz. rendelete az erdészeti igazgatás ellátására hivatott m. kir. erdőigazgatóságok és erdőfelügyelőségek szervezetének módosításáról	IV. 360
Az Országos Erdőgazdasági Tanács tagjainak kinevezése	IV. 362
A m. kir. földművelésügyi miniszter 42.164/1937. I. B. 2. sz. rendelete a vadászati tudósítóknak a hivatalból üldözendő vadászati kihágási ügyekben szakképviselőként való megbízatása tárgyában	V. 458
A m. kir. földművelésügyi miniszter 83.528/1937. II. 1. sz. rendelete az Államerdészeti Tisztviselők Gyermekeinek Nevelését Segélyező Alapból az 1937/38. tanévben kiosztható segélyek ügyében	VI. 549
A m. kir. miniszterium 4450—1937. M. E. számú rendelete a tűzifaárak szabályozása tárgyában	VII—VIII. 644
Kedvezményes tűzifaszállításra jogosult újabb vasúti feladóállomások	VII—VIII. 645
A m. kir. földművelésügyi miniszter 24.738/1937. I. B. 2. sz. rendelete a kedvezményes áru élővadász vérfelfrissítés céljaira való juttatása tárgyában	IX. 732
A m. kir. földművelésügyi miniszter 24.739/1937. I. B. 2. sz. rendelete a MÁVAD útján külföldre élővadász szállító vadászterület-tulajdonosok (bérlők) vadállományának vérfelfrissítése ügyében	IX. 735
A m. kir. földművelésügyi miniszter 81.993/1937. II. 2. sz. rendelete a fahasználat iránti kérelmek benyújtásánál követendő eljárás tárgyában	IX. 737
A m. kir. igazságügyi miniszternek 30.094/1937. I. M. sz. rendelete a mező- és erdőgazdasági ingatlanokra vonatkozó árverési hirdetményeknek a m. kir. földművelésügyi miniszter részére való megküldése tárgyában	IX. 738
A m. kir. miniszterium 1937. évi 5300. M. E. sz. rendelete az Országos Fagazdasági Tanács kiegészítése tárgyában	IX. 738

	Füzet	Old.
Az Országos Erdei Alap által felülbélyegzett fuvarlevelekkel feladott tűzifaszállítmányokra 1937. évi szeptember hó 1-étől érvényes díjtételek	IX.	739
Siposs István elveszett erdőőri szakvizsga-bizonyítványa Kedvezményes tűzifaszállításra jogosult újabb vasúti feladóállomások	IX.	740
A m. kir. földművelésügyi miniszter 138.719/1937. IV. A. 3. sz. rendelete a fogoly tilalmi idejének módosítása tárgyában	XI.	872
A m. kir. földművelésügyi miniszter 56.600/1937. VIII. 2. sz. rendelete az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézetnél az 1938. évre eszközrendő kötelező balesetbiztosítások tárgyában	XI.	872
Az ipari célokat szolgáló tűzifának hajón való szállítása Kedvezményes tűzifaszállításra jogosult újabb feladó vasúti állomás	XI.	874
A m. kir. pénzügyminiszter 141.319/XII. fő. 1937. számú rendelete a tűzifa behozatának a határszéli forgalomban való megkönnyítése tárgyában	XII.	958

IRODALOM

(Literatur. — Bibliographie. — Literary comments.)

<i>Annuaire international de statistique forestière, 1933/35. (M.)</i>	I.	85
<i>Dobler: Natürliche elektrische Wellen (Erdstrahlen) und ihre Einwirkung auf den lebenden Organismus (M.)</i>	I.	86
<i>Szaknapták. (F. M.)</i>	I.	87
<i>Buhrmeister—Eymern: 15.000 Km nach Osten (F. M.)</i>	II.	182
<i>Heske: Im heiligen Lande der Gangesquelle. (Dr. Tomaszovszky I.)</i>	IV.	363
<i>Schwerdtfeger: Anleitung zum Probesuchen nach Kieferninsekten in der Bodendecke. (F. M.)</i>	IV.	363
<i>Nachtwey: Wunderbare Welt im Wassertropfen. (F. M.)</i>	IV.	364
<i>Erdészeti Kísérletek, 1936. 3—4. sz.</i>	VII—VIII.	646
<i>Fekete Zoltán: Akác-fatermési táblák a Magyar Alföld számára. (B. Z.)</i>	IX.	741
<i>Segér: Brandversuche an Holzbauten. (M.)</i>	IX.	742
<i>Estate woodlands.</i>	IX.	743
<i>Actes du II-e Congrès International de Sylviculture.</i>	X.	778
<i>Chalk, Chattaway, Davy, Laughton és Scott: Forest trees and timbers of the British Empire. (Dr. T. I.)</i>	X.	780
<i>A Debreceni M. Kir. Gazdasági Akadémia Munkái.</i>	XI.	875
<i>Erdészeti Kísérletek, XXXIX. 1—2. sz. 1937.</i>	XII.	960
<i>Agostini: Milizia Forestale dal V. al XV. E. F. (Dr. Luncz G.)</i>	XII.	961
<i>Külföldi lapszemle: IV. 364, V. 459, VI. 532, VII—VIII. 646, IX. 744, X. 780, XI. 875 és</i>	XII.	962

KÜLÖNFÉLÉK:

(Verschiedenes. — Divers — Notes.)

<i>Halálozások. I. 97., II. 198., IV. 379., V. 472., VI. 567., IX. 765., X. 797., XI. 896.</i>
--

Személyi hírek. I. 98., II. 199., IV. 379., V. 473., VI. 568., VII—VIII. 658., IX. 765., X. 797., XI. 896. és XII. 980.

Esti kereskedelmi szaktanfolyam	I.	98
A „Gazdatisztek Lapja“ 40 éves jubileuma	I.	98
A m. kir. Madártani Intézet kérelme a magyar vadászokhoz „Műszaki magyar nyelvünk“	I.	99
Kőagyazatba rakott faburkolatok. (<i>Holzsteinpflaster.</i>) (M.)	II.	199
Különvonatok Jugoszláviába	II.	204
Az Erdélyi Gazdasági Egylet vetőmagkiállítása és vására	II.	206
A magyar-lengyel barátság filmje	II.	206
Jégkár a somogyi erdőkben (<i>Földvály Miksa</i>)	III.	293
A vadvédelmi szerekről (<i>Roth Gyula</i>)	III.	296
Megalakulás előtt a Magyar Mérnök és Építész Egylet erdő- mérnöki szakosztálya (<i>B. Z.</i>)	III.	298
Szaknyelvünk magyarsága (M.)	III.	299
Céltáblák, amelyek önműködően jelzik a találatok helyét	III.	300
Fakereskedelmi szaktanfolyam a Budapesti Kereskedelmi Akadémián	III.	301
A II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszusról	III.	301
Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás	IV.	379
Csonkamagyarország cellulóze-szükségletének fedezése	IV.	382
Mivel táplálkozik az uhu?	IV.	383
Ki volt a kurlandi tengerpart madárvonulási jelentőségé- nek a felfedezője?	IV.	384
Az erdeifenyő tűneik színváltozása	IV.	384
Néhány szó az aganaskiállításról	V.	474
A fagáz felhasználása teherautók hajtására (<i>Máté Jenő</i> min. főmérnök előadása)	V.	476
Pillanatfelvételek az USA faiparáról (<i>Bene János mérnök</i> előadása)	V.	478
Öntözőberendezések gazdaságossága (dr. <i>Król Oszvald</i> ta- nulmánya)	V.	479
Nemzetközi vadászati kiállítás Berlinben	V.	481
Az Országos Gyermekevédő Liga Erzsébet Otthona	V.	482
Munkaügyi perek V. 483 és	VI.	579
A m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (Sopronban nyári egyetemi tanfolyamot rendez	VI.	570
A Dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület közgyű- lése (M.)	VI.	572
A nyúlvész (<i>Roth Gyula</i>)	VI.	574
A bükk mint talpfaanyag	VI.	577
Az első erdészeti oktatófilm	VI.	578
Nagyaránnyú erdősítések Jugoszláviában és Olaszországban	VI.	578
„Makkrázó Margit“ (<i>Béky Albert</i>)	VI.	579
A m. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem nyári egyeteme	VII—VIII.	660
A temetvényi erdőrendtartás	VII—VIII.	660
Újfajta egyv rétegelt lemezek gyártásához	VII—VIII.	663
Vörös és kék revesedést mutató jegenyefenyőből készült cellulóze	VII—VIII.	664
A soproni nyári egyetem (M.)	IX.	766
A pécsi példa (M.)	IX.	769
A fotocella a vadgazdaság szolgálatában	IX.	770
Vízben oldható fa	IX.	770

	Füzet	Old.
Az Österreichischer Reichforstverein közgyűlése és soproni látogatása (dr. Mihályi Z.)	X.	798
A baranyamegyei erdőtisztli értekezlet (M.)	X.	802
A MÁV. talpfa-versenydíjnyerője (M.)	X.	804
Érdekes fagazdasági hírek Csehszlovákiából	X.	805
A IX. Nemzetközi Madártani Kongresszus	X.	805
Megalakul a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet erdőmérnöki osztálya	XI.	896
„Vadászat Magyarországon.“ (M.)	XI.	897
A leobeni bányászati főiskola önállósága (M.)	XI.	899
A tavaszi fagyok hatása a lucfenyő-csemetékre	XI.	901
A felvidéki erdőgazdálkodás számokban	XI.	901
Az apácalepke-hernyó rágásának hatása a lucfenyő növekedésére	XI.	902
Csapágyak sajtolt fából	XI.	902
A fagáz kötelező használata — Franciaországban	XI.	903
Görögország visszatér a fa-talpfához	XI.	903
Németországban nem szabad lucfenyőből bányafát termelni	XI.	903
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet pályázatának meghosszabbítása	XI.	903
A sudár-akác iránt érdeklődők figyelmébe	XII.	981
A mezőgazdaság racionalizálása	XII.	981
Az észak-európai és oroszországi fűrészanyagtermelés mechanizálása (dr. Rózsa György)	XII.	982
A rovarok repülő-útjai	XII.	983
A műszaki szövegnyelvi eredményei	XII.	984
Rakotta vörösfenyőből	XII.	986
Gyanta-csapolási kísérletek erdeifenyőkön	XII.	986
Kerítés-oszlopok tartósabbá-tétele	XII.	986
Ismét a fagáz-autókról	XII.	987
Helyreigazítás	XII.	987

FA- ÉS ÉPÍTÉSI ANYAGOK TÁJÉKOZTATÓ ÁRAI:

(Holz- und Baumaterialpreise. — Prix du bois et des matériaux de construction. — Prices of wood, lumber and building materials.)

1937. évi január hónapban	I.	102
1937. évi február hónapban	II.	208
1937. évi március hónapban	III.	302
1937. évi április hónapban	IV.	335
1937. évi május hónapban	V.	488
1937. évi június hónapban	VI.	584
1937. évi július—augusztus hónapban	VII—VIII.	665
1937. évi szeptember hónapban	IX.	771
1937. évi október hónapban	X.	806
1937. évi november hónapban	XI.	904
1937. évi december hónapban	XII.	987

HIRDETÉSEK:

(Anzeigen. — Annonces. — Advertisements.)

1937. évi I. sz. I—IV., II. sz. I—V., III. sz. I—IV., IV. sz. I—V., V. sz. I—V., VI. sz. I—VI. VII—VIII. sz. I—VI., IX. sz. I—IV., X. sz. I—V., XI. sz. I—IV. és XII. sz. I—III.
--